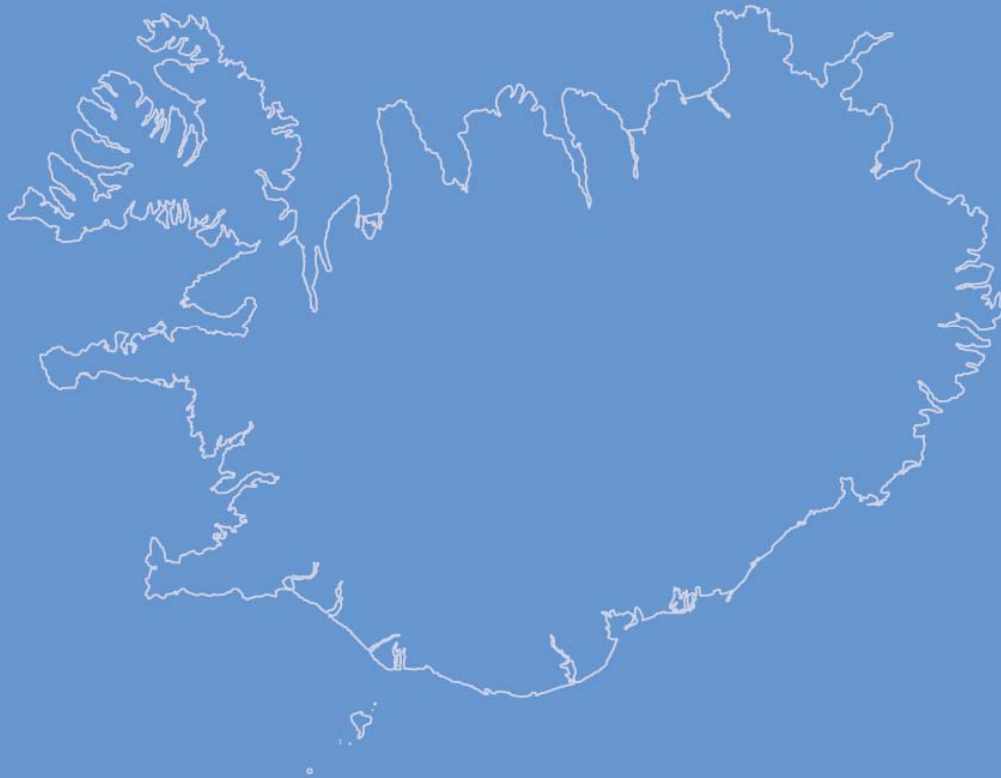

LÝÐHEILSUSTÖÐ

Heilsa og líðan Íslendinga 2007 - Framkvæmdaskýrsla -

Stefán Hrafn Jónsson
Jón Óskar Guðlaugsson
Haukur Freyr Gylfason
Dóra Guðrún Guðmundsdóttir

Febrúar 2011

Heilsa og líðan Íslendinga 2007: Framkvæmdaskýrsla

Útgefandi: Lýðheilsustöð, febrúar 2011

© Lýðheilsustöð.

Höfundar: Stefán Hrafn Jónsson, Jón Óskar Guðlaugsson Haukur Freyr Gylfason

Dóra Guðrún Guðmundsdóttir

Höfundar þakka samstarfsfólki á Lýðheilsustöð og öðrum fyrir yfirllestur og ábendingar.

Tillaga að heimildanotkun:

Stefán Hrafn Jónsson, Jón Óskar Guðlaugsson, Haukur Freyr Gylfason og Dóra Guðrún Guðmundsdóttir. (2011). *Heilsa og líðan Íslendinga 2007: Framkvæmdaskýrsla*.

Reykjavík: Lýðheilsustöð. Sótt 18. febrúar 2011 af

<http://www.lydheilsustod.is/rannsoknir/heilsa-og-lidan-2007>

Efnisyfirlit

Yfirlit yfir myndir	4
Yfirlit yfir töflur	4
Inngangur	5
Inngangur	5
Markmið	6
Úrtak og þýði	7
Framvinda	9
Heimtur	9
Hvati til þátttöku	12
Lagskipting úrtaks	13
Vigt	15
Aðgengi að gögnum	15
Spurningalistinn	16
Skráning og notkun gagna	21
Kerfisbundin gagnagöt	23
Um R-breytur	23
Kerfisbundinn svarstíll	25
Brottfallsgreining. Samanburður við önnur gögn	26
Samunburður mælinga í póst- og símakönnun	32
Heimildir	41
Viðauki A. Úrvinnsla gagna með vigt	44
Dæmi um úrvinnslu gagna í R	47
Viðauki B. Niðurstöður	50
Almennt heilsufar	52
Eigin sjúkdómar, einkenni, verkir og lyf	53
Reykingar	60
Áfengi	63
Tennur	65
Næring	66
Hæð og þyngd	68
Heilsutengd lífsgæði	70
Algengar athafnir	71
Meiðsli	72
Hreyfing og kyrrseta	73
Líðan og lífsgæði	77
Svefn	80
Sól og sólböð	81
Bakgrunnur	82
Fjölskylda og heimili	84
Atvinna og menntun	88
Viðauki C. Hlutfall fólks sem svarar ekki tilteknum spurningum	93

Yfirlit yfir myndir

Mynd 1.	Uppsafnað svarhlutfall dag fyrir dag.....	10
Mynd 2.	Fjöldi svara dag hvern eftir útsendingu og ítrekanir.....	10
Mynd 3.	Uppsafnað svarhlutfall hjá þeim sem fengu senda lykklappu og hjá þeim sem ekki fengu lykklappu.....	12
Mynd 4.	Dæmi um svarstíl sem krefst nánari úrvinnslu.....	25
Mynd 5.	Hlutfall 18–79 ára Íslendinga sem eru giftir/kvæntir, eftir kyni. Samanburður við hagtölur Hagstofu Íslands fyrir árið 2007.	33
Mynd 6.	Hlutfall 18–79 ára Íslendinga sem meta heilsu sína mjög góða, góða, sæmilega eða lélega, eftir kyni og tegund könnunar.....	34
Mynd 7.	Meðalhamingja á kvarðanum 1–10, eftir tegund könnunar.....	35
Mynd 8.	Hlutfall þeirra sem hafa látið mæla blóðþrýsting hjá sér á síðustu tveimur árum áður en þeir svara könnun.....	38
Mynd B1.	Breytingar á 95% vikmörkum eftir því hve hátt hlutfall karla og kvenna (x-ás) svara spurningu á ákveðinn hátt.	50

Yfirlit yfir töflur

Tafla 1.	Skipting þýðis eftir búsetu og kyni.....	7
Tafla 2.	Skipting þýðis eftir búsetu, fæðingarári og kyni.....	8
Tafla 3.	Skipting úrtaks eftir búsetu, fæðingarári og kyni.....	14
Tafla 4.	Skipting svarenda eftir fæðingarári og búsetu.....	14
Tafla 5.	Dæmi um dreifingu fyrir og eftir meðhöndlun gagna. Breyturnar s14 og r14 úr SPSS niðurstöðuskrá (e. output).....	24
Tafla 6.	Skipting mannfjöldans, 18–79 ára, eftir fjölda íbúa í pósthúsum.....	28
Tafla 7.	Fjöldi 75% öryrkja og hlutfall þeirra af íbúafjölda.....	29
Tafla 8.	Fjöldi starfandi eftir starfsstéttum og kyni.....	30
Tafla 9.	Fjöldi atvinnulausra eftir kyni.....	31
Tafla 10.	Fjöldi og hlutfall (%) meðlagsskyldra eftir fjölda barna. Samanburður við gögn Innheimtustofnunar sveitarfélaga.....	32
Tafla 11.	Líkur á að vera gift/kvænt.....	34
Tafla 12.	Líkur á að meta heilsu sína mjög góða eða góða.....	35
Tafla 13.	Línuleg aðhvarfsgreining á sambandi símakönnunar og hamingju.....	36
Tafla 14.	Meðallengd svefns 18–79 ára Íslendinga í pósthúsum og símakönnun. Hlutfallsleg (%) skipting eftir lengd svefns.....	36
Tafla 15.	Líkur á að sofa að jafnaði 8 klst. eða meira á nóttu.....	37
Tafla 16.	Reykjar 18–79 ára Íslendinga.....	37
Tafla 17.	Líkur á að reykja.....	38
Tafla 18.	Líkur þess að hafa látið mæla blóðþrýstinginn á síðustu 2 árum.....	39

Inngangur

Um alllangt skeið hefur verið mikill áhugi heilbrigðisyfirvalda á að staðið sé fyrir reglubundum heilsufarsrannsóknum sem nýtast megi sem grunnur bæði fyrir opinbera stefnumótun í heilbrigðismálum og öflugt rannsóknarstarf.

Í lögum um Lýðheilsustöð er meðal annars kveðið á um að stofnunin skuli stuðla að eflingu kennslu og rannsókna á sviði lýðheilsu og samstarfi við háskóla og aðrar menntastofnanir. Því var fljótlega eftir stofnun Lýðheilsustöðvar hugað að undirbúningi rannsókna á heilsufari fullorðinna Íslendinga. Ekki þótti ástæða til að bæta við rannsóknum á högum unglinga þar sem aðrir aðilar stunda reglubundnar rannsóknir á börnum og unglingum í efri bekkjum grunnskóla og framhaldsskólum landsins.

Rannsóknin *Heilsa og líðan Íslendinga 2007* er samstarfsverkefni Lýðheilsustöðvar, Landlæknisembættisins, Vinnueftirlits ríkisins, Krabbameinsfélagsins, Háskóla Íslands, Háskólans í Reykjavík, Landbúnaðarháskóla Íslands, Háskólans á Akureyri og Kennaraháskóla Íslands (nú Háskóli Íslands).

Í þessu riti er fjallað um helstu verklegu þættina í framkvæmd rannsóknarinnar auk þess sem birtar eru helstu niðurstöður í viðauka. Skýrslunni er ætlað að uppfylla annars vegar þarfir þeirra sem vinna með gögn úr rannsókninni og hins vegar þeirra sem leita upplýsinga um stöðu þeirra málefna sem rannsóknin fjallar um. Niðurstöðurnar eru alls ekki tæmandi enda er hver og ein breyta aðeins greind eftir kyni í skýrslunni. Fjöldmörg rannsóknarverkefni byggja á gögnum rannsóknarinnar og er hverju og einu þeirra ætlað að kafa dýpra í tiltekið málefni en tækifæri gefst til hér.

Um það bil sem gögnin fyrir rannsóknina árið 2007 voru tilbúin til úrvinnslu síðsumars 2008 urðu miklar breytingar á íslensku efnahagsumhverfi sem höfðu víðtæk áhrif á allt samfélagið. Hluti rannsóknarinnar beinist að sambandi heilsu og félags- og efnahagsstöðu fólks. Þegar félags- og efnahagsstaðan breyttist svo mjög á stuttum tíma hjá fjölda fólks urðu gögn 2007-rannsóknarinnar úrelt að hluta. Þessar breytingar urðu meðal annars til þess að ákveðið var að flýta fyrirhugaðri framhaldsrannsókn. Framhaldsrannsóknin, sem lögð var fyrir haustið 2009, var bæði frek á tíma og mannafla sem m.a. hefur tafið útkomu þessarar skýrslu.

Skýrsla þessi mun vonandi svara mörgum spurningum en væntanlega munu fleiri spurningar vakna meðal lesenda. Ef ástæða er til og tækifæri gefast munu höfundar gefa

út fleiri viðauka á vefsíðu stofnunarinnar þar sem fjallað verður ítarlegar um tiltekin efni í skýrslunni. Á vefsíðu rannsóknarinnar, á undirsíðu stofnunarinnar, verður leitast við að safna saman ýmsum upplýsingum um rannsóknina, svo sem rannsóknarverkefnum, sem eru í gangi, o.fl.

Markmið

Markmið rannsóknarinnar er að afla upplýsinga um heilsu, líðan, lífsgæði og sjúkdóma fólks á Íslandi og helstu áhrifaþætti heilbrigðis, þ.e. lífshætti, aðstæður og lífsskilyrði. Stefnan er að rannsóknin verði grunnur að reglubundnum mælingum á þessum þáttum og styðji þannig við lýðheilsustarf á næstu árum og áratugum. Áhersla er lögð á að mæla þætti sem töluleg gögn íslenska heilbrigðiskerfisins og Hagstofu Íslands ná ekki yfir.

Niðurstöður rannsóknarinnar og gögn hennar munu nýtast öllum þeim stofnunum sem að henni standa. Rannsóknin fellur að lögbundnu hlutverki Lýðheilsustöðvar, sem m.a. felur í sér að stuðla að eflingu rannsókna á sviði lýðheilsu, og styður þannig lýðheilsustarf í samvinnu við háskóla og aðrar stofnanir.

Meginmarkmið með rannsókninni er að hún og gagnasafn hennar nýtist í eftirfarandi viðfangsefni:

- að afla upplýsinga um heilsu, líðan, lífsgæði og sjúkdóma fólks, svo og um helstu áhrifaþætti heilbrigðis, þ.e. lífshætti, aðstæður og lífsskilyrði. Áhersla verður lögð á þá þætti sem töluleg gögn heilbrigðiskerfisins og Hagstofu Íslands ná ekki yfir
- að leggja mat á umfang og dreifingu heilsusamlegra og óheilsusamlegra lífshátta
- að geta fylgst kerfisbundið með þróun heilsu í framtíðinni
- að fylgjast með breytingum á umhverfi, aðstæðum og hegðun fólks sem hafa áhrif á heilsu
- að afla gagna um heilsu, heilsuógnanir og líðan fólks sem nýtast stjórnvöldum í stefnumótun, verkefna- og áætlanagerð. Sérstök áhersla verður lögð á að meta jafnræði fólks og einstakra hópa þegar heilsa, lífsskilyrði og heilsutengdir þættir eru annars vegar
- að skapa undirstöðu og almenn viðmið fyrir rannsóknir vísindasamfélagsins í heilbrigðismálum

- að auka skilning á orsakabáttum lífsstílstengdra sjúkdóma og einkenna þeirra
- að leggja mat á árangur heilsueflingar og forvarnaverkefna á vegum Lýðheilsustöðvar og annarra stofnana.
- að leggja mat á þörf fyrir nákvæmari rannsóknir á tilteknum sjúkdómum og heilsuvá
- að leggja mat á samfélagslegan kostnað sjúkdóma og skertra lífsgæða
- að vera grunnur að ábatagreiningu

Rannsókninni er því ætlað það margþætta hlutverk að viðhalda og bæta heilbrigði þjóðarinnar og tilgreindra hópa hennar með því að auka þekkingu þeirra sem starfa að lýðheilsu á Íslandi og leggja þannig grunn að markvissum aðgerðum í heilsueflingu og forvarnarstarfi.

Úrtak og þýði

Þýði rannsóknarinnar er skilgreint sem íslenskir ríkisborgarar með skráða, raunverulega búsetu á Íslandi og nægjanlega íslenskukunnáttu til að svara spurningalistanum. Í töflu 1 má sjá skiptingu þýðis eftir búsetu og kyni miðað við skráðar upplýsingar í þjóðskrá. Í töflu 2 eru þessar upplýsingar brotnar upp eftir fæðingarárum. Tungumálakunnátta er ekki skráð í þjóðskrá og þurfti því að leiðrétta úrtakið miðað við skilgreint þýði eftir að gagnasöfnun hófst. Þannig kom í ljós við ítrekanir að tungumálaerfiðleikar komu í veg fyrir að einstaklingar í upphaflegu úrtaki gætu svarað spurningalistanum og voru þeir fjarlægðir úr úrtakinu.

Tafla 1. Skipting þýðis eftir búsetu og kyni

	Höfuðborgar- svæði	Utan höfuðb.sv.	Samtals
Alls	128.778	74.115	202.893
Karlar	64.042	38.233	102.275
Konur	64.736	35.882	100.618

Tafla 2. Skipting þýðis eftir búsetu, fæðingarári og kyni

Fæðingarár		Höfuðb.sv	Hlutfall af heild	Utan höfuðb.sv.	Hlutfall af heild	Samtals
Fædd 1.1.1978–31.10.1989	Karlar	15.569	7,7%	9.059	4,5%	24.628
	Konur	15.052	7,4%	8.151	4,0%	23.203
Fædd 1.1.1968–31.12.1977	Karlar	12.745	6,3%	6.466	3,2%	19.211
	Konur	12.298	6,1%	6.312	3,1%	18.610
Fædd 1.1.1958–31.12.1967	Karlar	12.862	6,3%	7.796	3,8%	20.658
	Konur	13.088	6,5%	7.647	3,8%	20.735
Fædd 1.1.1948–31.12.1957	Karlar	11.251	5,5%	7.015	3,5%	18.266
	Konur	11.504	5,7%	6.242	3,1%	17.746
Fædd 1.1.1938–31.12.1947	Karlar	7.082	3,5%	4.659	2,3%	11.741
	Konur	7.347	3,6%	4.265	2,1%	11.612
Fædd 1.1.1928–31.12.1937	Karlar	4.533	2,2%	3.238	1,6%	7.771
	Konur	5.447	2,7%	3.265	1,6%	8.712

Eitt af meginmarkmiðum rannsóknarinnar er að kanna heilsu og líðan Íslendinga eftir aldri og búsetu og var úrtakið dregið með það í huga. Um lagskipt tilviljunarúrtak úr þjóðskrá er að ræða þar sem í úrtakinu eru hlutfallslega fleiri eldri íbúar en finna má í íslensku samfélagi (þýðinu). Úrtakið samanstóð einnig af hlutfallslega fleira fólki af landsbyggðinni en skipting í þjóðskrá gefur til kynna. Gögnin eru vigtuð þegar yfirfæra á niðurstöður yfir á þýði Íslendinga. Meginástæða þess að byggt var á lagskiptu úrtaki var að auka möguleika á að skoða breytileika í heilsusamlegum lífsháttum eftir aldursflokkum og búsetu.

Tekið var lagskipt tilviljunarúrtak sem upphaflega samanstóð af 9.928 íslenskum ríkisborgurum, 18–79 ára, með skráða búsetu á Íslandi. Við útsendingu spurningalista kom í ljós að 15 einstaklingar voru látnir, 45 búsettir erlendis, 41 gat ekki vegna tungumálaerfiðleika svarað spurningalistanum og 20 gátu ekki svarað spurningalistanum vegna fötlunar eða veikinda. Endanlegt úrtak telur því 9.807 og af þeim svöruðu 5.909 eða 60,3%. Heimilisföng 96 einstaklinga fundust ekki og þar af leiðandi fengu þeir ekki beiðni um þátttöku í rannsókninni eða spurningalistann í hendur. Þar sem ekki liggur fyrir hvort þessir einstaklingar eru í raun búsettir hérlendis er ekki unnt með fullri vissu að skilgreina þá utan þýðis. Ljóst er að þeir fengu aldrei tækifæri til að svara spurningalistanum og því reiknast þátttökahlutfall 60,9% (fjöldi svara sem hlutfall af

fjölda einstaklinga sem fékk spurningalistann í hendurnar). Nánar er fjallað um lagskiptingu úrtaks hér á eftir.

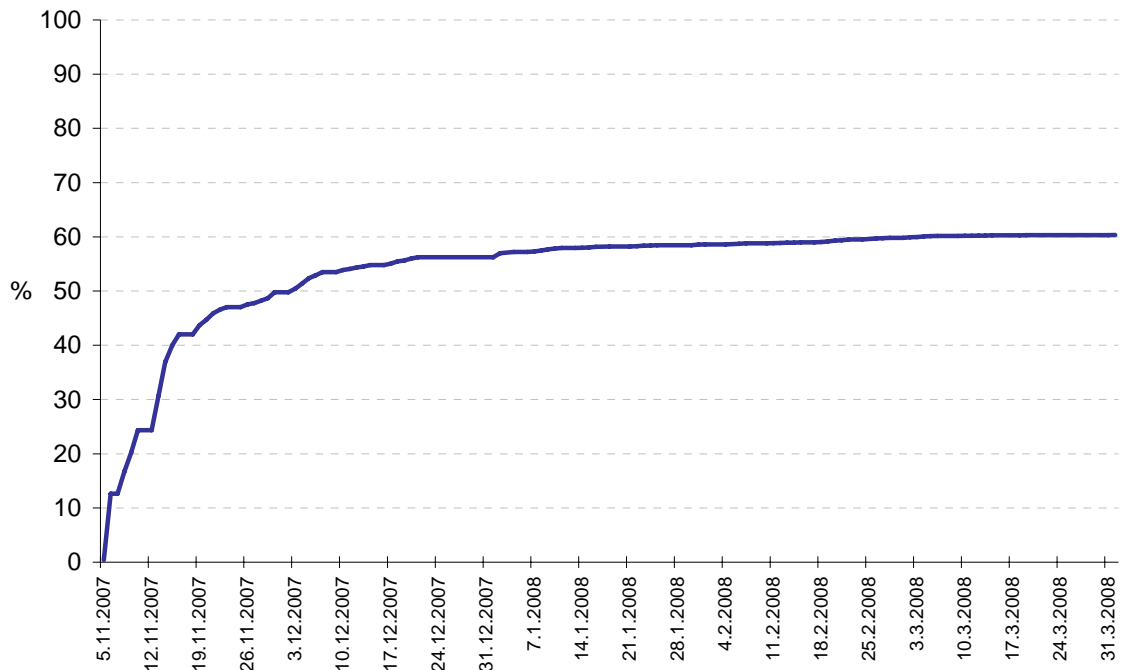
Framvinda

Fyrirkomulag sendinga og áminninga með pósti og gegnum síma var skipulagt eftir aðferð Dillmans (Dillman, 2000) með minni háttar frávikum sem samþykkt voru af Vísindasiðanefnd (leyfisnúmer rannsóknarinnar hjá Vísindasiðanefnd: 07-081).

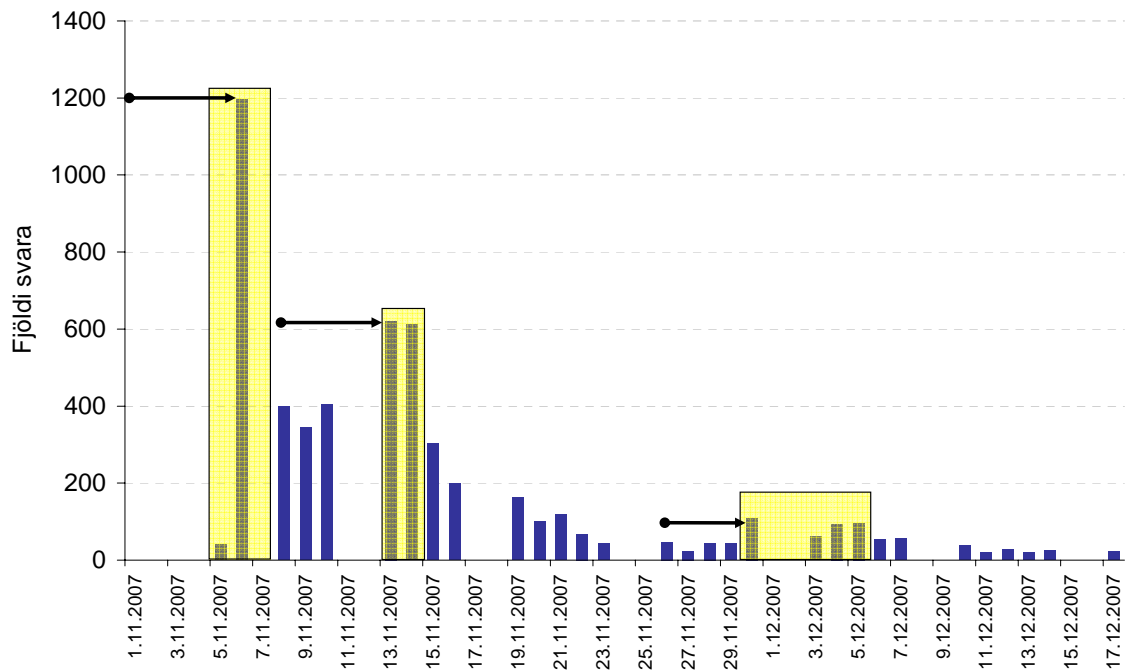
Föstudaginn 26. október 2007 voru kynningarbréf send til 9.928 Íslendinga og tæpri viku síðar eða 1. nóvember var spurningalisti sendur til fólks ásamt bréfi þar sem framkvæmdinni var lýst. Þakkarbréf voru send til allra í úrtakinu mánudaginn 7. nóvember. Innihald bréfsins var tvískipt, annars vegar þakkir til þeirra sem höfðu svarað spurningalistanum og hins vegar kurteis áminning til þeirra sem ekki höfðu svarað. Þann 26. nóvember 2007 var nýtt eintak spurningalistans, ásamt áminningu, sent til þeirra 5.107 einstaklinga sem þá höfðu ekki svarað. Samhliða heimtum hófst tölvuskráning gagna hjá Rannsóknastofnun Háskólans á Akureyri.

Heimtur

Mynd 1 sýnir hversu stór hluti úrtaksins hafði svarað dag hvern á meðan fyrirlögn stóð yfir. Þannig sýnir grafið að fyrir 24. desember 2007 höfðu ríflega 56% þegar svarað spurningalistanum. Einnig sést að svarhlutfallið jókst hægt eftir það en aðeins um ríflega 4% eftir símaítrekanir í janúarmánuði. Spurningalistar sem bárust eftir 1. apríl voru ekki skráðir en einn og einn spurningalisti barst fram eftir sumri 2008. Síðasti útfyllti spurningalistinn kom í pósti um miðjan apríl 2009.

Mynd 1. Uppsafnað svarhlutfall dag fyrir dag

Mynd 2. Fjöldi svara dag hvern eftir útsendingu og ítrekanir

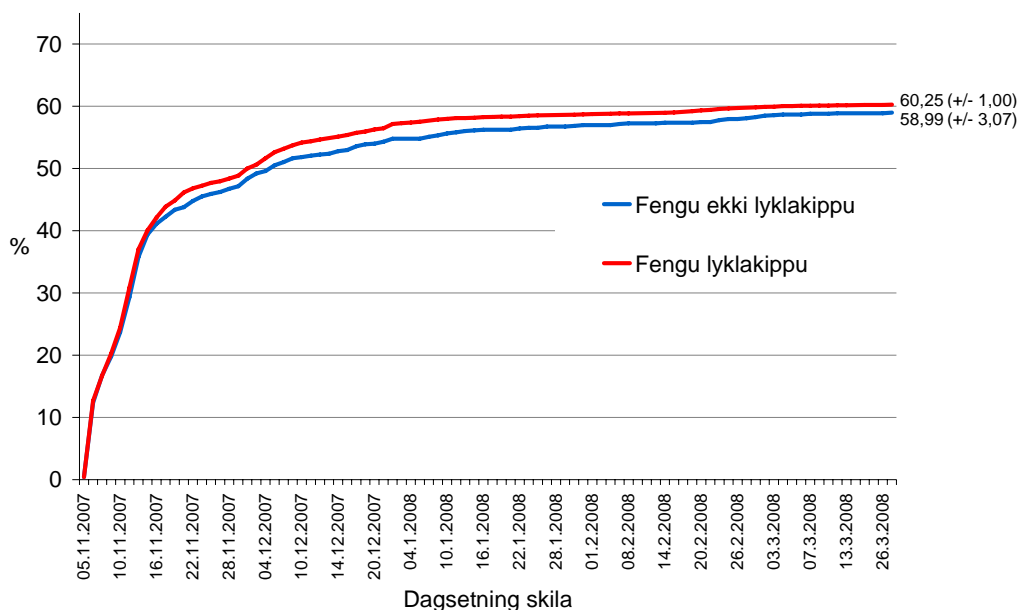
Á mynd 2 sést fjöldi svara sem bárust hvern dag allt frá því að spurningalistinn var fyrst póstlagður 1. nóvember 2007. Engin svör berast í pósti um helgar sem sést greinilega sem eyður á súluritinu. Örvar á mynd 2 eru dregnar frá póstlagningardegi að þeim dögum sem aukninga varð vart á fjölda innsendra svara.

Nokkuð var um að póstpjónustan endursendi útsenda spurningalista þar sem móttakandi var fluttur, fannst ekki eða aðrar ástæður hömluðu afhendingu umslaga. Leitað var til Miðlunar hf. sem fann ný og breytt heimilisföng hluta þessa hóps. Eins og áður segir fékkst staðfest að 96 manns fengu hvorki beiðni um þátttöku né spurningalista í hendurnar.

Miðlun hf. hringdi til fólks og minnti þá sem ekki höfðu neitað þátttöku á að ekki væri of seint að taka þátt. Þessar símhringingar byrjuðu um miðjan desember 2007 en hlé var gert á hringingum um viku fyrir jól til að angra fólk ekki um of í jólaundirbúningi en hafist var aftur handa við að hringja 15. janúar og hringt með hléum til 5. mars 2008. Þá var fyrirtækið einnig fengið til þess að hringja út sérstaka símakönnun sem notuð er til að greina hvort þeir sem ekki svara séu mögulega frábrugðnir þeim sem svara. Munur á þeim sem svara og þeim sem ekki svara er viðfangsefni sem allar úrtakskannanir þurfa að glíma við á einhvern hátt. Til að meta hvort þeir sem ekki svara eru frábrugðnir þeim sem svara var, samhliða símaítrekunum hringt í hluta þeirra sem ekki höfðu svarað spurningalistanum þann 15. janúar 2008 og þeir spurðir nokkurra spurninga. Niðurstöður úr þeim gögnum eru birtar í brottfalls-greiningu hér að neðan.

Hvati til þátttöku

Dillman (2000) bendir á að fjölmargir þættir í skipulagi og framkvæmd spurningakannana hafa áhrif á þátttökuhlutfall. Þannig hafa erlendar rannsóknir sýnt að þátttakendur, sem fá gjöf frá rannsakanda, eru líklegri til að taka þátt í rannsókn en þeir sem ekki fá gjöf. Erlendis er algengt að peningaseðill sé látinn fylgja spurningahefti til að fólk sé líklegra til að taka þátt. Ekki var nægjanlegt fjármagn til staðar til að gefa hverjum og einum 500 kr. en slíkt hefði kostað tæpar 5.000.000 kr. Þess í stað var ákveðið að gefa þátttakendum lyklakippu merktri Lýðheilsustöð. Til að kanna hvort slík gjöf hefði áhrif var lyklakippu sleppt í 10. hverri sendingu og fylgst þannig með hvort þeir sem fengu lyklakippu væru líklegri til að svara spurningaheftinu en þeir sem ekki fengu slíka gjöf.

Mynd 3. Uppsafnað svarhlutfall hjá þeim sem fengu senda lyklakippu og hjá þeim sem ekki fengu lyklakippu

Eins og sjá má á mynd 3 er svarhlutfallið allan tímann, að undanskildum fyrstu dögnum, lægra hjá þeim sem fengu ekki lyklakippu með spurningalista. Munurinn á svarhlutföllum er þó ekki tölfræðilega marktækur miðað við 95% öryggismörk. Í lokin höfðu 59,0% ($\pm 3,1$) þeirra sem fengu ekki lyklakippu skilað inn útfylltum spurningalista og 60,3% ($\pm 1,0$) þeirra sem fengu lyklakippu.

Aftan á hverju spurningahefti var raðnúmer sem einnig var happdrættisnúmer. Dregnir voru út fimm vinningshafar úr raðnúmerum allra útfylltra spurningalista. Rannsóknnum ber ekki fyllilega saman um hvort möguleiki á happdrættisvinningi hafi áhrif á þátttöku eða ekki (sjá umfjöllun í Dillman, 2000). Ákveðið var að bjóða upp á happdrættisvinning í þessari rannsókn ef slíkt eykur þátttöku í íslenskum póstrannsóknnum. Rannsóknarsnið gaf hins vegar ekki möguleika á því að greina áhrif þess á svarhlutfall að bjóða upp á slíkan vinning.

Lagskipting úrtaks

Gögnin eru byggð á lagskiptu tilviljunarúrtaki. Eins og áður hefur komið fram var meginástæða þess að byggja á lagskiptu úrtaki að auka möguleika á að skoða breytileika í heilsusamlegum lífsháttum eftir aldri og búsetu. Lagskipting er eftir búsetu og fæðingarári eins og sýnt er í töflu 3. Kyn var ekki notað í lagskiptingu en tekið er tillit til mismunandi svarhlutfalls kynjanna þegar gögnin eru vigtuð. Fjölda svarenda eftir sömu skiptingu má finna í töflu 4.

Fjöldi í lagskiptingu var ákvarðaður út frá breidd aldursbils. Þannig eru 12 fæðingarárgangar í fyrsta aldursflokki en 10 árgangar í öllum öðrum flokkum. Þess vegna eru 20% fleiri einstaklingar í yngsta lagi úrtaksins. Ákveðið var að hafa jafn stórt úrtak fólks á höfuðborgarsvæðinu og utan þess til að hámarka möguleika á að greina breytileika eftir búsetu.

Tafla 3. Skipting úrtaks eftir búsetu, fæðingarári og kyni.

		Höfuðborgar- svæði	Hlutfall af heild	Landsbyggð	Hlutfall af heild	Samtals
Fædd 1.1.1978–31.10.1989	Karlar	485	4,9%	505	5,1%	19,4%
	Konur	464	4,7%	444	4,5%	
Fædd 1.1.1968–31.12.1977	Karlar	385	3,9%	435	4,4%	16,1%
	Konur	406	4,1%	356	3,6%	
Fædd 1.1.1958–31.12.1967	Karlar	385	3,9%	390	4,0%	16,1%
	Konur	406	4,1%	401	4,1%	
Fædd 1.1.1948–31.12.1957	Karlar	376	3,8%	442	4,5%	16,1%
	Konur	415	4,2%	349	3,6%	
Fædd 1.1.1938–31.12.1947	Karlar	392	4,0%	435	4,4%	16,1%
	Konur	399	4,1%	356	3,6%	
Fædd 1.1.1928–31.12.1937	Karlar	355	3,6%	400	4,1%	16,1%
	Konur	436	4,4%	391	4,0%	
Samtals		4904	50,0%	4904	50,0%	100,0%

Tafla 4. Skipting svarenda eftir fæðingarári og búsetu.

	Höfuðborgar- svæði	Lands- byggð	Erlendis	Póstnúmer ekki til	Ólæsilegt	Svarar ekki spurn. um póstn.	Samtals
1978–1989	425	370	4	2	0	6	807
1968–1977	404	457	0	4	0	9	874
1958–1967	452	522	2	1	0	10	987
1948–1957	487	544	0	2	0	11	1044
1938–1947	515	539	0	1	1	14	1070
1928–1937	489	540	0	1	0	24	1054
Ólæsilegt	0	1	0	0	0	1	2
Svarar sp. um fæðingarár ekki eða illa	20	28	0	0	0	23	71
Samtals	2790	3000	6	11	1	98	5909

Vigt

Til þess að úrtakið endurspegli þýðið þarf að vigta svör þátttakenda. Lagskipting og mismunandi brottfall eftir aldri, kyni og búsetu eru þess valdandi að hver þátttakandi í rannsókninni endurspeglar mismunandi marga einstaklinga í þýði.

Til þess að meta mun á heilsu fólks, líðan og aðstæðum eftir aldri og búsetu var þýði rannsóknarinnar skipt í 12 lög (e. strata) byggð á flokkuðu fæðingarári og tvískiptri búsetu. Úrtakið var byggt á þessari lagskiptingu en alls gáfu 165 einstaklingar ekki upp gilt fæðingarár eða búsetu sem unnt var að flokka miðað við forsendur úrtaksins. Nokkuð var um að aðstandendur hringdu inn fyrir fólk og tilkynntu að viðkomamndi ætlaði ekki að svara vegna búsetu erlendis. Til viðbótar gáfu 6 þátttakendur upp að þeir væru búsettir erlendis en í öllum tilfellum var aðsetur þeirra skráð á Íslandi nokkrum dögum fyrir útsendingu gagnanna. Samtals gáfu 11 einstaklingar upp póstnúmer sem ekki passaði við póstnúmeraskrá. Einn þátttakandi gaf upp fæðingarár 2007 þó svo fæðingarár einstaklinga í úrtakinu væru frá 1927 til 1978.

Nánari upplýsingar um vigt og og úrvinnslu gagna með henni (í SPSS og R) má finna í viðauka A.

Aðgengi að gögnum

Hópurinn sem stendur að ganaöfluninni er fjölmennur og ýmis rannsóknarverkefni standa nú yfir sem byggja á þessum gögnum. Þeim sem hafa hug á að nýta frumgögn rannsóknarinnar er rétt að benda á að rannsóknin er leyfisskyld hjá Vísindasiðanefnd (leyfi nr. 07-081) og því þarf að sækja um allar breytingar á rannsóknarhópnum sérstaklega. Auk Vísindasiðanefndar metur stjórnandi rannsóknarinnar slíkar beiðnir í hvert og eitt sinn. Gert er ráð fyrir að umsjónarmenn rannsókna sem byggja á þessum gögnum hafi reynslu af tölfræðilegri úrvinnslu spurningakannanna og hafi framhaldspróf á háskólastigi (meistarapróf eða doktorspróf).

Spurningalistinn

Spurningalisti rannsóknarinnar samanstendur af ýmsum ólíkum spurningum. Margar þeirra hafa verið notaðar áður eða byggja á viðurkenndum mælingum/kvörðum en aðrar spurningar eru frumsamdar. Spurningalistinn var forprófaður á nemendum í Háskóla Íslands auk þess sem viðtöl (cognitive interviewing) voru tekin við átta einstaklinga. Í þessum viðtölum var farið yfir hvernig þátttakendur skildu spurningarnar og hugsuðu þau svör sem þeir gáfu við þeim. Þessar upplýsingar voru nýttar til að lagfæra orðalag og minnka þannig líkur á að fólk misskildi eða túlkaði spurningar á annan hátt en æskilegt var. Upplýsingar um spurningarnar og mælitækin í hverjum kafla spurningalistans fylgja hér á eftir.

Almennt heilsufar

Spurningar 1 og 3 í spurningalistanum, um almennt mat á líkamlegri heilsu og andlegri heilsu, eru fengnar úr rannsókn Rúnars Vilhjálmssonar frá árinu 2006 (Heilbrigði og aðstæður Íslendinga: um heilsufar, viðhorf og aðstæður fullorðinna Íslendinga). Þessar spurningar voru fyrst lagðar fyrir árið 1987, í heilbrigðisrannsókn Rúnars, meðal 825 íbúa á Stór-Reykjavíkursvæðinu (Vilhjalmsson, Kristjansdóttir og Sveinbjarnardóttir, 1998). Spurning 1 í listanum hefur einnig verið notuð í erlendum rannsóknum (Hays, Bjorner, Revicki, Spritzer og Cella, 2009; Lorig o.fl., 1996; Williams, O'Brien og Colder, 2004), sem og spurning 3 (Sonoma County Department of Health Services, 2008). Spurningar 2 og 4 eru frumsamdar.

Eigin sjúkdómar, einkenni, verkir og lyf

Fimmta spurningin í listanum var frumsamin en spurningar 6 og 7, um sjúkdóma, byggja á almennum mælikvarða fyrir viðtalskannanir sem Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (WHO) ráðleggur (Buratta o.fl., 2003). Mælitækið var aðlagð að spurningalistakönnun og notað þannig í spurningum 6 og 7. Spurningar 8 til 12 voru frumsamdar fyrir rannsóknina.

Reykingar

Stuðst var við upplýsingar frá Hjartavernd og Krabbameinsfélaginu við gerð spurninga um reykingar. Spurningarnar miðuðu meðal annars að því að unnt væri að reikna út meðalfjölda sígarettupakka sem einstaklingur hafði reykt á ári á þeim tíma sem hann hafði reykt.

Áfengi og áfengisnotkun

Spurningar um áfengi og áfengisnotkun byggja að mestu á AUDIT-kvarðanum (Babor, Higgins-Biddle, Saunders og Monteiro, 2001), tæki til að greina óhóflega áfengisneyslu (áhættusöm og skaðleg mynstur). Tækið var þróað af WHO og samanstendur af 10 spurningum. Spurning 21 er unnin upp úr spurningu 1 í AUDIT-kvarðanum en við hana hefur verið bætt skilgreindum tímaramma, þ.e. sl. 12 mánuði, til þess að spurningarnar séu betur hæfar til að mæla breytingar yfir tíma, og fleiri svarmöguleikum. Spurning 23 var unnin á sama hátt upp úr spurningu 3 í AUDIT-kvarðanum. Í spurningu 23 var ákveðið að spyrja um hversu oft viðkomandi drekki 5 drykki í staðinn fyrir að spyrja um 6 fyrir karla og 4 fyrir konur eins og í einstaklingsfyrirlögn AUDIT-kvarðans. Þessar spurningar voru einnig notaðar í *Könnun á áfengisneyslu Íslendinga árið 2004*.

Með því að spyrja um tíðni drykkju í spurningu 21 og magn í spurningu 22 er hægt að reikna út heildardrykkju yfir 12 mánaða tímabil.

Í spurningu 24 voru notaðar, óbreyttar, 5 af þeim 10 spurningum sem eru í AUDIT-kvarðanum. Spurning 20 er frumsamin.

Tannheilsa

Áður hefur verið spurt um fjölda eigin tanna í neðri og efri gómi í póstkönnun Guðjóns Axelssonar o.fl. árin 1985, 1990, 1995 og 2000 (Guðjón Axelsson og Castleberry, 1988; Guðjón Axelsson, Helgi Þórsson og Sigurður Rúnar Sæmundsson, 1999; Guðjón Axelsson og Sigrún Helgadóttir, 1993, 2004). Spurning 25 er sambærileg þeirri spurningu að öðru leyti en í stað þess að skrifa fjölda tanna voru þátttakendur beðnir um að krossa í reiti við viðeigandi fjölda tanna í annars vegar efri gómi og hins vegar neðri gómi. Spurningar 26–28 eru frumsamdar.

Mataræði

Spurningar um mataræði voru frumsamdar en tóku þó að miklu leyti mið af landskönnun á mataræði Íslendinga frá árinu 2002, einkum spurning 29 (Laufey Steingrimsdóttir, Hólmfríður Þorgeirsdóttir og Anna Sigríður Ólafsdóttir, 2003).

Hæð og þyngd

Spurningar 33 og 34 um hæð og þyngd eru frumsamdar. Út frá upplýsingum um hæð og þyngd er unnt að reikna út líkamsþyngdarstuðul (e. Body Mass Index, BMI).

Heilsutengd lífsgæði

Spurningar undir kaflanum Heilsutengd lífsgæði eru allar hluti af almennu og stöðluðu mælitæki sem er notað til að lýsa og meta heilsu (Kind, Dolan, Gudex og Williams, 1998). Mælitækið EQ-5D skiptist í fimm víddir: hreyfigetu, sjálfsumönnun, venjubundin störf, verki/óþægindi og kvíða/dapurleika/þunglyndi (Greiner, Weijnen, Nieuwenhuizen, Oppe, Badia, o.fl., 2003; Greiner, Weijnen, Nieuwenhuizen, Oppe og Charro, 2003). Macran, Weatherly og Kind (2003) telja próffræðilega eiginleika EQ-5D vera góða. Ingibjörg Þórhallsdóttir hefur þýtt EQ-5D.

EQ-5D hefur verið notað til að kanna mun á lífsgæðum mismunandi hópa fólks með mismunandi sjúkdóma, einkenni eða raskanir (Saarni o.fl., 2007). Notkun þess í þessari rannsókn gefur meðal annars færi á að lýsa lífsgæðum Íslendinga (t.d. eftir sjúkdómum og röskunum fyrir stærri sveitarfélög eða landshluta) með almennu mælitæki sem hægt er að nota við hagfræðilegt mat á ábata meðferðar. Við fyrirlögn mælitækisins verða til gögn sem hægt verður að nota sem viðmið ef lagt verður í að meta hagkvæmni meðferðarúrræða á Íslandi. Einnig gefur EQ-5D færi á að bera lífsgæði Íslendinga saman við lífsgæði annarra þjóða.

Algengar athafnir

Í spurningu 43 er spurt um líkamlega getu í tíu liðum (e. Physical Functioning).

Spurningin er hluti af 36 atriða heilsufarskvarða, SF-36 (Hays, Sherbourne og Mazel, 1995; Ware, e.d.).

Meiðsli

Spurningar um meiðsli eru frumsamdar. Spurt er um meiðsli, hvernig þau áttu sér stað (vinnuslys o.s.frv.) og hvort fólk hafi misst daga úr vinnu eða skóla vegna þeirra.

Hreyfing og kyrrseta

Spurningar 47 til 53 byggja á styttri útgáfu af IPAQ-mælitækinu (International Physical Activity Questionnaire, 2005) sem er sérstaklega ætlað fyrir landskannanir á hreyfingu fullorðinna. Spurningarnar eru hannaðar til að gefa aðgreindar niðurstöður (tíma í mínútum og tíðni í dögum) fyrir göngu, miðlungserfiða hreyfingu og erfiða hreyfingu. Heildarstig hreyfingar er svo fengið með því að leggja saman niðurstöður fyrir hverja tegund hreyfingar. Spurningar 54– 58 eru frumsamdar.

Líðan og lífsgæði

Spurning 59 mælir almenna líðan fólks og er þýðing á SWEMWBS kvarðanum (The Short Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale). Kvarðinn samanstendur af 7 atriðum þar sem hvert og eitt spyr um jákvæðar hliðar geðheilsu með svarmöguleika á 5 stiga Lickert-kvarða. Mælingin er talin ákjósanleg til að fylgjast með geðheilsu (mental well-being) ákveðins mannfjölda (Stewart-Brown o.fl., 2009).

SWLS-kvarðinn (Satisfaction With Life Scale) er notaður í spurningu 60 og mælir ánægju fólks með lífið. Kvarðinn er alþjóðlegur og var þróaður af Ed Diener og fleirum (Diener, Emmons, Larsen og Griffin, 1985).

Spurning 61 mælir að hve miklu leyti fólk metur aðstæður í lífi sínu streituvaldandi samkvæmt alþjóðlegum streitukvarða, *Perceived Stress Scale - PSS* (Cohen, Kamarck og Mermelstein, 1983). Upphaflegi kvarðinn samanstendur af 14 atriðum þar sem þátttakendur eru beðnir um að svara staðhæfingunum á 5 punkta Likert-skala sem nær frá *aldrei* upp í *mjög oft*. Stytt fjögurra atriða útgáfa af PSS-listanum var notuð í þessari rannsókn en hún hefur reynst vel, sérstaklega í símakönnunum (Cohen o.fl., 1983). Atriði voru valin í stytta útgáfuna út frá hæstu fylgni við heildarskor á kvarðanum. Daníel Þór Ólason þýddi stytta útgáfu kvarðans og var hann áður hluti af Heilsu og lífsstílskönnun Gallups frá 2001 þar sem „hann var þáttgreindur og áreiðanleiki reiknaður en hvort tveggja reyndist fullnægjandi og í samræmi við bandaríska gerð kvarðans“ (Daníel Þór Ólason, 2009).

Mæling á hamingju í spurningu 62 er stöðluð og hefur verið notuð í mörgum rannsóknum, m.a. European Social Survey. Spurning 63 um álag í vinnu/námi og einkalífi er frumsamin.

Andleg líðan er mæld í spurningu 64 samkvæmt fimm atriða kvarða frá WHO, WHO-5 Wellbeing index, (Bech, 1998, 2001; World Health Organization, e.d.). Kvarðinn á rætur að rekja til stærri kvarða sem innihélt 28 atriði og var þróaður fyrir verkefni á vegum WHO um lífsgæði sykursjúkra (World Health Organization Regional Office for Europe and the International Diabetes Federation, 1989). Síðan hefur styttri útgáfa kvarðans verið þróuð og inniheldur nú fimm jákvætt orðaðar staðhæfingar.

Félagsleg þátttaka

Spurningar í þessum kafla, 65– 67, eru frumsamdar.

Svefn

Spurningar 68 og 69 um svefn eru frumsamdar.

Sól og sólböð

Spurningar í þessum kafla, 70–72, eru unnar af Sveinbirni Kristjánssyni út frá rannsóknum hans á sviði húðkrabbameinsforvarna (Sveinbjörn Kristjánsson, 2004).

Bakgrunnur

Spurningar í þessum flokki eru almenns eðlis og eru fengnar úr ýmsum fyrri rannsóknum eða frumsamdar.

Fjölskylda og heimili

Í þessum kafla er spurt um fjölda barna sem viðkomandi á, fæðingarár yngsta barns, meðlagsskyldu með barni/börnum, heimilisfólk og fjölda þeirra. Þessar spurningar eru sérstaklega samdar fyrir rannsóknina.

Búseta

Í þessum kafla eru fjórar frumsamdar spurningar um það svæði, sem viðkomandi býr á, og húsnæði. Spurt er um póstnúmer, þéttbýli eða strjálbýli, eigið húsnæði, leiguhúsnæði eða annars konar húsnæði og fjölda herbergja.

Tekjur og fjárhagsleg staða

Spurningar í þessum kafla eru ýmist frumsamdar eða fengnar úr rannsóknum Rúnars Vilhjálmssonar. Spurt er um heildartekjur á mánuði, bæði þess sem svarar (spurning 87) og allra heimilismanna samanlagt (spurning 88). Einnig er spurt um mat á fjárhagsstöðu fjölskyldunnar miðað við aðrar fjölskyldur á Íslandi og hve auðvelt eða erfitt það hafi verið að ná endum saman fjárhagslega undanfarna 12 mánuði.

Atvinna og menntun

Í síðasta kafla spurningalistans eru viðtækar spurningar (91–98) um menntun og atvinnu sem eru frumsamdar.

Skráning og notkun gagna

Við skráningu gagna voru aðeins skráð svör einstaklinga við spurningum í spurningahefti og engar upplýsingar um þátttakendur forskráðar, jafnvel þótt upplýsingar um kyn, fæðingarár og búsetu hafi legið fyrir í úrtakslista. Öll svör voru skráð með aðstoð skanna og sérhæfðs forrits (Eyes & Hands, Forms). Forritið las í krossa sem þátttakendur höfðu merkt við fyrir fram gefna svarmöguleika. Opnar spurningar, svo sem spurningar um hæð, þyngd, fæðingarár, póstnúmer o.fl., voru skráð af starfsmönnum Rannsóknastofnunar Háskólans á Akureyri sem sáu um skráningu gagna. Breytur í SPSS-gagnaskrá rannsóknarinnar fá sama númer og í prentuðum spurningalista. Hver spurning er með „s“-formerki fyrir framan númer spurningar, t.d. s1, s2, s52. Spurningar, sem settar eru fram í mörgum liðum, voru aðgreindar með bókstöfum aftan við spurninganúmer, t.d. s5a, s5b, s5c. Þannig er hver spurning í spurningalistanum með samsvarandi breytu í gagnaskránni með s-formerki. Þetta kerfi á breytuheitum er notað á allan spurningalistann fyrir utan kvarðann á bls. 20. Allar spurningar undir númerum 6 og 7 eru tvískiptar. Annars vegar var spurt hvort viðkomandi hefði haft tiltekinn sjúkdóm og hins vegar hvort sjúkdómurinn hefði verið greindur af lækni. Fyrri hluti spurningar um hvern sjúkdóm er táknaður með „x“ á eftir númeri (t.d. s6xa, s6xb, s6xc) og seinni hluti spurningar með „y“ á eftir númeri (t.d. s6ya, s6yb, s6yc).

Í spurningum, þar sem gert var ráð fyrir einu svari, var fyrsta svar ávallt númer 1 við skráningu gagna, næsta svar númer 2 o.s.frv. (sjá value labels í gagnaskrá). Ef merkt var í fleiri en einn reit í spurningum þar sem gert er ráð fyrir einu svari er það svar talið ógilt. Slík svör eru skráð sérstaklega til að mögulegt sé að nota svörin í sértækri síðari úrvinnslu. Ef þátttakandi merkir til að mynda bæði við reit 2 og reit 3 við spurningu s3 þá var gildið 23 skráð en það var jafnframt skilgreint sem ógilt (missing value). Með þessari aðferð er haldið til haga ástæðum þess að svör eru ógild og þannig mögulegt að bæta orðalag spurninga í framtíðinni. Eins er mögulegt, ef rannsakandi óskar þess, að endurflokka gildið 23 ef tvískipta á breytu. Ef t.d. á að skipta sjögildri breytu í 3 hluta þannig

```
recode a50 (1 2 3 =1) (4 =2) (5 6 7 = 3) into a50x
```

þar sem sammála er kóðað (1), hvorki né (2), ósammála (3), þá má (ef missing values-skipun í SPSS er tekin af um stund) breyta flokkun með þessari skipun:

```
recode a50 (1 2 3 12 13 23 = 1) (4 = 2) (5 6 7 56 67 57 = 3)  
(else = 999) into a50x.
```

Kerfisbundin gagnagöt

Orðið gagnagat er oft notað um það sem á ensku kallast missing value. Gagnagöt eru ýmist kerfisbundin eða ókerfisbundin. Kerfisbundin gagnagöt geta m.a. komið fram vegna svarstíls fólks eða vegna uppsetningu spurningalista.

Um R-breytur

Nokkrar spurningar í listanum eru gerðar aðeins fyrir hluta úrtaksins. Þannig er ekki gert ráð fyrir að þeir sem aldrei hafa reykt svari því hvenær þeir byrjuðu að reykja. Einnig eru spurningar, sem eiga aðeins við þá sem eru í launuðu starfi, og spurningar aðeins fyrir þá sem einhvern tíma hafa drukkið áfengi. Við greiningu á slíkum spurningum er mikilvægt að ljóst sé hvers vegna svar vantar. Til þess að auðvelda úrvinnslu voru útbúnar nýjar breytur þar sem upplýsingar úr öðrum breytum eru notaðar til að fylla upp þar sem svar vantar. Til aðgreiningar frá upprunlegum breytum eru slíkar breytur hafðar með r-formerki (t.d. r5a í stað s5a). Margar r-breytur eru vistaðar í gagnaskrá rannsóknarinnar. Tafla 5 sýnir tíðnitöflu fyrir spurningu 14, fyrir og eftir að upplýsingar úr öðrum breytum hafa verið notaðar til að fylla upp í gagnagöt (e. imputation). Þannig sjáum við að 3593 svöruðu ekki spurningu 14. Eftir að fyllt hefur verið upp í gagnagöt má sjá að 1224 þeirra svöruðu ekki vegna þess þeir reykja (ekki hættir ennþá) og 2321 svara ekki vegna þess að þeir hafa aldrei reykt og því ekki þurft að hætta. Þessar upplýsingar eru sóttar úr öðrum spurningum um reykingar.

Unnt er að nálgast skipanaskrár r-breyta á vefsíðu Lýðheilsustöðvar. Skrárnar eru vistaðar undir breytuheiti samsvarandi s-breytu og með halann .sps sem vísar til skipanaskrár í SPSS.

Tafla 5. Dæmi um dreifingu fyrir og eftir meðhöndlun gagna. Breyturnar s14 og r14 úr SPSS niðurstöðuskrá (e. output).

s14 Ef þú ert hætt/ur að reykja, hvað er langt síðan þú hættir?		Fre- quency	Percent	Valid Percent	r14 Ef þú ert hætt/ur að reykja, hvað er langt síðan þú hættir?		Fre- quency	Percent	Valid Percent
Valid	Minna en 3 mánuðir	75	1,3	3,2	Valid	Minna en 3 mánuðir	75	1,3	1,3
	Um 3–6 mánuðir	47	,8	2,0		3–6 mánuðir	47	,8	,8
	Um 7–12 mánuðir	62	1,0	2,7		7–12 mánuðir	62	1,0	1,1
	Um 1–2 ár	126	2,1	5,5		1–2 ár	127	2,1	2,2
	Um 3–4 ár	145	2,5	6,3		3–4 ár	147	2,5	2,6
	Um 5–10 ár	387	6,5	16,8		5–10 ár	390	6,6	6,8
	Um 11–20 ár	569	9,6	24,6		11–20 ár	597	10,1	10,4
	Meira en 20 ár	573	9,7	24,8		21-30 ár	417	7,1	7,3
	Á ekki við	326	5,5	14,1		31-40 ár	181	3,1	3,2
	Total	2310	39,1	100,0		Meira en 40 ár	56	,9	1,0
Missing	28	1	,0			Meira en 20 ár, ekki tilgreint nákvæmar	56	,9	1,0
	68	2	,0			Reykir daglega eða sjaldnar	1224	20,7	21,4
	78	2	,0			Hef/ur aldrei reyktt	2323	39,3	40,6
	89	1	,0			Hætt að reykja en svara ekki til um hvenær	15	,3	,3
	9999	3593	60,8			Total	5717	96,8	100,0
	Total	3599	60,9		Missing	9998	13	,2	
Total		5909	100,0			9999	179	3,0	
						Total	192	3,2	
					Total		5909	100,0	

Kerfisbundinn svarstíll

Eins og í öllum spurningakönnunum þá svara sumir þátttakendur ekki hluta af spurningunum. Með því að rýna í svarstíll þátttakenda við spurningum sem eru í mörgum liðum má sjá ákveðinn svarstíll hjá hluta þátttakenda.

10. Hefur þú tekið lyfseðilsskyld lyf við einhverjum af eftirtöldum sjúkdómum eða einkennum? <i>Merktu í einn reit í hverjum lið.</i>		Já, á síðustu tveimur vikum	Já, fyrir meira en tveimur vikum	Nei, aldrei
a)	Astma	☐	☐	☐
b)	Langvinnri berkjubólgu, langvinnnum lungnateppusjúkdómi eða lungnaþembu	☒	☐	☐
c)	Háum blóðþrýstingi (háþrýstingi)	☐	☐	☐
d)	Óf hárr blóðfitu (kólesteról)	☐	☐	☐
e)	Öðrum sjúkdómum í blóðrásarfærum, s.s. eftir heilaáfall og hjartaáfall	☐	☐	☐
f)	Verkjum í liðum (slitgigt, liðagigt, iktsýki)	☐	☐	☐
g)	Verkjum í hálsi eða baki	☐	☐	☐
h)	Sykursýki	☐	☐	☐
i)	Sýkingum (sýklalyf, t.d. pensilín)	☐	☐	☐
j)	Magasári (sári í maga eða skeifugörm)	☐	☐	☐
k)	Öðrum magavandamálum	☐	☐	☐
l)	Skorpulífur eða annarri skertri starfsemi lifrar	☐	☐	☐
m)	Krabbameini (krabbameinslyfjameðferð)	☐	☐	☐
n)	Alvarlegum höfuðverk, s.s. mígreni	☐	☐	☐
o)	Þvagleka eða vandamáli við að stjórna þvagblöðru	☐	☐	☐
p)	Skjaldkirtilssjúkdómi	☐	☐	☐
q)	Langvinnnum kvíða/spennu	☐	☐	☐
r)	Langvarandi þunglyndi	☐	☐	☐
s)	Öðrum vandamálum tengdum geðheilsu	☐	☐	☐

Mynd 4. Dæmi um svarstíll sem krefst nánari úrvinnslu

Þessi svarstíll einkennist af því að svara eingöngu „já” við spurningum í mörgum liðum. Dæmi um þetta má sjá á mynd 4 þar sem spurt er um lyfjatöku við 19 mismunandi sjúkdómum og sjúkdómaflokkum. Í þessu dæmi svarar þátttakandi aðeins einum lið (lið b) en svarar ekki til um alla hina sjúkdómana. Hér telja höfundar líklegt að þessi

Þátttakandi taki ekki þau lyf sem spurt er um í öðrum liðum spurningar 10. Við úrvinnslu gagna getur vitneskja, sem felst í slíkum svarstíl, haft áhrif á mat á umfangi tiltekinna einkenna eða hegðunar.

Höfundar skýrslunnar hafa útbúið nýjar breytur (R-breytur), þar sem auð svör, sem rekja má til ofangreinds svarstíls, hafa verið endurkóðuð í nýtt gildi, „Líklega nei“. Þessu fyrirkomulagi var beitt á þær spurningar í rannsókninni sem gáfu þess kost. Með þessari aðferð er meðal annars dregið úr ofmati á tilteknum sjúkdómum. Um ofmat væri að ræða ef slíkt „líklega nei“ væri skráð sem gagnagat, því þá hefði nefnarinn (e. valid cases) minnkað en teljarinn verið óbreyttur. Nauðsynlegt er að útbúa nýjar breytur til þess að virða tvær meginreglur í skráningu og meðferð gagna. Annars vegar að fylla ekki út svar fyrir þátttakendur ef þeir svara ekki sjálfir og hins vegar að geyma alltaf ósnerta breytu úr innslætti. Með þessu fyrirkomulagi veitist öðrum rannsakendum tækifæri til að bregðast á annan hátt við þessum gagnagötum eftir þörfum.

Auk þess er svarmynstur þátttakanda ákveðin heimild um áreiðanleika spurninga sem gagnlegt er að geyma fyrir áframhaldandi þróun spurningalista. Ef aðgerðir rannsakanda við að fækka gagnagötum (recode) eru vistaðar beint í upprunalega breytu tapast þessi heimild. Skipanaskrár, sem notaðar eru við þessa útreikninga, eru aðgengilegar notendum gagnanna á vefsvæði rannsóknarinnar.

Brottfallsgreining. Samanburður við önnur gögn

Í rannsókn sem þessari er algengt að lagt sé mat á gæði gagnanna með því að bera saman niðurstöður rannsóknarinnar við önnur gögn, svo sem opinberar hagtölur. Hugmyndin að baki slíkum samanburði er að kanna hvort úrtak endurspegli þýði eða hvort brottfall hafi verið kerfisbundið á einhvern hátt þannig að notagildi úrtaks sé skert. Ef úrtak er rétt tekið og allir í úrtaki svara spurningalista (svarhlutfall = 100%) er ekki möguleiki á kerfisbundnu brottfalli og allur munur, sem greinist á eiginleikum úrtaks og þýðis, fram kominn vegna ókerfisbundinnar úrtaksvillu eða flökts. Eftir því sem brottfallið er stærra er möguleiki á kerfisbundnu brottfalli meiri og því geta gæði gagnanna skerst.

Eðli málsins samkvæmt er samanburður við opinber gögn háður þeim annmörkum að flestar af þeim spurningum, sem áhugi þykir að spyrja um, eru ekki tiltækar í opinberum gögnum. Þannig gæti samanburður svarenda við opinber gögn bent til að sá hluti úrtaks,

sem svaraði, endurspegli þýði með tilliti til aldurs og kynjasamsetningu en á sama tíma gæti verið um að ræða brottfall á öðrum mældum þáttum sem ekki eru til í opinberum gögnum. Eins ber að hafa í huga að fólk upplifir stöðu sína ekki endilega eins og staða fólks er skilgreind af opinberum aðilum, eins og t.d. Hagstofu Íslands. Jafnvel búseta, sem skráð er í Þjóðskrá, endurspeglar ekki endilega raunverulega búsetu fólks; því gæti komið fram munur á upplýsingum í úrtakskönnun og opinberum gögnum ef t.d. skráning í könnun mælir búsetu betur en þjóðskrá. Í nýlegri rannsókn á búsetu í Fjallabyggð komast Kjartan Ólafsson og Þóroddur Bjarnason að þeirri niðurstöðu að „Kerfisbundið ofmat þjóðskrár á fólksfjölda Fjallabyggðar gerir það að verkum að varasamt er að nota hana til að meta [áhrif Héðinsfjarðarganga á styrkingu búsetu í Fjallabyggð] (Kjartan Ólafsson og Þóroddur Bjarnason, Í útgáfuferli.).

Eins og áður segir er úrtakið lagskipt eftir aldri og búsetu. Lagskipt úrtak endurspeglar þýði ekki nema svör einstaklinga í könnun séu vigtuð fyrir tölfræðilega greiningu. Samanburður, sem hér fer á eftir, byggir á vigtuðu úrtaki og er vigt útbúin þannig að úrtakið endurspegli aldurs-, kynja- og búsetuskiptingu (höfuðborgarsvæði, landsbyggð) þýðis.

Búseta

Úrtaksvigt tryggir að sá hluti úrtaks, sem svarar spurningalistanum, endurspegli íslenskt þýði með tilliti til tvískiptar búsetu (höfuðborgarsvæði og landsbyggð). Slík tvískipting tryggir hins vegar ekki að úrtakið endurspegli fyllilega íslenskt þýði með tilliti til búsetu eftir dreifbýli og stærð þéttbýlis.

Í rannsókninni, Heilsa og líðan Íslendinga 2007 (HL) var spurt um póstnúmer þar sem viðkomandi býr og var sú spurning notuð til að meta búsetudreifingu úrtaks samanborið við þjóðina í heild. Sóttar voru upplýsingar um fjölda 18–79 ára íbúa eftir póstnúmerum, aldri og kyni á vef Hagstofu Íslands (Hagstofa Íslands, 2007b). Póstnúmer voru flokkuð í 4 stærðarflokka eftir fjölda íbúa (sjá töflu 6) og fjöldi íbúa innan hvers stærðarflokks lagður saman. Mikilvægt er að hafa í huga að tölur Hagstofunnar byggja á fjölda fólks á Íslandi óháð ríkisfangi en HL náði aðeins til íslenskra ríkisborgara.

Eins og tafla 6 sýnir þá ber mælingum úr rannsókninni vel saman við mannfjöldatölur úr þjóðskrá. Gögn frá Hagstofu Íslands sýna að í ársbyrjun 2007 bjuggu 0,9% íbúa (1.882) á aldrinum 18–79 ára í póstnúmeri með færri en 200 íbúa en samkvæmt gögnum

HL er þetta hlutfall einnig 0,9% (1.834). Samkvæmt Hagstofunni bjuggu 68,9% íbúa á aldrinum 18–79 ára í póstnúmeri með 5.000 íbúum eða fleiri. Í rannsókninni er þetta hlutfall 70,8%. Rannsóknin virðist því endurspeglar ágætlega skiptingu mannfjöldans eftir búsetu eins og hún er í þýði. Hafa ber í huga að rannsóknin náði aðeins til íslenskra ríkisborgara en Hagstofan telur alla sem búsettir eru í landinu.

Tafla 6. Skipting mannfjöldans, 18–79 ára, eftir fjölda íbúa í póstnúmerum

Hagstofa*	Karlar (N)	%	Konur (N)	%	Alls (N)	%
Póstnúmer með færri en 200 íbúum í aldursbili	1.021	0,9	861	0,8	1.882	0,9
Póstnúmer með 200–999 íbúum	9.515	8,5	8.426	7,9	17.941	8,2
Póstnúmer með 1.000–4.999 íbúum	26.389	23,5	21.832	20,5	48.221	22,1
Póstnúmer með 5.000 íbúum eða fleiri	75.334	67,1	75.186	70,7	150.520	68,9
Alls	112.259	100,0	106.305	100,0	218.564	100,0
Heilsa og líðan 2007	Karlar (N)	%	Konur (N)	%	Alls (N)	%
Póstnúmer með færri en 200 íbúum í aldursbili	939	0,9	895	0,9	1.834	0,9
Póstnúmer með 200–999 íbúum	7.962	7,8	7.214	7,2	15.176	7,5
Póstnúmer með 1.000–4.999 íbúum	21.318	20,9	20.800	20,7	42.118	20,8
Póstnúmer með 5.000 íbúum eða fleiri	71.928	70,4	71.590	71,2	143.518	70,8
Alls	102.147	100,0	100.499	100,0	202.646	100,0

* Byggt á mannfjöldanum 1. janúar 2007, 18–79 ára.

Örorka

Samkvæmt formlegri skilgreiningu getur einstaklingur aðeins talist öryrki frá 16 til 66 ára aldurs en niðurstöður úr HL gefa til kynna að fólk skilgreini sig jafnvel lengur sem öryrkja. Eins og sést í töflu 7 þá sýna gögn rannsóknarinnar um einu prósentustigi lægra hlutfall öryrkja meðal karla og kvenna heldur en opinberar tölur frá Tryggingastofnun fyrir árið 2007 (Tryggingastofnun, e.d.).

Eins og sést í töflu 7 voru örorkulífeyrisþegar 6,4% af íbúum á aldrinum 16–66 ára árið 2007 samkvæmt tölum Tryggingastofnunar og var hlutfall þeirra hærra meðal kvenna (8,1%) en karla (4,8%). Niðurstöður úr HL sýna svipaðar niðurstöður fyrir aldurshópinn 18–66 ára, aðeins um einu prósentustigi lægri. Hlutfallstölur í HL eru reiknaðar út frá íbúafjölda íslenskra ríkisborgara á aldrinum 18–66 ára.

Tafla 7. Fjöldi 75% öryrkja og hlutfall þeirra af íbúafjölda

	Karlar	Konur	Alls
Heilsa og líðan 2007, 18–66 ára			
Fjöldi*	3.601	6.074	9.675
Hlutfall af mannfjölda 18–66 ára	3,9%	6,8%	5,4%
Tryggingastofnun, 16–66 ára			
Fjöldi**	5.287	8.329	13.616
Hlutfall af mannfjölda 16–66 ára	4,8%	8,1%	6,4%

* Segjast vera 75% öryrkjar.

** Örorkulífeyrisþegar: einstaklingar sem hafa $\geq 75\%$ örorkumat og fá greiddan örorkulífeyri.

Starfsstétt

Í Heilsu og líðan (HL) var spurt hvaða starfsheiti lýsti best starfi viðkomandi. Starfsheitum var raðað í starfsstéttir og borið saman við fjölda í starfsstéttum miðað við niðurstöður úr árlegri vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu Íslands (Hagstofa Íslands, 2007d). Hafa ber í huga að vinnumarkaðsrannsókn Hagstofunnar byggir á tilviljunarúrtaki úr þjóðskrá, óháð ríkisfangi en HL takmarkast við íslenska ríkisborgara á aldrinum 18–79 ára. Í gögnum Hagstofunnar teljast þeir starfandi sem unnu eina klukkustund eða lengur í viðmiðunarvikunni eða voru fjarverandi frá starfi sem þeir gegna að öllu jöfnu. Þá eru störf flokkuð samkvæmt Íslenskri starfaflokkun, ÍSTARF95, sem byggir á alþjóðastarfaflokkuninni ISCO88.

Í HL þurfti að taka saman nokkra flokka til að samræmast flokkun Hagstofunnar. Í flokkinn „bændur og fiskimenn“ féllu þeir sem í HL sögðu starfsheitin „bóndi“ og „sjómaður“ best lýsa sínu starfi. Á sama hátt voru „iðnaðarmenn“ og „sérhæfðir iðnverkamenn“ teknir saman í einn flokk. Í flokkinn „ósérhæft starfsfólk“ féllu þeir sem sögðu starfsheitið verkakona/-maður best lýsa sínu starfi. Í töflu 8 eru niðurstöður HL um fjölda í starfsstéttum bornar saman við tölur úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu Íslands. Munur á þessum tveimur mælingum kann einna helst að stafa af því að í HL skilgreinir fólk sjálft sína starfsstétt en Hagstofan flokkar störf samkvæmt ákveðnum skilgreiningum og notar til þess fleiri spurningar þar sem spyrill aðstoðar fólk við flokkun. Það kann til dæmis að vera að margir þeirra sem falla í flokkinn „stjórnendur og embættismenn“ hjá Hagstofunni skilgreini sig sjálfir frekar sem „sérfræðinga“. Einnig má leiða að því líkur

að sá munur, sem kemur fram í fjölda karla í flokknum „ósérhæft starfsfólk“, sé einkum til kominn vegna erlends vinnuafls.

Þar sem vinnumarkaðsrannsókn Hagstofunnar er byggð á tilviljunarúrtaki úr þjóðskrá, líkt og HL, getur handahófskennd úrtaksvilla haft áhrif á niðurstöður beggja rannsókna og þannig framkallað mun sem þarf ekki endilega að endurspegla mun milli HL og þýðis.

Tafla 8. Fjöldi starfandi eftir starfsstéttum og kyni

	Hagstofa 2007*		HL 2007	
	Karlar	Konur	Karlar	Konur
Stjórnendur og embættismenn	11.700	5.000	4.067	1.768
Sérfræðingar	15.200	15.800	18.136	22.698
Sérmenntað starfsfólk	11.100	17.400	13.202	13.378
Skrifstofufólk	1.800	10.200	2.009	10.231
Þjónustu- og verslunarfólk	13.900	22.600	9.056	13.305
Bændur og fiskimenn	5.900	1.300	6.693	1.530
Iðnaðarmenn	19.200	2.100	20.187	1.919
Véla- og vélgæslufólk	9.400	600	6.329	273
Ósérhæft starfsfólk	8.400	5.700	3.954	7.585
Alls	96.600	80.700	83.633	72.687

* Starfandi teljast þeir sem unnu eina klukkustund eða lengur í viðmiðunarvikunni eða voru fjarverandi frá starfi sem þeir gegna að öllu jöfnu. Fólk í fæðingarorlofi telst vera fjarverandi frá vinnu hafi það farið í leyfi úr launuðu starfi jafnvel þótt það hafi ekki hug á að hverfa aftur til sama starfs.. Starf svaranda er flokkað í starfstétt í samræmi við Íslenska starfaflokkun, ÍSTARF95, sem byggð er á alþjóðastarfaflokkuninni ISCO88.

Atvinnulausir

Í Heilsu og líðan Íslendinga 2007 (HL) var meðal annars spurt um stöðu fólks á vinnumarkaði. Niðurstöðurnar gefa til kynna að rúmlega 1.700 Íslendingar á aldrinum 25–54 ára hafi verið atvinnulausir árið 2007. Það er um 1,5% af öllum íslenskum ríkisborgurum á þessum aldri (sjá töflu 9). Hagstofa Íslands birtir niðurstöður vinnumarkaðsrannsóknar sinnar ársfjórðungslega og samanteknar niðurstöður rannsóknarinnar sýna að árið 2007 hafi að meðaltali um 1.900 manns á aldrinum 25–54 ára verið atvinnulausir hér á landi (Hagstofa Íslands, 2007a). Það er 1,4% af miðársmannfjölda 25–54 ára árið 2007. Niðurstöðum HL um fjölda atvinnulausra á þessu aldursbili ber því nokkuð vel saman við upplýsingar frá Hagstofu Íslands.

Vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu Íslands byggir á úrtaki íslenskra og erlendra ríkisborgara sem skráðir eru í þjóðskrá og eiga lögheimili á Íslandi. Því eru niðurstöður HL ekki fyllilega samanburðarhæfar við tölur Hagstofunnar. Hagstofa Íslands notast við

strangar skilgreiningar á atvinnuleysi í sinni könnun og er gögnum safnað allt árið um kring. Í HL er aðeins um staka mælingu að ræða og fólk metur eigin atvinnustöðu, óháð skilgreiningum. Fólk getur því skilgreint sig atvinnulaust án þess að vera það samkvæmt ströngustu skilgreiningum Hagstofu Íslands.

Tafla 9. Fjöldi atvinnulausra eftir kyni

	Heilsa og líðan 2007			Hagstofa 2007 *		
	Karlar	Konur	Alls	Karlar	Konur	Alls
Fjöldi	811	930	1.741	1.000	900	1.900
Hlutfall af atvinnulausum	46,6%	53,4%	100,0%	52,6%	47,4%	100,0%
Hlutfall af mannfjölda	1,4%	1,6%	1,5%	1,4%	1,4%	1,4%

* Einnig erlendir ríkisborgarar. Fjöldatölur eru námundaðar í heil hundruð í birtingum Hagstofunnar.

Meðlagsskyldir

Tölum yfir fjölda meðlagsskyldra karla ber ágætlega saman við gögn frá Innheimtustofnun sveitarfélaga (sjá töflu 10). Árið 2007 skulduðu 11.163 karlmenn meðlag hjá Innheimtustofnun sveitarfélaga (2007), áfallandi og eldri skuld. Konur í sömu sporum voru 519. Þessar tölur gefa grófa mynd af fjölda meðlagsgreiðenda en þeir sem ekki fara með greiðslur í gegnum meðlagskerfið eru ekki taldir með.

Alls eru um 5% Íslendinga meðlagsskyldir með einu eða fleiri börnum samkvæmt tölum úr HL. Þá eru hlutfallslega fleiri karlar (9%) en konur (1%) meðlagsskyldir. Þessi hlutföll eru ekki ólík þeim sem fást frá Innheimtustofnun sveitarfélaga (2007). Hlutfallstölur eru fengnar með því að deila fjöldatölum með viðeigandi mannfjöldatölum. Í HL er deilt með fjölda íslenskra ríkisborgara á aldrinum 18–79 ára sem búsettir voru á landinu 22. október 2007. Þar sem feður undir 18 ára aldri eignuðust samanlagt aðeins átta börn árið 2007 má ætla að meðlagsgreiðendur undir 18 ára aldri séu ekki margir. Til að hafa samanburðinn sem bestan var því ákveðið að deila einnig með fjölda íbúa 18–79 ára í gögnum Innheimtustofnunar sveitarfélaga. Innheimtustofnun telur einnig með erlenda ríkisborgara og til að breyta þeim tölum í prósentur er því deilt með heildarfjölda 18–79 ára íbúa um mitt ár 2007. Þá hlýtur það að teljast sjaldgæft að fólk eldra en 79 ára sé meðlagsskylt. Því er ekki horft fram hjá mörgum þegar tölur HL eru bornar saman við tölur Innheimtustofnunar.

Meðlag er greitt með barni til 18 ára aldurs en eftir það bætast gjarnan við tvö ár í menntunarkostnað. Þeir sem eru í vanskilum eftir að barnið nær 18 til 20 ára aldri teljast meðlagsskyldir hjá Innheimtustofnun. Í gögnum Heilsu og líðanar eru einnig dæmi um að fólk svari að það sé meðlagsskyldt þrátt fyrir að yngsta barn þeirra sé eldra en 20 ára.

Tafla 10. Fjöldi og hlutfall (%) meðlagsskyldra eftir fjölda barna. Samanburður við gögn Innheimtustofnunar sveitarfélaga

Fjöldi	HL07 18–79 ára*			Innheimtustofnun*		
	Karlar	Konur	Total	Karlar	Konur	Alls
Með einu barni	5.600	845	6.445	6.131	343	6.474
Með tveimur börnum	2.428	169	2.597	3.094	137	3.231
Með þremur börnum	1.005	80	1.085	1.303	30	1.333
Með fjórum eða fleiri börnum	54	93	147	635	9	644
Alls	9.087	1.187	10.274	11.163	519	11.682

Hlutfall (%)	Karlar	Konur	Total	Karlar	Konur	Alls
Með einu barni	5,48	0,84	3,18	5,36	0,32	2,92
Með tveimur börnum	2,37	0,17	1,28	2,70	0,13	1,46
Með þremur börnum	0,98	0,08	0,53	1,14	0,03	0,60
Með fjórum eða fleiri börnum	0,05	0,09	0,07	0,56	0,01	0,29
Alls	8,88	1,18	5,06	9,76	0,48	5,26

* Hlutfall af íslenskum ríkisborgurum á aldrinum 18–79 ára sem höfðu búsetu á landinu þegar rannsóknin var gerð.

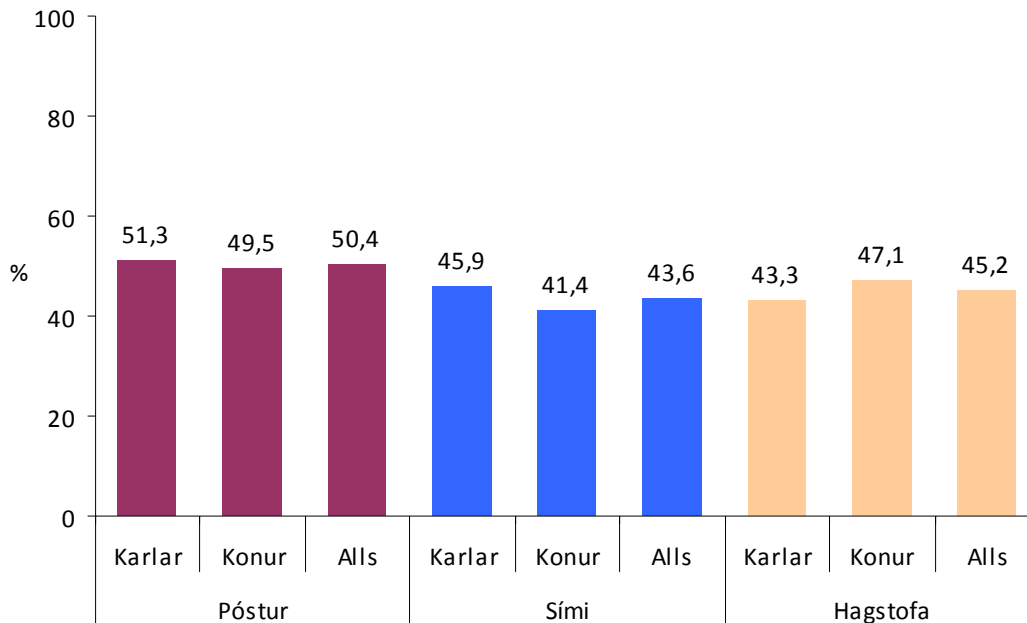
** Hlutfall af mannfjöldanum, 18–79 ára, 1. júlí 2007, óháð ríkisfangi.

Samanburður mælinga í póst- og símakönnun

Hluti af þeim sem höfðu ekki svarað póstkönnun fyrir 15. janúar, og höfðu ekki gefið skýr merki um að þeir ætluðu sér ekki að svara, lentu í úrtaki stuttrar símakönnunar. Af þeim 961 manns sem reynt var að hafa samband við svöruðu 545 (56,7%) tíu spurningum í síma. Með þessari símakönnun, með völdum spurningum úr póstkönnuninni, var unnt að bera saman þá sem svöruðu könnun í pósti og þá sem ekki höfðu svarað í pósti fyrir þennan tíma. Þar sem þess var kostur voru hagtölur frá Hagstofunni einnig hafðar til samanburðar. Hér á eftir er samanburður á þeim spurningum, sem spurt var í símakönnun, við sömu spurningar í póstkönnun. Eins og fyrr byggja allar hlutfallstölur og meðaltöl á vigtuðum útreikningum. Notuð var línuleg aðhvarfsgreining í R-forritinu til að kanna hvort um væri að ræða marktækan mun á niðurstöðum úr póstkönnun og símakönnun.

Giftir/kvæntir

Hlutfall giftra af mannfjölda 18–79 ára (Hagstofa Íslands, 2007c) er nokkuð sambærilegt við niðurstöður úr HL (póstkönnun). Líkt og oft áður er ekki um fyllilega sambærilegar niðurstöður að ræða þar sem mannfjöldatölur Hagstofunnar telja alla sem búsettir eru á Íslandi, óháð ríkisfangi (nefnarinn er því stærri í tölum Hagstofunnar heldur en í HL sem að hluta til kann að skýra lægri hlutfallstölur). Þó eru hlutfallslega færri Íslendinga giftir/kvæntir samkvæmt símakönnun heldur en í póstkönnun (sjá mynd 5).

Mynd 5. Hlutfall 18–79 ára Íslendinga sem eru giftir/kvæntir, eftir kyni. Samanburður við hagtölur Hagstofu Íslands fyrir árið 2007.

Þeir sem lentu í símakönnun eru síður giftir/kvæntir ($p < 0,01$), að teknu tilliti til aldurs, kyns og búsetu, en þeir sem svöruðu póstkönnun. (sjá töflu 11). Þetta gefur vísbendingu um að giftir/kvæntir séu hlutfallslega fleiri í hópi þeirra sem svöruðu póstkönnun en í hópi þeirra sem svöruðu ekki.

Niðurstöður símakönnunar benda til ósamræmis í upplifun einstaklinga á hjúskaparstöðu sinni miðað við skilgreiningar Hagstofu Íslands. Símakönnunin sýnir að 17,4% þeirra sem telja sig einhleypa hafa áður verið giftir/kvæntir og ættu því samkvæmt skilgreiningu Hagstofunnar að flokkast sem fráskildir eða ekkjur/ekklar. Þeir sem lentu í símakönnun er einnig marktækt ólíklegri til að vera giftir/kvæntir og því ljóst að mismunandi skilningur fólks á því að vera einhleypur ekki eina ástæða fyrir mun á hjúskaparstöðu milli síma- og póstkönnunar.

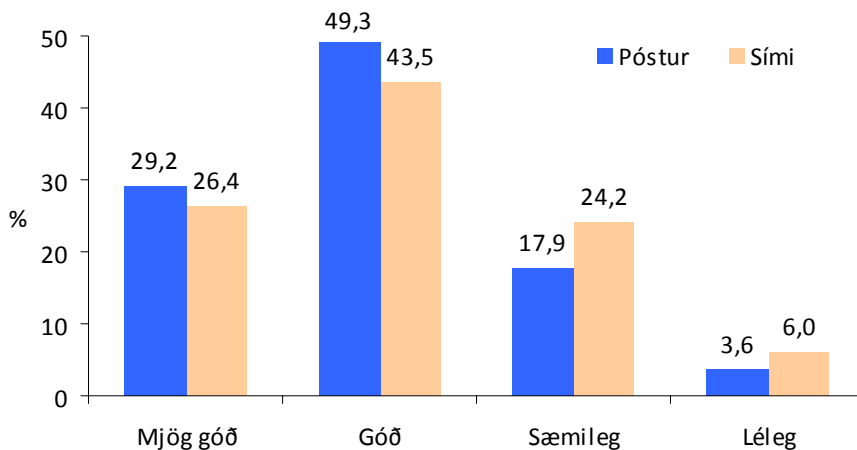
Tafla 11. Líkur á að vera gift/kvænt

	B*	Staðalvilla	p	Exp(B)	95% vikiörk fyrir EXP(B)	
					Lægri	Efri
Skurðpunktur	-2,297	0,174	< 0,001	0,101	0,072	0,141
ALDUR [†]	0,054	0,003	< 0,001	1,056	1,048	1,063
KARLAR [†]	0,178	0,106	0,094	1,194	0,970	1,471
HOFUDB [†]	-0,233	0,108	0,031	0,792	0,641	0,979
SIMI [‡]	-0,305	0,106	0,004	0,737	0,599	0,908

*B stendur fyrir breytingu á líkindahlutfalli fyrir hverja eina einingu á frumbreytu metið með tvíkosta aðhvarfsgreiningu. [†]Aldur mældur í árum, karlar samanborið við konur, höfuðborgarsvæðið miðað við landsbyggð. [‡]Símakönnun miðað við póstkönnun

Líkamleg heilsa

Eins og sjá má á mynd 6 meta hlutfallslega fleiri Íslendingar heilsu sína mjög góða eða góða samkvæmt póstkönnun heldur en símakönnun. Því er hugsanlegt að þeir sem svöruðu símakönnun búi við ögn lakari líkamlega heilsu en þeir sem svöruðu póstkönnun.

Mynd 6. Hlutfall 18–79 ára Íslendinga sem meta heilsu sína mjög góða, góða, sæmilega eða lélega, eftir kyni og tegund könnunar

Þeir sem svöruðu símakönnun eru marktækt ólíklegri ($p < 0,01$) en þeir sem svöruðu póstkönnun til að meta líkamlega heilsu sína mjög góða eða góða þegar tillit er tekið til aldurs, kyns og búsetu (sjá töflu 12).

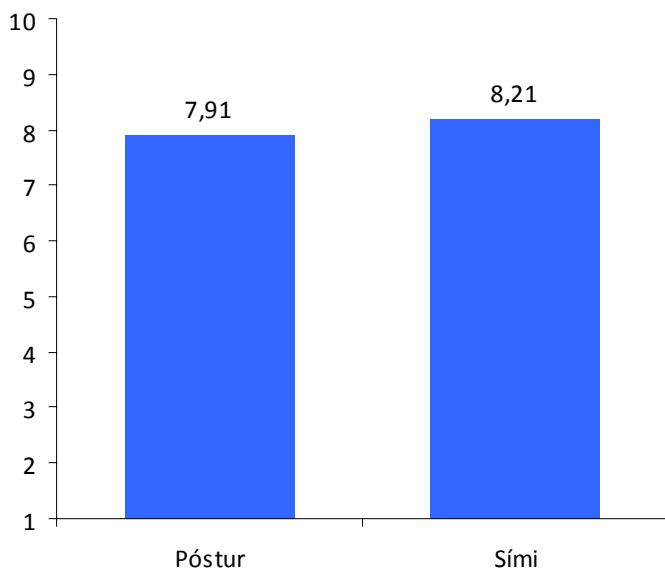
Tafla 12. Líkur á að meta heilsu sína mjög góða eða góða

	B*	Staðalvilla	p	Exp(B)	95% vikiörk fyrir EXP(B)	
					Lægri	Efri
Skurðpunktur	2,855	0,202	< 0,001	17,366	11,686	25,807
ALDUR [†]	-0,039	0,004	< 0,001	0,962	0,955	0,969
KARLAR [†]	0,161	0,115	0,164	1,174	0,937	1,473
HOFUDB [†]	0,288	0,119	0,016	1,334	1,056	1,685
SIMI [‡]	-0,503	0,108	0,000	0,605	0,489	0,747

*B stendur fyrir breytingu á líkindahlutfalli fyrir hverja eina einingu á frumbreytu metið með tvíkosta aðhvarfsgreiningu. [†]Aldur mældur í árum, karlar samanborið við konur, höfuðborgarsvæðið miðað við landsbyggð. [‡]Símakönnun miðað við póstkönnun

Hamingja

Eins og mynd 7 gefur til kynna er lítill munur á mati einstaklinga á eigin hamingju í póst- og símakönnun en þessi munur er þó tölfræðilega marktækur. Þeir sem svöruðu í símakönnun meta hamingju sína að jafnaði meiri en þeir sem svöruðu könnun í pósti. Munurinn er marktækur samkvæmt Independent T-test ($p < 0,01$), (prófið er gert á óvigtuð meðaltöl).

Mynd 7. Meðalhamingja á kvarðanum 1–10, eftir tegund könnunar

Þeir sem fóru í símakönnun skora að jafnaði 0,30 stigum hærra á 10 stiga kvarða sem mælir hamingju ($p < 0,01$) að teknu tilliti til aldurs, kyns og búsetu (sjá töflu 13).

Tafla 13. Línuleg aðhvarfsgreining á sambandi símakönnunar og hamingju

	B*	Staðalvilla	t	p	95% vikiörk fyrir EXP(B)	
					Lægri	Efri
Skurðpunktur	8,170	0,133	61,216	< 0,001	7,908	8,432
ALDUR [†]	-0,003	0,003	-1,182	0,237	-0,008	0,002
KARLAR [†]	-0,101	0,072	-1,402	0,161	-0,242	0,040
HOFUDB [†]	-0,111	0,075	-1,483	0,138	-0,258	0,036
SIMI [‡]	0,298	0,072	4,114	0,000	0,156	0,439

*B stendur fyrir breytingu á líkindahlutfalli fyrir hverja eina einingu á frumbreytu metið með tvíkosta aðhvarfsgreiningu. [†]Aldur mældur í árum, karlar samanborið við konur, höfuðborgarsvæðið miðað við landsbyggð. [‡]Símakönnun miðað við póstkönnun

Svefn

Eins og sjá má í töflu 14 eru hlutfallslega fleiri sem sofa að jafnaði 8 klst. eða lengur á nóttu samkvæmt niðurstöðum úr símakönnun heldur en úr póstkönnun. Niðurstöður úr póstkönnun sýna að 30,1% Íslendinga sofi að jafnaði 8 klst. eða lengur á nóttu en í símakönnun er þetta hlutfall 36,1%.

Tafla 14. Meðallengd svefns 18–79 ára Íslendinga í póst- og símakönnun. Hlutfallsleg (%) skipting eftir lengd svefns

	Póstur	Sími
Minna en 5 klst.	1,8	2,2
5 klst.	4,8	4,6
6 klst.	20,1	20,9
7 klst.	43,2	36,2
8 klst.	23,9	29,3
9 klst.	4,5	5,3
10 klst.	1,3	1,3
Meira en 10 klst	0,4	0,2
Alls	100	100

Ennfremur má sjá í töflu 15 að líkur þess að sofa að jafnaði 8 klst. eða lengur á nóttu eru að meðaltali 33% hærri í símakönnun en póstkönnun ($p < 0,01$) þegar tekið er tillit til aldurs, kyns og búsetu.

Tafla 15. Líkur á að sofa að jafnaði 8 klst. eða meira á nóttu

	B*	Staðalvilla	p	Exp(B)	95% vikiörk fyrir EXP(B)	
					Lægri	Efri
Skurðpunktur	-0,857	0,179	0,000	0,425	0,299	0,604
ALDUR [†]	0,008	0,003	0,014	1,008	1,002	1,015
KARLAR [†]	-0,695	0,106	0,000	0,499	0,405	0,614
HOFUDB [†]	-0,024	0,113	0,833	0,976	0,783	1,218
SIMI [‡]	0,284	0,104	0,007	1,328	1,083	1,629

*B stendur fyrir breytingu á líkindahlutfalli fyrir hverja eina einingu á frumbreytu metið með tvíkosta aðhvarfsgreiningu. [†]Aldur mældur í árum, karlar samanborið við konur, höfuðborgarsvæðið miðað við landsbyggð. [‡]Símakönnun miðað við póstkönnun

Reykingar

Samkvæmt póstkönnun reykja um 23,6% landsmanna á aldrinum 18–79 ára daglega, vikulega eða sjaldnar en í símakönnun er þetta hlutfall 28,6% (sjá töflu 16).

Tafla 16. Reykingar 18–79 ára Íslendinga

	Póstur (%)	Sími (%)
Reykir daglega	18,2	22,0
Reykir a.m.k. vikulega	2,1	2,5
Reykir sjaldnar en vikulega	3,3	4,1
Hætt/ur að reykja	32,3	29,8
Hefur aldrei reykt	44,1	41,7
Alls	100	100

Þeir sem lentu í símakönnun eru líklegri til þess að reykja heldur en þeir sem svöruðu könnun í pósti þegar tekið er tillit til aldurs, kyns og búsetu ($p < 0,05$) eins og sjá má á töflu 17.

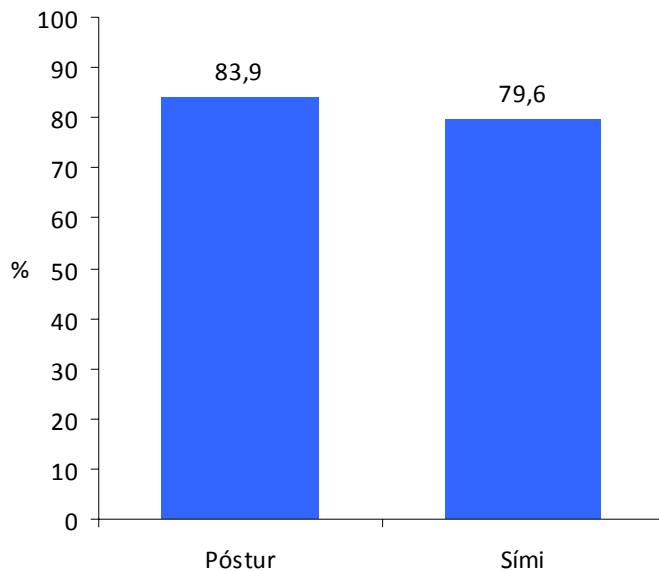
Tafla 17. Líkur á að reykja

	B*	Staðalvilla	p	Exp(B)	95% vikiörk fyrir EXP(B)	
					Lægri	Efri
Skurðpunktur	-0,784	0,174	0,000	0,457	0,325	0,643
ALDUR [†]	-0,007	0,003	0,028	0,993	0,986	0,999
KARLAR [†]	-0,140	0,113	0,215	0,870	0,697	1,084
HOFUDB [†]	0,001	0,118	0,992	1,001	0,794	1,263
SIMI [‡]	0,254	0,107	0,018	1,289	1,045	1,591

*B stendur fyrir breytingu á líkindahlutfalli fyrir hverja eina einingu á frumbreytu metið með tvíkosta aðhvarfsgreiningu. [†]Aldur mældur í árum, karlar samanborið við konur, höfuðborgarsvæðið miðað við landsbyggð. [‡]Símakönnun miðað við póstkönnun

Mæling blóðþrýstings

Að meðaltali létu um 84% Íslendinga mæla hjá sér blóðþrýstinginn samkvæmt niðurstöðum póstkönnunar. Niðurstöður símakönnunar sýna hins vegar að þetta hlutfall sé 79,6%. Tekið er tillit til ólíkrar aldurs- og kynjasamsetningar og samsetningar á grundvelli búsetu í vigtuðum hlutfallstölum.

Mynd 8. Hlutfall þeirra sem hafa látið mæla blóðþrýsting hjá sér á síðustu tveimur árum áður en þeir svara könnun

Þeir sem svöruðu póstkönnun eru líklegri til að hafa látið mæla blóðþrýsting hjá sér heldur en þeir sem svöruðu könnun í síma ($p < 0,05$) þegar tekið er tillit til aldurs, kyns og búsetu (sjá töflu 18).

Tafla 18. Líkur þess að hafa látið mæla blóðþrýstinginn á síðustu 2 árum95% vikiörk fyrir
EXP(B)

	B*	Staðalvilla	p	Exp(B)	Lægri	Efri
Skurðpunktur	0,201	0,195	0,301	1,223	0,835	1,791
ALDUR [†]	0,044	0,004	< 0,001	1,045	1,036	1,054
KARLAR [†]	-0,700	0,145	0,000	0,496	0,374	0,659
HOFUDB [†]	0,118	0,136	0,385	1,125	0,862	1,467
SIMI [‡]	-0,306	0,125	0,014	0,737	0,577	0,940

*B stendur fyrir breytingu á líkindahlutfalli fyrir hverja eina einingu á frumbreytu metið með tvíkosta aðhvarfsgreiningu. [†]Aldur mældur í árum, karlar samanborið við konur, höfuðborgarsvæðið miðað við landsbyggð. [‡]Símakönnun miðað við póstkönnun

Meginniðurstöður brottfallsgreiningar sýna að þeir sem svöruðu spurningalistanum endurspegla nokkuð vel íslenskt þýði eftir að lagskipting úrtaks er meðhöndluð á viðeigandi hátt.

Hins vegar er ljóst að þrátt fyrir ýtarlegan samanburð, bæði við opinber gögn og símakönnun, þá eru niðurstöður síður en svo afgerandi. Ástæður fyrir mun á úrtaki og opinberum gögnum geta verið ýmsar fyrir utan kerfisbundið brottfall. Ókerfisbundin úrtaksvilla er ein möguleg ástæða sem unnt er að meta að einhverju leiti með marktektarprófum. Þegar haft er samband símleiðis, við þá sem ekki svara póstkönnun, er mikilvægt að hafa í huga að þótt margir hafi tekið símtalinu vel þá voru fjölmargir sem neituðu að taka þátt. Þannig var í raun um tvöfalt brottfall að ræða, fyrst þeir sem ekki tóku þátt í póstkönnun og svo hluti þeirra sem ekki tók þátt í símakönnun.

Í sumum tilfellum eru opinber gögn einnig byggð á úrtaki sem mögulega glímir við kerfisbundið brottfall, úrtaks- eða mælingavillu. Auk þess eru skilgreiningar á lykilhugtökum og þýði mögulega frábrugðnar að einhverju leiti á milli kannana. Í vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu Íslands er notast við spyrna sem leiða þátttakendur í gegnum röð spurninga sem að lokum gefa svör við þeim spurningum sem áhugi er að fá svör við. Í rannsókn eins og Heilsu og líðan Íslendinga er mikilvægt að mæla marga þætti og því er ekki svigrúm til að spyrja í þaula um einstök atriði eins og t.d. atvinnuþátttöku.

Markmið þessarar rannsóknar er ekki að leggja mat á umfang atvinnuleysis, svo dæmi sé tekið, heldur að kanna líðan fólks eftir þáttum eins t.d. atvinnleysi. Vegna þess að bakgrunnsspurningar þola betur lítilsháttar mælingarvillu en breytur sem notaðar eru fyrir punktspá, þá eru þær oft hafðar einfaldar og stuttar til að spara pláss og tíma fyrir aðrar spurningar.

Það eru vissulega vonbrigði að brottfallsgreining gefi ekki skýr skilaboð um hvort kerfisbundið brottfall sé að ræða í póstkönnun eða ekki. Samanburður niðurstaðna rannsóknarinnar við opinber gögn bendir til að gögnin lýsi íslensku þýði nokkuð vel á ýmsum þáttum. Símakönnun til hluta þeirra sem ekki svöruðu póstkönnun gefur vísbindingar um að skekkja sé til staðar en aðrar mögulegar skýringar eru á þessum mun en kerfisbundið brottfall úr póstkönnun.

Marktækur munur á mælingum eftir því hvort fólk svarar póst- eða símakönnun getur átt sér nokkrar skýringar. Annars vegar er mögulegt að þeir sem ekki svara póstkönnun séu kerfisbundið frábrugðnir þeim sem svara henni, eins og ætlunin var að kanna. Hins vegar er ekki loku fyrir það skotið að þeir sem hvorki svara póstkönnun né símakönnun geti skekkt þennan samanburð. Með öðrum orðum er mögulegt að þeir sem svara símakönnun endurspegli ekki rétt einkenni þeirra sem ekki svara póstkönnun. Svarhlutfall brottfallskönnunar er 56,7% og því mögulegt að þau 43,3% sem eftir standa skekki samanburðinn. Eins er mögulegt að mælingavilla sé önnur í póstkönnun en í símakönnun.

Á heildina litið má ætla að með réttri notkun gagnanna endurspegli þau íslenskt þýði nokkuð vel en þó þarf eins og í öllum úrtakskönnunum að hafa í huga hefðbundna varnagla um úrtakskannanir og túlka niðurstöður með varúð.

Heimildir

- Babor, T. F., Higgins-Biddle, J. C., Saunders, J. B. og Monteiro, M. G. (2001). *The Alcohol Use Disorders Identification Test: Guidelines for Use in Primary Care* (2. útgáfa). Genf: World Health Organization.
- Bech, P. (1998). *Quality of life in the psychiatric patient*. London: Mosby-Wolfe.
- Bech, P. (2001). Male depression: stress and aggression as pathways to major depression. Í A. Dawson og A. Tylee (Ritstj.), *Depression: Social and economic timebomb*. (bls. 63–66). London: BMJ Books.
- Buratta, V., Frova, L., Gargiulo, L., Gianicolo, E., Prati, S. og Quattrocioni, L. (2003). Development of a common instrument for chronic physical conditions. Í A. Nosikov og C. Gudex (Ritstj.), *EUROHIS: Developing Common Instruments for Health Surveys*. Amsterdam: IOS Press.
- Cohen, S., Kamarck, T. og Mermelstein, R. (1983). A global measure of perceived stress. *Journal of Health and Social Behavior*, 24(385–396).
- Daníel Þór Ólason. (2009). Streitu-kvarðinn. In D. G. Guðmundsdóttir (Ed.). Reykjavík.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. og Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71–75.
- Dillman, D. A. (2000). *Mail and Internet surveys: The tailored design method* (2. útgáfa). New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Greiner, W., Weijnen, T., Nieuwenhuizen, M., Oppe, S., Badia, X., Busschbach, J. o.fl. (2003). A single European currency for EQ-5D health states. Results from a six-country study. *Eur J Health Econ*, 4(3), 222–231.
- Greiner, W., Weijnen, T., Nieuwenhuizen, M., Oppe, S. og Charro, F. d. (2003). A European EQ-5D VAS valuation set. Í R. Brooks, R. Rabin og F. d. Charro (Ritstj.), *The measurement and valuation of health status using EQ-5D: A European perspective: Evidence from the EuroQol BIOMED Research Programme* (bls. 103–142). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Guðjón Axelsson og Castleberry, D. J. (1988). *Breytingar á tannheilsu Íslendinga 1985–2000. Fyrsti áfangi: Tannheilsa Íslendinga árið 1985*. Reykjavík: Tannlæknafélag Íslands.
- Guðjón Axelsson, Helgi Þórsson og Sigurður Rúnar Sæmundsson. (1999). *Breytingar á tannheilsu Íslendinga 1985–2000. Þriðji áfangi: Tannheilsa Íslendinga árið 1995*. Reykjavík: Tannlækningastofnun.
- Guðjón Axelsson og Sigrún Helgadóttir. (1993). *Breytingar á tannheilsu Íslendinga 1985–2000. Annar áfangi: Tannheilsa Íslendinga árið 1990*. Reykjavík: Háskólaútgáfan.
- Guðjón Axelsson og Sigrún Helgadóttir. (2004). *Breytingar á tannheilsu Íslendinga 1985–2000. Fjórti áfangi: Tannheilsa Íslendinga árið 2000*. Reykjavík: Tannlækningastofnun, Háskólaútgáfan.

- Hagstofa Íslands. (2007a). *Atvinnubátttaka, atvinnuleysi 1991–2008*. Sótt 10. júní 2010 af <http://hagstofa.is/?PageID=637&src=/temp/Dialog/varval.asp?ma=VIN01002%26ti=Atvinnu%FE%Eltttaka%2C+atvinnuleysi+1991%2D2008+%26path=../Database/vinumarkadur/rannsoknir/%26lang=3%26units=Fjöldi/hlutfall>.
- Hagstofa Íslands. (2007b). *Mannfjöldinn eftir póstnúmerum, kyni og aldri 1998–2009*. Sótt 10. júní 2010 af <http://hagstofa.is/?PageID=625&src=/temp/Dialog/varval.asp?ma=MAN03200%26ti=Mannfj%F6ldinn+eftir+p%F3stn%FAmerum%2C+kyni+og+aldri+1998%2D2009+%26path=../Database/mannfjoldi/Byggdakjarnarhverfi/%26lang=3%26units=Fj%F6ldi>.
- Hagstofa Íslands. (2007c). *Miðársmanfjöldi eftir kyni, aldri og hjúskaparstétt 1997–2008*. Sótt 23. nóvember 2010 af <http://hagstofa.is/?PageID=629&src=/temp/Dialog/varval.asp?ma=MAN08213%26ti=Mi%F0%Ersmannfj%F6ldi+eftir+kyni%2C+aldri+og+hj%FAskaparst%E9tt+1997%2D2008+%26path=../Database/mannfjoldi/Fjolskyldan/%26lang=3%26units=Fj%F6ldi>.
- Hagstofa Íslands. (2007d). *Starfandi eftir starfsstéttum, kyni og búsetu 1991–2008*. Sótt 3. júní 2010 af <http://hagstofa.is/?PageID=637&src=/temp/Dialog/varval.asp?ma=VIN01101%26ti=Starfandi+eftir+starfst%E9ttum%2C+kyni+og+b%FAsetu+1991%2D2008+%26path=../Database/vinumarkadur/rannsoknir/%26lang=3%26units=Fj%F6ldi>.
- Hays, R. D., Bjorner, J. B., Revicki, D. A., Spritzer, K. L. og Cella, D. (2009). Development of physical and mental health summary scores from the patient-reported outcomes measurement information system (PROMIS) global items. *Qual Life Res*, 18(7), 873–880.
- Hays, R. D., Sherbourne, C. D. og Mazel, R. (1995). *User's Manual for Medical Outcomes Study (MOS) Core Measures of Health-Related Quality of Life*. Santa Monica, Kaliforníu: RAND Corporation.
- International Physical Activity Questionnaire. (2005). *Guidelines for Data Processing and Analysis of the International Physical Activity Questionnaire: Short and Long Forms*. Sótt 9. júní 2010 af <http://www.ipaq.ki.se/scoring.pdf>
- Kind, P., Dolan, P., Gudex, C. og Williams, A. (1998). Variations in population health status: results from a United Kingdom national questionnaire survey. *BMJ*, 316(7133), 736–741.
- Kjartan Ólafsson og Þóroddur Bjarnason. (Í útgáfuferli.). Kafli 6. Föst búseta og hlutabúseta í Fjallabyggð árið 2009 Í Þóroddur Bjarnason og Kolbeinn Stefánsson (Ritstj.), *Samgöngubætur og byggðapróun: Félagsleg, efnahagsleg og menningarleg staða Fjallabyggðar*.
- Laufey Steingrimsdóttir, Hólmsfríður Þorgeirsdóttir og Anna Sigríður Ólafsdóttir. (2003). *Hvað borða Íslendingar? Könnun á mataræði Íslendinga 2002 Helstu niðurstöður [The Diet of Icelanders Dietary Survey of The Icelandic Nutrition Council 2002. Main findings]*. Reykjavík: Lýðheilsustöð.

- Lorig, K., Stewart, A., Ritter, P., Gonzalez, V., Laurent, D. og Lynch, J. (1996). *Outcome measures for health education and other health care interventions*. Thousand Oaks, Kaliforníu: Sage Publications.
- Macran, S., Weatherly, H. og Kind, P. (2003). Measuring population health: a comparison of three generic health status measures. *Med Care*, 41(2), 218-231.
- Saarni, S. I., Suvisaari, J., Sintonen, H., Pirkola, S., Koskinen, S., Aromaa, A. o.fl. (2007). Impact of psychiatric disorders on health-related quality of life: general population survey. *Br J Psychiatry*, 190, 326–332.
- Sonoma County Department of Health Services. (2008). *HIV services: Consumer needs assessment*. Sonoma County, Kaliforníu: Sonoma County Department of Health Services.
- Stewart-Brown, S., Tennant, A., Tennant, R., Platt, S., Parkinson, J. og Weich, S. (2009). Internal construct validity of the Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS): a Rasch analysis using data from the Scottish Health Education Population Survey. *Health Qual Life Outcomes*, 7, 15.
- Sveinbjörn Kristjánsson. (2004). *Skin cancer prevention: Readiness to change sun-related behaviours*. Karolinska Institutet, Stokkhólmi.
- Tryggingastofnun. (e.d.). *Tafla 1.22 Fjöldi örorku-, endurhæfingarlífeyrisþega og örorkustyrkþegar 1986–2007*. Sótt 3. júní 2010 af <http://www.tr.is/tryggingastofnun/utgafa-tryggingastofnunar/stadtolur/tekjuaetlun-2007/>.
- Vilhjalmsson, R., Kristjansdóttir, G. og Sveinbjarnardóttir, E. (1998). Factors associated with suicide ideation in adults. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 33(3), 97–103.
- Ware, J. E. (e.d.). *SF-36® Health Survey Update*. Sótt 11. júní 2009 af <http://www.sf-36.org/tools/sf36.shtml>.
- Williams, P. G., O'Brien, C. D. og Colder, C. R. (2004). The effects of neuroticism and extraversion on self-assessed health and health-relevant cognition. *Personality and Individual Differences*, 37(1), 83–94.
- World Health Organization. (e.d.). *WHO-5 Questionnaires*. Sótt 9. júní 2010 af <http://www.who-5.org/>.
- World Health Organization Regional Office for Europe and the International Diabetes Federation. (1989). *Diabetes Mellitus in Europe: A problem at all ages and in all countries. A Model for Prevention and Self Care* (Fundur haldinn 10–12 október). Saint Vincent (Ítalíu).

Viðauki A. Úrvinnsla gagna með vigt

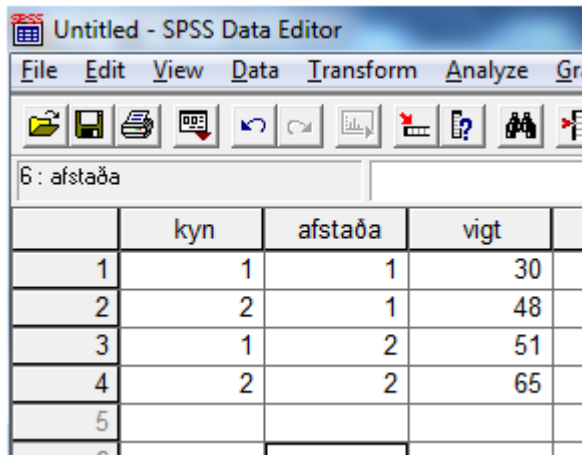
Þegar rætt er um vigt í úrvinnslu gagna í tölfræðiforritum eins og SPSS er mikilvægt að gera greinarmun á tvenns konar vigt: Annars vegar úrtaksvigt (e. sample weight) og hins vegar endurtekningarvigt (e. repetition weight). Til þess að skýra nánar þennan mun eru tekin hér tvö tilbúin dæmi.

Dæmi 1. Vigt fyrir endurtekningu

Í skoðanakönnun er afstaða karla og kvenna til stjórnar og stjórnarandstöðu mæld. Niðurstöður (fjöldatölur) eru birtar í töflu hér að neðan.

Afstaða	Karlar	Konur
Styðja stjórn	30	48
Styðja stjórnarandstöðu	51	65

Lesendur geta hæglega slegið þessar tölur í SPSS.

The screenshot shows the SPSS Data Editor interface. The title bar reads 'Untitled - SPSS Data Editor'. The menu bar includes 'File', 'Edit', 'View', 'Data', 'Transform', 'Analyze', and 'Gra'. The toolbar contains various icons for file operations and data manipulation. The active window shows a data table with the following content:

	kyn	afstaða	vigt
1	1	1	30
2	2	1	48
3	1	2	51
4	2	2	65
5			
6			

Skipun í SPSS gæti þá verið svona:

```
weight by vigt.
```

```
crosstab table afstada by kyn /cell=col count/ stat = chi.
```

SPSS gefur þá kíkvaðrat-próf með réttum fjölda svarenda og frígráðum.

Þessi notkun endurtekningarvigtar er sérlega heppileg þegar svarfjöldi hleypur á tugum eða hundruðum þúsunda þar sem spara má innslátt verulega.

Dæmi 2. Úrtaksvigt

Tilbúið dæmi um úrtaksrannsókn um einkenni foreldra sem ættleiða annars vegar börn erlendis frá og hins vegar börn frá Íslandi.

Þýði/úrtak	Ísland	Útlönd	Samtals
Þýði	134	322	456
Einfalt tilviljunarúrtak	29	71	100
Lagskipt tilviljunarúrtak	50	50	100

Rannasakandi vinnur með þýði samtals 456 ættleiðinga frá 1990–2008. Fjármagn er takmarkað og aðeins möguleiki á að fram fari viðtalskönnun hjá 100 foreldrum. Til að hámarka möguleika á að greina mun (tölfræðilegt afl), ef einhver er til staðar, er tekið lagskipt úrtak, jafnstór hópur foreldra sem ættleiddu barn frá Íslandi og erlendis frá, 50 foreldrar úr hvorum hóp. Ef um einfalt tilviljunarúrtak hefði verið að ræða mætti búast við 29 foreldrum úr fyrri hópnum og 71 úr þeim seinni. Þegar um samanburð tveggja hópa er að ræða þarf í raun ekki að notast við vigt heldur má gera ráð fyrir tveimur tilviljunarúrtökum úr ólíku þýði (e. independent samples). Ef lýsa á einkennum allra foreldra, sem ættleiða börn, með þessu úrtaki þarf að taka tillit til þess að um er að ræða lagskipt úrtak. Hvert og eitt foreldri í þessu tveggja laga úrtaki endurspeglar ekki 4,56 önnur foreldri líkt og ef valið hefði verið einfalt tilviljunarúrtak (456/100). Lagskiptingin veldur því að hvert foreldri í 50 foreldra úrtaki, sem ættleiddir barn frá Íslandi, endurspeglar 2,68 (134/50) foreldra í þýði. Á sama hátt endurspeglar hvert foreldri í 50 foreldra úrtaki, sem ættleiða barn erlendis frá, 6,44 (322/50) foreldra í þýði.

Vogtölur fyrir tvær tegundir úrtaks

	Ísland	Útlönd
Einfalt tilviljunarúrtak	4,6	4,6
Lagskipt tilviljunarúrtak	2,7	6,4

Þegar um er að ræða einfalt tilviljunarúrtak er vogtölum oftast sleppt í skráningu gagna. Ástæðan er sú að meðaltöl eða hlutföll breytast ekki þegar allir einstaklingar eru með sömu vogtöluna. Því er nægjanlegt að margfalda prósentur með fjölda í þýði til að finna fjölda einstaklinga sem ályktað er að hafi tiltekið einkenni (e. point estimate). Á þessu eru ýmsar undantekningar. Þegar svarhlutfall er t.d. ójafnt eftir skilgreindum hópum þá er hægt að nota vigt til að koma í veg fyrir að tilteknir hópar hafi of mikið vægi í niðurstöðum.

Hefðbundnar útgáfur af SPSS greina ekki á milli vigtar fyrir endurtekningu og vigtar fyrir úrtaksgerð. Þess vegna er öll staðalvilla (þar með talið staðalvilla meðaltals og hlutfalla) rangt reiknuð ef notast er við vigt. Þetta gerist vegna þess að SPSS gerir ráð fyrir röngum fjöldatölum eins og um væri að ræða endurtekningarvigt (þ.e. reiknað með röngum fjölda einstaklinga sem svara) og því gefa tölfræðiþróf á slíkum gögnum rangar niðurstöður. Til þess að bæta úr þessu hafa verið farnar tvær meginleiðir.

Í fyrsta lagi er vogtalan stöðluð; það er gert með því að deila vogtölunni með meðalvigt. Með staðlaðri vogtölu fást sömu meðaltöl og hlutföll og með óstöðluðum vogtölum. Þannig gefa t.d. þrjár einstaklingar með vogtölurnar 90, 100 og 110 sömu útreiknuðu meðallaunin ef þeir væru með vogtölurnar 0,9, 1,0 og 1,1. Fjöldatölur eru að meðaltali réttar þar sem vogtölur eru að meðaltali 1,0. Sumir svarendur eru með vogtölu hærri en einn og aðrir með lægri en einn og því er ekki tryggt að staðalvilla sé reiknuð rétt í tölfræðilegum líkönum. Með þessari aðferð eru tölfræðiþróf mun nær því að vera rétt en með óstöðluðum vogtölum.

Í öðru lagi hefur þróun í tölfræðiforritum verið mikil og unnar hafa verið viðbætur sem reikna staðalvillu metils (e. standard error of estimate) rétt. Hér er minnst á tvö tölfræðiforrit, annars vegar R-umhverfið og hins vegar SPSS. Kosturinn við R-umhverfið er að það er alveg ókeypis en þykir stundum flókið í notkun. Kosturinn við SPSS er að margir þekkja það forrit en þar þarf að greiða háar upphæðir fyrir viðbótina. Hér á eftir eru birtar vefslóðir þar sem lesa má um áður nefnd forrit.

Umfjöllun um complex survey design í R-umhverfinu:

<http://faculty.washington.edu/tlumley/survey/>

<http://faculty.washington.edu/tlumley/survey/survey-wss.pdf>

IBM SPSS (Nú PASW) Complex Sample

<http://www.spss.com/software/statistics/complex-samples/>

Umfjöllun um tölfraði flókinna úrtaka í SAS, SPSS og STATA.
<http://scialert.net/fulltext/?doi=ajms.2010.33.39&org=11>

Dæmi um úrvinnslu gagna í R

Hér er stutt dæmi um tölfraðilega úrvinnslu gagna úr Heilsu og líðan 2007 með R. Hér er brugðið á það ráð að gera gögn til í SPSS, vista út fyrir R og keyra líkön í R. Er það gert til að lágmarka skref sem nauðsynlegt er að vinna í R sem hlotið hefur minni útbreiðslu en SPSS. Forritunarkóði er skrifaður hér með `courier-lettri` til að aðgreina frá öðrum texta. Línur í R, sem byrja á #, eru athugasemdir fyrir þann sem skrifar og les kóðann. Það sama á við um línur sem byrja á * í SPSS.

Undirbúningur í SPSS:

*Hér er búin til breyta fyrir strata sem notuð er í síðari úrvinnslu.

*** 2007 gögn**

```
compute strata = hofudb*10+ faer.  
compute id2 = $casenum.
```

Sameinuð 2007 OG 2009 gögn

```
* Við skráningu gagna í framhaldsrannsókn var tekið upp nýtt kerfi við  
* nöfn á breytum. Ef notandi gagna vinnur með sameinaða skrá  
* 2007 og 2009 gagna þá þarf að skipta 2 skipanalínum hér að ofan út  
* fyrir neðangreindar 3 línur.
```

```
recode buseta2s (1 = 1) (2= 2) into hofudb.  
compute strata = hofudb*10+ faerfl.  
compute id2 = $casenum.
```

```
* Hér að neðan eru valdir þeir einstaklingar sem eru með skráð gildi  
* (valid nonmissing value) á vigt og á fylgibreytu. Þeir eru vistaðir út  
* í Portable skrá sem R getur lesið.
```

```
temp.  
sel if vigt gt 0 and offita ge 0.  
EXPORT OUTFILE= "S:\OFFITA.por".
```

Úrvinnsla í R (texta hér að neðan má afrita í textaskrá, breyta og keyra í R):

```
# ATH Það þarf að vera búið að setja inn foreign og survey-viðbætur
# áður en þær eru ræstar upp með library-skipun.

# Fyrsta skipun er að opna skipanasafnið
# foreign til að lesa spss-gögn. Foreign þarf að sækja
# í fyrsta skipti sem það er notað í R.
# Eftir það er það ræst með library(foreign).
# Það sama á við um library(survey) sem er pakki til að
# vinna tölfræði fyrir flókin úrtök sem jafnan má finna í könnunum.

library(foreign)
library(survey)

# Næst er skipun til að lesa inn SPSS portable gagnaskrá.
# Hér eru gögnin sett inn í hlutinn HL07. Notandi gagna þarf að
# sjálfsögðu að skipta um slóð og nafn á skrá til samræmis við sitt
# verkefni og skráaskipulag.
# Staðsetning á drifi hvers og eins er skipt út fyrir staðsetningu
# innan gæsalappa.

HL07 <- as.data.frame(read.spss("S:/R/OFFITA.por",
                               use.value.labels = FALSE))

# Hér er úrtakssnið skilgreint með tilvísun í gögnin, sem skilgreind eru
# hér að ofan (HL07), og nokkrar valdar breytur úr gagnaskrá.
# As.data.frame() er fall til að færa gögn á aðgengilegra format fyrir #
# úrvinnslu í R.

HL7design <- svydesign(id=~1, strata=~STRATA, weights=~VIGT2, data=HL07)

# Ágætt að sjá hvernig þetta lítur út með þessari skipun:
# summary(HL7design)
```

```

# Meðaltal o.fl. er reiknað með þessari skipun þar sem kallað
# er á HL7design:

svymean(~OFFITA, HL7design)

# Hér er skilgreint logistic aðhvarfsgreiningarlíkan með
# tilvísun í HL7design.

logisticoffita <- svyglm(OFFITA~KARLAR+EFTIRL+ ALD3039 +
  ALD4049 + ALD5059 + ALD6069 + ALD7079 + HOFUDB +
  FRAMENNT+ HAMENNT + MISMENNT +TEKJUR3 + MTEKJUR+
  EFTIRL + MEFTIRL + REGLBUR + MREGLBUR + TRADREGL +
  TRADSJ + MTRAD + SYKURMIK + MSYKUR + PAKKAAR3 ,
  family=quasibinomial, design=HL7design)

summary(logisticoffita)

# Glöggir lesendur sjá að notast er við breytur ID2 STRATA og VIGT2
# sem allar koma úr SPSS-skrá.

# Endir á R-skrá.

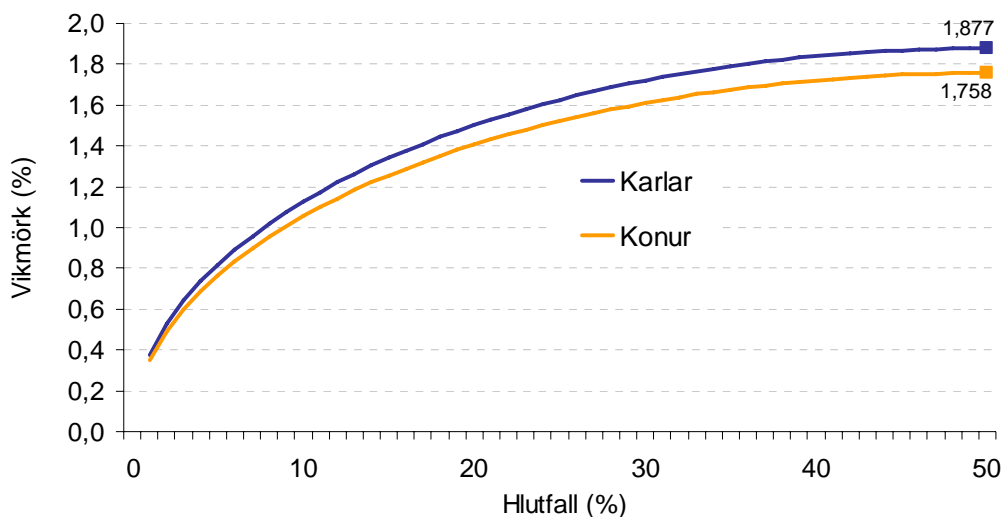
```

Viðauki B. Niðurstöður

Niðurstöður rannsóknarinnar fylgja hér á eftir. Númer á töflum eru þau sömu og númer spurninga í spurningaheftinu. Ákveðið var að sleppa birtingu á nokkrum spurningum sem þarfnast sértækrar úrvinnslu eða sem eru hugsaðar sem bakgrunnsbreytur eingöngu. Allar niðurstöður eru greindar eftir kyni en hvorki eftir búsetu né aldri. Niðurstöður eru vigtaðar, þ.e. *weight by vigt* í SPSS, til að lagskipt úrtak endurspegli þýði 18–79 ára íslenskra ríkisborgara, búsettra á Íslandi. Allar tölur eru prósentur þar sem summa niður dálka eða út raðir er alltaf 100%. Þannig má í töflu 1 sjá að 29,8% íslenskra karla telja heilsu sína mjög góða og önnur 49,8% góða, 17,5% sæmilega og 2,9% lélega, samtals 100% karla. Hvað konur varðar má sjá að 28,6% þeirra telja heilsu sína mjög góða og 48,8% góða, 18,3% sæmilega, og 4,2% lélega.

Tafla 5 er dæmi um framsetningu þar sem summa raða er 100%. Hafa ber í huga við námundun hlutfallstalna í einn aukastaf að fram geta komið skekkjur sem nema 1/10 úr prósentu. Þannig geta samtölur verið 99,9% eða 100,1% þegar búast hefði mátt við 100,0%.

Niðurstöðurnar sýna ekki hvort marktækur munur sé á hlutfallslegri skiptingu karla og kvenna á einstökum spurningum. Hægt er að nota kí-kvaðrat próf eða vikmörk til að meta hvort karlar og konur séu það frábrugðin á tiltekinni mælingu að hægt sé að fullyrða að munur sé til staðar í þýði en það hefur hins vegar ekki ennþá verið gert.

Mynd B1. Breytingar á 95% vikmörkum eftir því hve hátt hlutfall karla og kvenna (x-ás) svara spurningu á ákveðinn hátt.

Mynd B1 sýnir þær breytingar sem verða á stærð vikmarka eftir því hve hátt hlutfall svarar spurningu á tiltekinn hátt. Útreikningar vikmarka fyrir hvert prósentustig, frá 1%–50%, byggja á fjöldataölum þeirra 2.724 karla og 3.108 kvenna sem svöruðu spurningu um kynferði í könnuninni. Sömu vikmörk eru fyrir prósentutölur sem eru jafnlangt frá miðju. Þannig eru sömu vikmörk fyrir 40% og 60% og eins sömu vikmörk fyrir 5% og 95%. Ef þátttakendur svara allir tiltekinni spurningu í listanum má lesa vikmörkin fyrir hlutfallstölur beint af kúrfu á mynd B1.

Eins og áður hefur komið fram er í öllum spurningakönnunum eitthvað um að fólk svari ekki einstökum spurningum. Stundum má finna ástæður þess í svörum við öðrum spurningum. Sem dæmi má nefna að fólk, sem svarar því til að það sé ekki í vinnu, svarar ekki spurningum um vinnuskilyrði og ferðamáta til og frá vinnu. Eins er eitthvað um að þegar fólk er spurt um marga sjúkdóma þá svari það já, þegar það hefur haft sjúkdóm, en merki ekki í „nei“-dálkinn fyrir þá sjúkdóma sem það hefur ekki haft. Með því að greina þannig „já“-svörunarstíl má fylla upp hluta af þeim eyðum sem eru í gögnunum (missing values). Töflur, þar sem notast hefur verið við svör úr öðrum spurningum til að fylla inn í slíkar eyður, eru stjörnumerktar. Nánari útlistun á þessum eyðufyllingum hafa höfundar skýrslunnar birt í þar tilgerðum skipanaskrár sem finna má á vefsíðu rannsóknarinnar.

Almennt heilsufar

1. Hvernig metur þú almennt líkamlega heilsu þína?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Mjög góð	29,8	28,6
Góð	49,8	48,8
Sæmileg	17,5	18,3
Léleg	2,9	4,2

2. Er líkamleg heilsa þín betri eða verri en fyrir ári?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Mun betri en fyrir ári	3,5	4,4
Nokkru betri en fyrir ári	12,1	13,6
Svipuð og fyrir ári	73,8	70,0
Nokkru verri en fyrir ári	9,2	10,6
Mun verri en fyrir ári	1,3	1,4

3. Hvernig metur þú almennt andlega heilsu þína?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Mjög góð	38,2	34,7
Góð	45,0	47,2
Sæmileg	14,6	15,7
Léleg	2,2	2,3

4. Er andleg heilsa þín betri eða verri en fyrir ári?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Mun betri en fyrir ári	4,5	6,0
Nokkru betri en fyrir ári	14,1	17,0
Svipuð og fyrir ári	76,5	71,0
Nokkru verri en fyrir ári	4,5	5,3
Mun verri en fyrir ári	0,4	0,8

Eigin sjúkdómar, einkenni, verkir og lyf

5. Hefur eitthvað af eftirfarandi ástandi þínu truflað daglegt líf þitt?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)		JÁ, á síðustu 12 mánuðum	JÁ, fyrir meira en 12 mánuðum	NEI, aldrei	Líklega NEI, aldrei*
a)	Blinda eða verulega skert sjón	KK 3,3	3,9	89,7	3,1
		KVK 3,8	4,0	87,2	5,0
b)	Heyrnarleysi eða verulega skert heyrn	KK 3,3	4,6	89,2	2,9
		KVK 3,1	2,7	89,5	4,8
c)	Málleysi eða mál-/talskerðing	KK 0,7	1,4	94,7	3,2
		KVK 0,6	0,8	93,4	5,1
d)	Skert hreyfigeta	KK 8,0	7,7	81,7	2,5
		KVK 10,1	7,1	78,7	4,0
e)	Þrekleysi	KK 14,6	9,8	73,3	2,3
		KVK 24,3	13,2	59,0	3,4
f)	Vöðvabólga	KK 24,7	12,1	60,9	2,4
		KVK 47,9	17,0	32,9	2,3
g)	Verkir í baki/herðum	KK 38,7	19,5	40,5	1,4
		KVK 50,4	16,3	31,0	2,3
h)	Verkir í handleggjum	KK 15,6	7,6	74,2	2,6
		KVK 23,4	8,7	64,1	3,8
i)	Verkir í fótleggjum	KK 23,2	11,3	63,4	2,2
		KVK 30,2	11,7	55,0	3,1
j)	Tíðir höfuðverkir	KK 10,8	7,6	78,9	2,8
		KVK 23,0	12,0	60,7	4,4
k)	Tannpína	KK 7,5	15,4	73,8	3,3
		KVK 6,1	14,1	74,9	4,9
l)	Verkir í kvið	KK 11,4	9,3	76,1	3,2
		KVK 19,0	11,0	65,3	4,8
m)	Andþyngsli	KK 7,1	5,3	84,6	3,0
		KVK 11,0	7,3	77,2	4,6
n)	Svefnerfiðleikar	KK 20,4	9,9	67,5	2,3
		KVK 29,9	12,7	54,5	2,8
o)	Þungar áhyggjur	KK 20,3	16,9	60,2	2,6
		KVK 27,0	18,2	50,5	4,3
p)	Kvíði	KK 22,3	15,5	59,6	2,6
		KVK 30,2	17,7	48,5	3,6
q)	Depurð	KK 17,7	13,6	66,1	2,6
		KVK 25,1	16,9	54,0	4,0
r)	Tíðaverkir	KK			
		KVK 26,7	19,5	49,0	4,7

*„Líklega nei, aldrei“ er gildi sem er tilkomið vegna eyðufyllinga sem skýrt er frá á bls. 25–26

6. Hefur þú einhvern tíma haft einhvern af eftirtöldum sjúkdómum eða einkennum? Ef svo er hefur læknir greint það hjá þér?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Aldrei haft sjúkdóm/einkennum	Líklega aldrei haft sj./eink.	Áður haft sj./eink., ekki vitað hvort læknir hafi greint	Áður haft sj./eink., læknir <u>hefur greint</u>	Áður haft sj./eink., læknir <u>hefur ekki greint</u>	Hef/ur núna sj./eink., ekki vitað hvort læknir hafi greint	Hef núna sj./eink., læknir hefur greint	Hef núna sj./eink., læknir hefur ekki greint	
a)	Astma	KK	84,8	2,6	1,3	5,9	0,3	0,4	4,5	0,3
		KVK	78,3	3,8	0,8	9,3	0,7	0,4	6,7	0,1
b)	Langvinna berkjubólgu, langvinnan	KK	93,5	2,9	0,3	1,1	0,1	0,3	1,7	0,2
	lungnateppusjúkdóm eða lungnaþembu	KVK	90,0	4,3	0,5	3,0	0,1	0,1	2,0	0,0
c)	Kransæðastíflu (hjartaáfall, hjartadrep)	KK	92,6	2,7	0,2	3,3	0,1	0,1	1,1	0,0
		KVK	94,1	4,3	0,2	0,7	0,0	0,1	0,6	0,0
d)	Kransæðasjúkdóm (hjartakveisu, brjóstverk)	KK	90,6	2,7	0,6	4,0	0,3	0,2	1,6	0,1
		KVK	91,8	4,3	0,4	1,5	0,4	0,1	1,2	0,2
e)	Hækkaðan blóðþrýsting (háþrýsting)	KK	74,2	1,8	1,8	7,4	0,7	1,7	11,9	0,6
		KVK	70,6	2,5	2,0	8,5	0,5	1,8	13,8	0,4
f)	Heilaáfall (blóðtappa eða blæðingu í heila)	KK	95,1	2,9	0,2	1,5	0,0	0,1	0,2	0,0
		KVK	94,2	4,4	0,1	0,9	0,0	0,1	0,3	0,0
g)	Liðagigt (bólgur í liðum, iktσύki)	KK	90,6	2,8	0,6	1,6	0,4	0,7	2,5	0,7
		KVK	84,1	3,9	0,7	1,8	0,8	0,8	6,3	1,6
h)	Slitgigt	KK	89,0	2,6	0,4	0,9	0,2	1,2	4,9	0,7
		KVK	80,7	3,0	0,3	1,0	0,0	1,8	12,1	1,1
i)	Vefjagigt	KK	95,0	2,9	0,2	0,3	0,0	0,1	1,2	0,3
		KVK	86,0	3,8	0,2	0,7	0,1	0,9	7,2	1,0

j)	Langvinna bakveiki	KK	74,0	1,8	3,2	6,2	1,1	2,3	9,9	1,4
		KVK	67,7	3,4	2,8	6,1	1,0	2,7	14,0	2,3
k)	Langvinnan sjúkdóm í hálsi	KK	94,0	2,8	0,2	1,0	0,2	0,4	1,1	0,3
		KVK	89,5	4,3	0,7	2,0	0,1	0,4	2,6	0,4
l)	Sykursýki	KK	94,2	2,7	0,1	0,3	0,0	0,2	2,6	0,0
		KVK	92,3	4,2	0,1	0,7	0,1	0,3	2,2	0,1
m)	Ofnæmi, s.s. nefbólgu, augnbólgu, húðbólgu, fæðuofnæmi og annað	KK	78,5	2,6	1,4	3,1	1,5	1,5	9,2	2,1
		KVK	69,3	4,0	1,8	6,1	1,5	1,7	12,9	2,7
n)	Magasár (sár í maga eða skeifugörn)	KK	89,0	2,9	0,9	5,5	0,3	0,2	1,0	0,1
		KVK	86,8	3,9	1,0	6,4	0,3	0,2	1,3	0,0
o)	Skorpulifur eða aðra skerta starfsemi lifrar	KK	96,4	3,0	0,0	0,3	0,0	0,1	0,2	0,0
		KVK	94,7	4,5	0,0	0,4	0,0	0,1	0,4	0,0
p)	Krabbamein (illkynja æxli, þ.m.t. hvítblæði og eitlaæxli)	KK	94,7	2,8	0,1	1,6	0,0	0,1	0,7	0,0
		KVK	92,0	4,3	0,3	2,6	0,0	0,0	0,8	0,0
q)	Góðkynja æxli	KK	93,6	2,9	0,6	2,1	0,1	0,1	0,4	0,1
		KVK	86,6	4,1	1,4	6,6	0,0	0,2	1,0	0,0
r)	Alvarlegan höfuðverk, s.s. mígreni	KK	86,6	2,7	2,2	2,5	1,4	0,5	3,2	0,9
		KVK	72,5	3,9	2,9	6,9	2,3	1,2	7,9	2,4
s)	Þvagleka eða vandamál við að stjórna þvagblöðru	KK	90,0	2,7	0,7	1,7	0,6	1,0	2,2	1,2
		KVK	76,0	3,1	1,3	3,8	1,7	2,5	4,5	7,0
t)	Skjaldkirtilssjúkdóm	KK	95,3	2,8	0,1	0,7	0,0	0,2	0,9	0,0
		KVK	87,6	3,7	0,2	2,3	0,0	0,6	5,5	0,1

7. Hefur þú einhvern tíma haft einhvern af eftirtöldum sjúkdómum eða einkennum? Ef svo er hefur læknir greint það hjá þér?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Aldrei haft sjúkdóm/einkenni	Líklega aldrei haft sj./eink.	Áður haft sj./eink., ekki vitað hvort læknir hafi greint	Áður haft sj./eink., læknir <u>hefur greint</u>	Áður haft sj./eink., læknir hefur <u>ekki greint</u>	Hef núna sj./eink., ekki vitað hvort læknir hafi greint	Hef núna sj./eink., læknir hefur greint	Hef núna sj./eink., læknir hefur ekki greint
a)	Lömun í fótleggjum	KK	94,1	2,9	0,1	1,5	0,1	0,1	0,0
		KVK	92,9	4,3	0,2	2,0	0,0	0,5	0,0
b)	Lömun í handleggjum	KK	95,5	2,9	0,1	0,8	0,3	0,4	0,0
		KVK	93,9	4,4	0,0	1,1	0,0	0,4	0,0
c)	Augnsjúkdóm	KK	92,2	2,8	0,3	1,6	0,2	2,2	0,3
		KVK	89,8	3,7	0,2	1,7	0,2	3,8	0,2
d)	Ristilkrampa	KK	91,1	2,9	1,4	2,0	1,2	1,2	0,0
		KVK	72,8	4,1	2,9	11,0	3,2	3,9	1,1
e)	Kvef eða umgangspest	KK	20,8	1,6	28,7	17,4	22,6	2,3	3,7
		KVK	10,8	2,4	26,9	25,0	21,3	4,7	5,3
f)	Síþreytu	KK	81,8	2,5	3,0	1,4	3,6	1,6	3,6
		KVK	77,4	3,8	3,7	1,8	4,4	3,0	3,6
g)	Áfengis- eða fíkniefnasjúkdóm	KK	87,8	2,7	1,4	3,4	1,3	1,8	1,3
		KVK	91,6	4,3	0,8	1,3	0,6	0,9	0,4
h)	Langvinnan kvíða/spennu	KK	74,0	2,5	5,6	4,9	4,3	3,9	3,1
		KVK	67,6	3,5	4,6	8,5	4,5	6,3	2,7
i)	Langvarandi þunglyndi	KK	84,9	2,5	1,9	4,0	1,7	2,9	1,4
		KVK	80,3	4,0	1,9	6,1	1,3	4,8	0,7
j)	Önnur vandamál tengd geðheilsu	KK	90,9	3,0	0,9	1,8	1,3	1,2	0,4
		KVK	87,0	4,3	1,0	2,7	1,1	2,4	0,7

8. Hefur sálfræðingur greint hjá þér einhverja eftirfarandi sjúkdóma eða einkenni?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Já	Nei	Líklega nei*
a) Síþreytu	KK	1,6	97,3	1,0
	KVK	3,1	95,7	1,3
b) Áfengis- eða fíkniefnavanda	KK	4,5	94,9	0,7
	KVK	2,0	96,7	1,3
c) Langvinnan kvíða/spennu	KK	6,9	92,5	0,6
	KVK	12,3	87,3	0,4
d) Langvarandi þunglyndi	KK	5,8	93,5	0,7
	KVK	8,6	90,6	0,7
e) Önnur vandamál tengd geðheilsu	KK	4,3	94,9	0,9
	KVK	6,1	92,9	1,0

9. Hefur blóðþrýstingurinn verið mældur hjá þér á síðustu 2 árum?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	Já	Nei
KK	79,8	20,2
KVK	88,0	12,0

10. Hefur þú tekið lyfseðilsskyld lyf við einhverjum af eftirtöldum sjúkdómum eða einkennum? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		JÁ, á síðustu tveimur vikum	JÁ, fyrir meira en tveimur vikum	NEI, aldrei	Líklega NEI, aldrei*
a) Astma	KK	3,4	7,6	86,9	2,1
	KVK	5,5	10,7	80,3	3,5
b) Langvinnri berkjubólgu, langvinnnum lungnateppusjúkdómi eða lungnaþembu	KK	1,0	2,0	94,8	2,3
	KVK	1,4	4,1	90,7	3,8
c) Háum blóðþrýstingi (háþrýstingi)	KK	12,8	4,5	81,3	1,4
	KVK	14,6	5,4	78,2	1,8
d) Of hárrí blóðfitu (kólesteról)	KK	8,1	2,7	87,5	1,7
	KVK	4,9	2,1	90,0	3,1
e) Öðrum sjúkdómum í blóðrásarfærum, s.s. eftir heilaáfall og hjartaáfall	KK	3,0	1,9	92,9	2,2
	KVK	1,3	0,9	94,1	3,8
f) Verkjum í liðum (slitgigt, liðagigt, iktsýki)	KK	4,4	5,5	88,3	1,8
	KVK	8,9	8,7	79,7	2,8
g) Verkjum í hálsi eða baki	KK	6,2	18,4	73,7	1,7
	KVK	10,2	20,8	65,6	3,4
h) Sykursýki	KK	2,1	0,7	95,1	2,2
	KVK	1,9	0,7	93,8	3,6
i) Sýkingum (sýklalyf, t.d. pensílín)	KK	4,1	42,3	51,8	1,8
	KVK	5,7	53,0	37,9	3,4
j) Magasári (sári í maga eða skeifugörn)	KK	1,1	5,8	91,0	2,1
	KVK	1,4	6,5	88,5	3,6
k) Öðrum magavandamálum	KK	3,6	8,2	85,8	2,3
	KVK	5,5	11,3	79,5	3,6
l) Skorpulífur eða annarri skertri starfsemi lifrar	KK	0,0	0,3	97,2	2,4
	KVK	0,1	0,3	95,6	4,0
m) Krabbameini (krabbameinslyfjameðferð)	KK	0,6	0,7	96,4	2,3
	KVK	0,5	1,2	94,4	3,9
n) Alvarlegum höfuðverk, s.s. mígreni	KK	1,8	4,9	91,1	2,3
	KVK	4,3	11,9	80,2	3,6
o) Þvagleka eða vandamáli við að stjórna þvagblöðru	KK	1,2	2,4	94,2	2,1
	KVK	1,8	3,6	91,1	3,6
p) Skjaldkirtilssjúkdómi	KK	1,1	0,6	96,0	2,3
	KVK	5,2	2,0	89,6	3,2
q) Langvinnnum kvíða/spennu	KK	4,1	5,5	88,3	2,1
	KVK	7,4	8,6	80,9	3,1
r) Langvarandi þunglyndi	KK	3,6	4,2	90,0	2,2
	KVK	6,5	6,3	83,8	3,5
s) Öðrum vandamálum tengdum geðheilsu	KK	1,9	2,6	93,4	2,2
	KVK	2,5	3,1	90,5	3,9

11. Hefur þú tekið einhver af eftirtöldum lyfjum?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		JÁ, á síðustu tveimur vikum	JÁ, fyrir meira en tveimur vikum	NEI, aldrei	Líklega NEI, aldrei*
a) Svefntöflur	KK	6,9	18,9	73,9	0,3
	KVK	12,3	24,4	62,4	0,9
b) Nikótínlyf sem fást án lyfseðils	KK	4,5	14,9	79,7	0,9
	KVK	3,7	11,8	82,2	2,3
c) Lyfseðilsskyld lyf til að hætta að reykja	KK	0,7	4,6	93,5	1,2
	KVK	0,9	4,2	92,2	2,7
d) Ofnæmislyf	KK	5,5	13,0	80,5	1,1
	KVK	6,2	21,5	69,9	2,3
e) Getnaðarvarnarlyf/töflur	KK	0,2	0,5	97,8	1,4
	KVK	21,8	48,8	27,4	1,9
f) Hormón vegna tíðahvarfa	KK	1,1	0,2	98,7	0,0
	KVK	9,7	12,0	76,3	2,1

12. Hefur þú tíðablæðingar?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls kvenna)*

Spurning fyrir konu eingöngu	KVK
Ekki byrjuð að hafa blæðingar	0,2
Blæðingar eru reglulegar	45,4
Blæðingar eru óreglulegar	9,9
Er þunguð núna	2,2
Er með barn á brjósti	4,0
Er á breytingaskeiði	10,9
Er komin yfir breytingaskeið / tíðahvörf	31,5

*Í þessari spurningu mátti merkja í fleiri en einn reit og því er summa hlutfallstalna hærri en 100%. Hér gleymdist að gera ráð fyrir legnámi í svarmöguleikum og því má búast við lítilsháttar skekkju í niðurstöðu af þeim sökum.

Reykingar

13. Reykir þú? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Hef/ur aldrei reykt	42,1	45,5
Hætt/ur að reykja	34,1	30,0
Reykir sjaldnar en vikulega	2,9	3,7
Reykir a.m.k. vikulega	1,6	2,6
Reykir daglega	18,5	17,6
Reykja, óvíst hversu oft	0,7	0,6

14. Ef þú ert hættur að reykja, hvað er langt síðan þú hættir?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)*

	KK	KVK
Minna en 3 mánuðir	1,4	1,6
3–6 mánuðir	1,0	0,8
7–12 mánuðir	1,1	1,4
1–2 ár	2,7	2,3
3–4 ár	3,4	2,6
5–10 ár	7,2	6,7
11–20 ár	9,2	7,7
21–30 ár	6,0	4,8
31–40 ár	2,1	1,7
Meira en 40 ár	0,5	0,5
Meira en 20 ár, ekki tilgreint nákvæmar	0,6	0,4
Hætt að reykja en svara ekki til um hvenær	0,1	0,2
Viðkomandi reykir	22,2	23,6
Viðkomandi hefur aldrei reykt	42,4	45,7

*Þeir sem hafa aldrei reykt eða reykja ennþá svöruðu ekki spurningu en þeim er bætt inn í sér flokka í töflu (neðstu tvær línur) svo hlutfallstölur endurspegli alla fullorðna Íslendinga ekki aðeins þá sem eru hættir að reykja. Samskonar útfyllingar eru gerðar víðar í þessum kafla.

15. Ef þú ert hætt/ur að reykja, hvað reyktir þú venjulega mikið?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Minna en eina á dag	1,0	2,7
1–4 á dag	2,1	3,9
5–14 á dag	6,4	10,9
15–24 á dag	12,4	10,9
25–34 á dag	4,5	1,9
35 eða fleiri á dag	1,9	0,5
Ég reykti vindla	5,1	0,3
Ég reykti píputóbak	2,3	0,0
Reykti bæði vindla og pípu	0,5	0,0
Óvíst hve mikið var reyktt	0,5	0,8
Viðkomandi reykir	20,5	22,0
Viðkomandi hefur aldrei reyktt	42,7	46,0

16. Hvað varst þú gamall/gömul þegar þú byrjaðir að reykja?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Yngri en 15 ára	10,7	8,7
15–19 ára	32,4	32,1
20–24 ára	10,4	9,1
25–29 ára	2,4	2,0
30–34 ára	0,7	1,0
35 ára eða eldri	0,7	0,9
Á ekki við/eða aldrei reyktt	42,7	46,2

17. Hversu lengi hefur þú reyktt að staðaldri? Eða ef þú ert hætt/ur, hversu lengi reyktir þú að staðaldri? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Innan við eitt ár	1,4	1,1
1–2 ár	2,6	2,4
3–5 ár	5,2	5,7
6–9 ár	6,0	7,6
10–14 ár	9,0	8,5
15–19 ár	7,6	6,5
20–24 ár	7,5	5,4
25–29 ár	5,0	4,9
30–34 ár	4,6	4,1
35–39 ár	2,3	2,2
40–44 ár	2,2	1,9
45–50 ár	1,3	1,1
Lengur en 50 ár	0,6	0,3
Á ekki við/eða aldrei reyktt	44,6	48,2

18. Hvað reykir þú venjulega mikið?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Minna en eina á dag	2,3	4,2
1–4 á dag	1,9	4,2
5–14 á dag	5,8	8,8
15–24 á dag	9,1	8,9
25–34 á dag	3,1	1,1
35 eða fleiri á dag	1,0	0,2
Ég reyki vindla	4,2	0,2
Ég reyki píputóbak	1,5	0,0
Reyki bæði vindla og pípu	0,2	0,0
Reykir, en ekki ljóst hversu mikið	0,9	1,4
Á ekki við, hætt/ur að reykja	27,8	25,4
Á ekki við, hef/ur aldrei reykst	42,3	45,6

19. Hversu oft ert þú að jafnaði innandyra þar sem reykst er?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Daglega	16,5	11,3
Nokkrum sinnum í viku	10,4	6,1
Nokkrum sinnum í mánuði	12,9	11,5
U.þ.b. einu sinni í mánuði	9,1	7,5
Sjaldnar en einu sinni í mánuði	29,1	34,9
Aldrei	21,9	28,7

Áfengi

20. Hefur þú einhvern tíma drukkið áfengi?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Já	96,3	93,4
Nei	3,7	6,6

21. Hversu oft á síðustu 12 mánuðum hefur þú drukkið minnst eitt glas af einhverjum drykk sem inniheldur áfengi? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Daglega eða næstum daglega	3,2	1,0
3-4 sinnum í viku	8,0	4,3
1-2 sinnum í viku	26,3	16,5
1-3 sinnum í mánuði	29,4	28,8
7-11 sinnum á síðustu 12 mánuðum	10,5	13,9
3-6 sinnum á síðustu 12 mánuðum	8,0	13,3
1-2 sinnum á síðustu 12 mánuðum	4,2	9,0
Aldrei á síðustu 12 mánuðum	6,7	6,6
Hef/ur aldrei drukkið áfengi	3,7	6,6

20 og 21 tekið saman. (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Aldrei drukkið áfengi	3,7	6,5
Aldrei á síðustu 12 mán. - hef/ur áður drukkið	6,6	6,5
Aldrei á síðustu 12 mán. - ekki vitað með drykkju áður*	0,0	0,1
Einhvern tíma drukkið, ekki vitað með síðustu 12 mán.*	0,6	0,6
Hef/ur drukkið áfengi á síðustu 12 mán.	89,0	86,3

* Svarmynstur er óljóst hjá litlum hluta þátttakenda

22. Þegar þú hefur neytt einhverra áfengra drykkja, hversu mörg glös, dósir eða drykki hefur þú að jafnaði drukkið í hvert skipti?

(Meðaltal hjá þeim sem einhvern tíma hafa drukkið áfengi)

	KK	KVK
Meðalfjöldi drykkja	4,8	3,2

23. Hversu oft, ef nokkurn tíma, á síðustu 12 mánuðum hefur þú drukkið á einum degi að minnsta kosti 5 áfenga drykki?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Daglega eða næstum daglega	0,7	0,1
3-4 sinnum í viku	1,2	0,4
1-2 sinnum í viku	9,6	2,9
1-3 sinnum í mánuði	20,2	9,9
7-11 sinnum á síðustu 12 mánuðum	12,6	9,4
3-6 sinnum á síðustu 12 mánuðum	14,6	13,2
1-2 sinnum á síðustu 12 mánuðum	15,7	18,7
Aldrei á síðustu 12 mánuðum	21,6	38,7
Hef/ur aldrei drukkið áfengi	3,7	6,6

24. Hversu oft á síðustu 12 mánuðum hefur þú...

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Aldrei	Mánaðar- lega eða sjaldnar	1-3 sinnum í mánuði	Víkulega	Daglega/ nánast daglega	Aldrei drukið áfengi
a) fengið þér áfengi til að komast yfir eftirköst drykkju?	KK	84,9	8,8	1,6	0,7	0,3	3,8
	KVK	90,3	2,2	0,3	0,2	0,2	6,7
b) komist að því að þú gast ekki hætt að drekka þegar þú varst á annað borð byrjuð/byrjaður?	KK	83,6	8,8	2,4	1,0	0,4	3,8
	KVK	87,3	4,5	0,7	0,4	0,3	6,8
c) fundið til eftirsjár eða sektarkenndar eftir drykkju?	KK	67,5	24,1	2,7	1,2	0,7	3,8
	KVK	74,1	16,3	1,9	0,5	0,4	6,7
d) ekki getað munað það sem gerðist kvöldið áður vegna þess að þú hafðir drukkið áfengi?	KK	68,7	24,6	2,2	0,5	0,2	3,8
	KVK	80,1	11,9	0,9	0,2	0,1	6,8
e) ekki getað gert það sem venjulega er ætlast til af þér vegna drykkju?	KK	81,6	13,0	1,4	0,2	0,1	3,8
	KVK	86,1	6,2	0,5	0,1	0,2	6,8

Tennur

25. Fjöldi eigin tanna í ...

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

Fjöldi tanna	a) efri gómi		b) neðri gómi	
	KK	KVK	KK	KVK
0	12,4	12,4	7,6	7,9
1	0,0	0,1	0,1	0,0
2	0,2	0,2	0,4	0,1
3	0,3	0,1	0,3	0,1
4	0,3	0,3	0,7	0,4
5	0,8	0,7	0,6	0,4
6	1,1	1,2	1,5	1,6
7	0,9	0,8	1,1	1,2
8	2,0	2,0	1,9	2,1
9	2,5	1,6	2,1	2,0
10	2,9	3,1	3,4	4,0
11	3,0	4,1	4,3	3,9
12	7,3	8,5	7,1	7,2
13	7,9	8,7	7,4	8,9
14	29,8	38,2	33,1	41,8
15	9,7	7,7	8,6	7,3
16	18,9	10,3	19,7	11,0

26. Hversu oft ferð þú í eftirlit til tannlæknis?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Að minnsta kosti tvisvar á ári	20,7	24,5
Einu sinni á ári	44,1	50,1
Annað hvert ár	14,8	11,9
Þriðja hvert ár	5,2	4,1
Fjórdá hvert ár	4,6	2,3
Hef ekki farið síðustu 5–9 ár	6,5	4,0
Hef ekki farið síðustu 10 ár	4,1	3,1

27. Hversu oft burstar þú tennurnar?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Oftar en tvisvar á dag	8,5	18,3
Tvisvar á dag	54,2	66,3
Einu sinni á dag	32,9	14,7
Að minnsta kosti einu sinni í viku	3,3	0,6
Sjaldnar en einu sinni í viku	0,9	0,0
Aldrei	0,4	0,1

28. Notar þú, og þá hversu oft, tannþráð til að hreinsa á milli tannanna?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Já, oftar en einu sinni á dag	2,8	5,3
Já, einu sinni á dag	9,5	18,8
Já, að minnsta kosti einu sinni í viku	18,7	27,5
Já, sjaldnar en einu sinni í viku	31,8	30,2
Nei, ég nota ekki tannþráð	37,2	18,2

Næring

29. Hversu oft borðar þú eftirfarandi fæðutegundir?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

Hversu oft borðar þú -		Aldrei	Sjaldnar en einu sinni í viku	Einu sinni í viku	2-3 sinnum í viku	4-6 sinnum í viku	Daglega	Oft á dag
a) Rúgbrauð, heilhveitibrauð eða annað gróft brauð	KK	1,7	8,8	10,3	22,2	17,6	34,8	4,6
	KVK	1,0	7,4	7,9	22,0	19,6	37,8	4,3
b) Morgunkorn	KK	15,4	19,5	9,0	18,3	11,0	26,7	0,2
	KVK	13,3	16,4	8,4	20,5	12,9	28,3	0,3
c) Mjólk eða sýrðar mjólkurvörur	KK	3,0	6,6	5,5	13,7	14,3	45,2	11,6
	KVK	4,9	7,2	5,3	15,7	16,1	42,7	8,0
d) Ávexti eða ber	KK	1,5	9,8	12,5	27,7	23,0	20,9	4,5
	KVK	0,3	4,4	5,9	19,1	22,4	36,3	11,5
e) Soðið eða matreitt grænmeti	KK	5,0	15,5	16,7	32,8	18,6	10,6	0,6
	KVK	2,6	12,3	14,3	29,6	22,3	17,7	1,1
f) Hratt grænmeti/salat	KK	4,0	10,2	15,8	30,9	23,9	14,3	0,9
	KVK	1,1	4,9	9,7	26,7	29,4	25,5	2,7
g) Fisk, fiskrétti	KK	0,9	11,5	28,8	50,7	7,0	1,1	0,0
	KVK	1,5	11,5	29,9	49,6	7,1	0,4	0,0
h) Kjöt, kjötrétti	KK	0,5	0,8	5,8	54,7	33,8	4,2	0,2
	KVK	0,9	2,9	7,6	60,6	26,6	1,3	0,1
i) Sykrað gos	KK	20,5	24,3	13,3	17,0	10,3	10,4	4,2
	KVK	32,9	30,7	12,0	11,7	5,9	5,1	1,7
j) Sælgæti, súkkulaði	KK	3,4	20,7	22,4	32,5	13,1	7,1	0,7
	KVK	4,2	19,7	22,5	29,3	15,7	7,8	0,8
k) Kex, kökur	KK	2,9	19,9	17,9	32,3	16,6	9,9	0,4
	KVK	4,5	30,0	20,9	28,8	10,5	4,6	0,6
l) Hrísgjón, pasta eða kartöflur	KK	0,6	3,6	8,8	30,8	29,2	26,6	0,5
	KVK	0,7	3,8	8,7	29,4	31,1	25,7	0,5
m) Skyndibita	KK	9,9	46,9	22,6	15,8	4,0	0,8	0,0
	KVK	14,2	59,9	18,7	6,3	0,8	0,1	0,1

30. Hversu oft tekur þú eitthvað af eftirfarandi vörum?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

Hversu oft tekur þú -		Aldrei	Sjaldnar en einu sinni í viku	Einu sinni í viku	2-3 sinnum í viku	4-6 sinnum í viku	Daglega	Oft á dag
a) Lýsi, lýsisbelgi	KK	35,4	13,5	2,1	6,7	7,1	34,7	0,5
	KVK	36,5	11,2	1,8	4,5	6,9	38,6	0,6
b) Vítamín eða steinefni	KK	43,8	18,2	3,8	6,9	5,3	21,7	0,3
	KVK	27,6	15,8	2,9	6,3	7,0	39,3	1,0
c) Önnur fæðubótarefni eða náttúruvörur	KK	63,9	15,1	2,4	4,2	4,2	9,7	0,5
	KVK	53,4	14,0	2,0	4,2	4,7	20,4	1,4

31. Hversu oft að jafnaði borðar þú eftirfarandi máltíðir eða millibita?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

Hversu oft að jafnaði borðar þú -		Aldrei	Sjaldnar en einu sinni í viku	Um það bil einu sinni í viku	Nokkrum sinnum í viku	Daglega/næstum daglega
a) Morgunmat	KK	7,1	6,6	3,9	13,1	69,3
	KVK	4,2	3,3	2,8	8,3	81,5
b) Millibita að morgni	KK	25,1	16,6	9,1	25,4	23,7
	KVK	20,2	16,2	9,2	28,7	25,8
c) Hádegismat	KK	2,0	2,5	2,6	17,8	75,2
	KVK	1,7	3,0	2,8	14,4	78,1
d) Millibita á milli hádegis- og kvöldmatar	KK	7,4	10,2	8,6	36,3	37,5
	KVK	2,5	4,4	4,4	34,9	53,8
e) Kvöldmat	KK	0,1	0,6	0,6	8,6	90,1
	KVK	0,2	0,4	0,4	7,4	91,7
f) Biti/snarli eftir kvöldmat	KK	8,5	17,2	14,2	37,4	22,6
	KVK	8,6	19,5	16,4	35,8	19,8

32. Viðhorf til mataræðis

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Á mjög vel við um mig	Á frekar vel við um mig	Hvorki né	Á frekar illa við um mig	Á mjög illa við um mig	
a)	Ég fæ samviskubit ef ég borða sætindi	KK	4,6	15,3	33,4	17,1	29,5
		KVK	13,1	26,9	33,5	14,8	11,7
b)	Ég er sátt/ur við eigin matarvenjur	KK	23,1	35,6	23,9	14,2	3,2
		KVK	15,2	39,0	24,1	16,9	4,8
c)	Ég er hrædd/ur um að geta ekki hætt að borða þegar ég byrja á annað borð	KK	1,5	6,3	19,3	20,4	52,4
		KVK	2,9	7,6	16,9	24,4	48,2
d)	Mér líður vel eftir að hafa borðað góðan mat	KK	60,0	30,9	6,5	0,8	1,8
		KVK	52,5	36,9	7,9	1,5	1,2
e)	Mér finnst ég þurfa að hafa stjórn á því hvað ég borða	KK	16,2	29,5	26,9	10,5	16,9
		KVK	22,3	32,4	25,6	9,6	10,1
f)	Ég borða meira þegar mér líður illa	KK	4,5	11,1	32,2	15,4	36,7
		KVK	11,5	21,9	29,4	15,8	21,4
g)	Ég borða meira þegar ég finn fyrir streitu	KK	4,1	10,9	33,6	17,2	34,1
		KVK	9,2	17,5	29,8	20,6	22,8
h)	Ég reyni að borða hollan mat	KK	23,9	45,2	23,0	5,6	2,4
		KVK	36,6	50,4	9,4	3,0	0,6

Hæð og þyngd

33 og 34

	KK	KVK
Meðalhæð í sentímetrum	180,6	167,3
Meðalþyngd í kílógr.	88,0	74,0
Meðal líkamspýngdarstuðull (BMI)	26,9	26,4

35. Hversu sátt/ur eða ósátt/ur ert þú við eigin líkamspýngd?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Mjög sátt/ur	19,3	11,4
Frekar sátt/ur	28,1	25,0
Hvorki sátt/ur né ósátt/ur	17,3	13,5
Frekar ósátt/ur	29,0	33,1
Mjög ósátt/ur	6,3	17,0

36. Finnst þér þú þurfa að léttast eða þyngjast?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Léttast um meira en 15 kg	7,7	15,4
Léttast um 11–15 kg	9,8	9,7
Léttast um 6–10 kg	19,3	21,2
Léttast um 1–5 kg	26,1	34,2
Hvorki að þyngjast né léttast	24,6	17,1
Þyngjast um 1–5 kg	8,5	1,7
Þyngjast um 6–10 kg	3,2	0,6
Þyngjast um 11–15 kg	0,7	0,1
Þyngjast um meira en 15 kg	0,1	0,1

37. Hefur þú reynt að létta þig eða þyngja á síðastliðnum 12 mánuðum?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Er að reyna að létta mig núna	25,5	43,1
Hef reynt að létta mig sl. 12 mán - ekki að reyna það núna	13,2	20,6
Hef hvorki reynt að létta mig né þyngja sl. 12 mán	52,8	34,1
Hef reynt að þyngja mig sl. 12 mán - ekki að reyna það núna	4,6	1,1
Er að reyna að þyngja mig núna	3,8	1,0

Heilsutengd lífsgæði

38. Hreyfigeta

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Ég á auðvelt með gang	92,9	90,5
Ég á nokkuð erfitt með gang	7,0	9,4
Ég er rúmföst/rúmfastur	0,1	0,1

39. Sjálfsumönnun

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Ég er fullfær um að hugsa um mig sjálfa/n	99,3	99,0
Ég á nokkuð erfitt með að þvo mér eða klæða mig	0,6	0,9
Ég get ekki þvegið mér eða klætt mig	0,1	0,1

40. Venjubundin störf og athafnir

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Ég á auðvelt með að sinna venjub. störfum og athöfnum	93,5	89,8
Ég á nokkuð erfitt með að sinna venjub. störfum og athöfnum	5,7	9,5
Ég get ekki sinnt venjub. störfum og athöfnum	0,8	0,8

41. Verkir/ópægindi

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Ég finn ekki fyrir verkjum eða óþægindum	68,4	56,4
Ég finn fyrir þó nokkrum verkjum eða óþægindum	29,9	40,3
Ég er með mjög mikla verki eða óþægindi	1,7	3,3

42. Kvíði/dapurleiki/þunglyndi

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Ég finn ekki fyrir kvíða eða dapurleika	78,0	70,9
Ég finn fyrir þó nokkrum kvíða eða dapurleika	20,2	26,5
Ég er mjög kvíðin/n eða þunglynd/ur	1,8	2,6

Heilsukvarði

Mat á eigin heilsufari á kvarðanum 0 til 100

	KK	KVK
Meðaltal	80,9	78,7

Algengar athafnir

43. Háir heilsufar þitt eða skert athafnageta þér við eftirtaldar athafnir? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Háir mér mjög	Háir mér nokkuð	Háir mér alls ekki
a) Mikla áreynslu	KK	11,6	38,6	49,8
	KVK	20,3	40,9	38,8
b) Miðlungsáreynslu	KK	1,9	9,3	88,8
	KVK	5,5	15,9	78,6
c) Lyfta eða bera innkaupapoka	KK	1,0	6,5	92,5
	KVK	3,7	16,0	80,3
d) Ganga upp nokkrar hæðir í húsi	KK	3,8	15,2	81,0
	KVK	6,9	22,3	70,8
e) Ganga upp eina hæð í húsi	KK	1,2	3,8	95,0
	KVK	1,8	6,2	92,0
f) Beygja þig, krjúpa, halla þér fram	KK	3,1	15,6	81,3
	KVK	5,5	19,1	75,4
g) Ganga meira en einn kílómetra	KK	3,1	9,1	87,7
	KVK	5,5	13,0	81,5
h) Ganga nokkur hundruð metra	KK	1,9	4,6	93,5
	KVK	3,4	7,5	89,1
i) Ganga um 100 metra	KK	1,1	2,7	96,2
	KVK	1,9	4,7	93,4
j) Klæða þig eða fara í bað	KK	0,6	3,2	96,2
	KVK	1,3	3,4	95,3

Meiðsli

44. Hefur þú orðið fyrir meiðslum og þurft að leita til læknis eða hjúkrunarfræðings vegna þeirra síðastliðna 12 mánuði?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Nei	77,6	86,3
Já, einu sinni	16,1	11,4
Já, tvisvar	4,4	1,9
Já, þrisvar	1,1	0,2
Já, fjórum sinnum eða oftar	0,8	0,2

45. Eftir hvað voru meiðslin?*

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Umferðarslys	1,6	2,4
Slys heima eða frítímaslys	4,3	5,1
Vinnuslys	6,2	1,4
Íþróttaslys	8,6	2,7
Ofbeldi, árás	0,8	0,4
Annað, slys	1,0	1,2
Annað, ekki vitað	1,1	1,5
Ekki orðið fyrir meiðslum s. 12 mán.*	76,4	85,4

* Breyta tekin saman úr s44 og s45

46. Misstir þú heilan dag eða meira úr vinnu eða skóla vegna þessara meiðsla?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Hef ekki verið frá vinnu vegna meiðsla á síðustu 12 mánuðum	9,3	4,8
1–5 daga	7,3	3,6
6–10 daga	1,1	0,9
11–20 daga	1,5	0,4
21–30 daga	0,7	0,4
1–2 mánuði	1,0	0,3
3–4 mánuði	0,5	0,5
5 mánuði eða meira	0,4	0,3
Hef ekkert unnið síðustu 12 mánuði vegna meiðsla	0,5	0,3
Var ekki í vinnu	1,9	3,6
Hef/ur ekki orðið fyrir meiðslum síðustu 12 mánuði*	75,9	84,8

Hreyfing og kyrrseta

47. Hversu marga daga af síðustu 7 dögum stundaðir þú erfiða hreyfingu í a.m.k. 10 mínútur? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
1 dag	9,3	9,0
2 daga	13,6	13,7
3 daga	15,2	14,4
4 daga	9,4	7,7
5 daga	9,2	6,2
6 daga	4,5	2,7
7 daga	5,5	2,8
Stundaði enga erfiða hreyfingu	33,3	43,7

49. Hversu marga daga af síðustu 7 dögum stundaðir þú miðlungs erfiða hreyfingu í a.m.k. 10 mínútur? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
1 dag	11,5	16,3
2 daga	15,7	19,9
3 daga	13,1	14,0
4 daga	7,9	8,2
5 daga	9,7	8,0
6 daga	4,4	4,0
7 daga	8,3	9,0
Stundaði enga erfiða hreyfingu	29,5	20,5

51. Hversu marga daga af síðustu 7 dögum varst þú á göngu í a.m.k. 10 mínútur á dag? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
1 dag	11,3	10,7
2 daga	11,0	14,0
3 daga	10,1	11,5
4 daga	8,6	9,3
5 daga	13,0	12,2
6 daga	6,6	5,8
7 daga	19,6	17,1
Engan dag	19,8	19,5

52. Hversu löngum tíma á dag varðir þú yfirleitt í göngu þessa daga?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
10-15 mín.	25,1	23,1
16-30 mín.	19,9	21,7
Rúman hálf tíma	12,0	14,5
1 klst.	10,9	12,6
2 klst.	4,1	3,2
3 klst.	2,1	1,3
4 klst. eða meira	4,6	3,0
Á ekki við, enga daga gengið í síðustu viku	19,9	19,4
Á ekki við, annað	1,5	1,2

53. Hve löngum tíma á dag varðir þú að jafnaði sitjandi í síðustu viku?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
< 1 klst. á dag	1,4	1,4
1 klst. á dag	3,5	2,1
2-3 klst. á dag	20,3	16,1
4-5 klst. á dag	24,5	25,8
6-7 klst. á dag	18,2	21,1
8-10 klst. á dag	17,9	20,8
11-13 klst. á dag	9,9	9,0
14-16 klst. á dag	3,0	2,4
> 16 klst. á dag	1,2	1,2

54. Hversu langt frá heimili þínu er...

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		< ½ km	½–1 km	2–5 km	6–10 km	11–20 km	> 20 km
a) Útivistarsvæði	KK	73,7	14,8	7,7	1,6	1,0	1,2
	KVK	71,2	17,6	6,7	1,6	1,2	1,7
b) Opið náttúrulegt landsvæði sem nýtist til útivistar	KK	56,2	21,5	15,4	4,0	1,9	0,9
	KVK	53,7	22,3	16,0	5,4	1,4	1,2
c) Vinnustaður þinn (eða skóli)	KK	18,1	14,1	22,6	20,4	13,7	11,1
	KVK	22,7	17,0	21,5	17,7	13,3	7,8

55. Hversu oft, ef einhvern tíma, nýtir þú þér að jafnaði...

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Dag- lega	3-6 sinnum í viku	1-2 sinnum í viku	1-3 sinnum í mánuði	< 1 sinni í mánuði	Aldrei
a) Útivistarsvæði	KK	4,6	9,7	17,1	18,9	27,2	22,5
	KVK	4,0	11,3	19,0	21,6	26,6	17,4
b) Opið náttúrulegt landsvæði	KK	5,5	7,0	13,5	21,5	34,3	18,2
	KVK	4,1	7,9	14,1	21,3	36,2	16,4

56. Hvað af eftirfarandi lýsir best líkamlegri áreynslu í starfi þínu eða námi?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Kyrrsetuvinna sem ekki krefst líkaml. áreynslu	40,0	39,7
Krefst göngu eða uppr. stöðu en ekki líkaml. áreynslu	12,3	18,6
Krefst göngu eða uppr. stöðu og að lyfta eða bera hluti	25,2	20,4
Erfiðisvinna, krefst mikillar líkaml. áreynslu	12,1	4,2
Á ekki við/er ekki í starfi eða námi	10,4	17,0

57. Líkamlegt þol (úthald) í samanburði við jafnaldra af sama kyni.

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Mun meira en hjá jafnöldrum mínum	8,5	5,5
Nokkru meira en hjá jafnöldrum mínum	27,0	19,9
Svipað og hjá jafnöldrum mínum	48,7	51,5
Nokkru minna en hjá jafnöldrum mínum	11,2	16,4
Mun minna en hjá jafnöldrum mínum	4,6	6,6

58. Líkamlegur styrkur í samanburði við jafnaldra af sama kyni.

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Mun meiri en hjá jafnöldrum mínum	7,4	5,6
Nokkru meiri en hjá jafnöldrum mínum	29,5	24,6
Svipaður og hjá jafnöldrum mínum	51,7	52,5
Nokkru minni en hjá jafnöldrum mínum	8,3	11,9
Mun minni en hjá jafnöldrum mínum	3,1	5,4

Líðan og lífsgæði

59. Hugsanir og tilfinningar síðastliðnar 2 vikur

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

			Aldrei	Sjaldan	Stundum	Oft	Alltaf
a)	Ég hef litið bjartsýnum augum til framtíðarinnar	KK	0,4	4,3	18,9	47,9	28,5
		KVK	0,6	3,9	15,9	49,1	30,5
b)	Mér hefur þótt ég gera gagn	KK	0,4	2,4	15,7	56,0	25,5
		KVK	0,6	2,8	15,6	56,8	24,2
c)	Ég hef verið afslöppuð/afslappaður	KK	0,7	7,5	24,6	51,7	15,4
		KVK	1,0	7,4	27,7	50,2	13,7
d)	Mér hefur gengið vel að takast á við vandamál	KK	0,3	2,8	19,9	58,4	18,6
		KVK	0,6	3,8	21,7	57,1	16,8
e)	Ég hef hugsað skýrt	KK	0,2	1,6	12,7	57,1	28,5
		KVK	0,2	1,1	12,2	57,2	29,2
f)	Mér hefur fundist ég náin(n) öðrum	KK	1,3	5,8	17,4	42,0	33,5
		KVK	0,7	4,3	12,2	42,2	40,6
g)	Ég hef átt auðvelt með að gera upp hug minn	KK	0,8	6,5	24,0	46,9	21,8
		KVK	1,1	7,3	24,8	47,1	19,6

60. Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingum?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

			Algerlega sammála	Mjög sammála	Frekar sammála	Hvorki sammála né ósammála	Frekar ósammála	Mjög ósammála	Algerlega ósammála
a)	Á flestum sviðum er líf mitt eins og best verður á kosið	KK	12,9	30,8	31,7	13,9	7,1	2,3	1,2
		KVK	18,2	30,4	31,3	10,6	6,4	1,9	1,2
b)	Almennt séð eru lífsaðstæður mínar mjög góðar	KK	20,5	41,8	24,8	7,1	3,6	1,2	0,9
		KVK	28,2	35,7	25,3	5,8	2,8	1,6	0,6
c)	Ég er ánægð/ur með líf mitt	KK	23,3	37,5	24,9	7,4	4,3	1,4	1,2
		KVK	25,0	34,3	26,9	7,9	3,9	1,2	0,8
d)	Fram til þessa hef ég náð fram flestum þeim markmiðum sem eru mér mikilvæg	KK	10,6	30,1	31,8	15,7	7,3	2,9	1,6
		KVK	14,3	29,7	31,6	13,2	7,5	2,5	1,2
e)	Ef ég gæti lifað lífi mínu aftur myndi ég nánast engu breyta	KK	9,2	20,4	23,3	18,6	15,8	6,5	6,3
		KVK	11,2	23,7	25,7	16,0	14,2	4,9	4,3

61. Hversu oft undanfarinn mánuð ...

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

			Aldrei	Næstum aldrei	Stundum	Nokkuð oft	Mjög oft
a)	fannst þér að þú værir að missa stjórn á mikilvægum þáttum í lífi þínu?	KK	49,2	30,0	15,3	4,3	1,2
		KVK	41,9	31,8	18,2	6,1	1,9
b)	varst þú örugg(ur) með þær ákvarðanir sem þú þurftir að taka til að leysa úr persónulegum vandamálum?	KK	6,3	8,5	18,8	37,7	28,7
		KVK	7,2	11,6	18,2	38,3	24,8
c)	fannst þér að hlutirnir gengju þér í hag?	KK	1,0	4,7	24,8	50,0	19,5
		KVK	1,4	5,3	23,9	48,0	21,3
d)	hefur þú upplifað að vandamálin hrönnuðust upp án þess að þú réðir við þau?	KK	36,5	38,5	16,9	6,6	1,5
		KVK	33,6	37,2	19,3	7,2	2,7

62. Þegar á heildina er litið, hversu hamingjusama(n) telur þú þig vera?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

Á skalanum 1 (mjög óhamingjusöm/-samur) til 10 (mjög hamingjusöm/-samur)

	KK	KVK
1	0,6	0,4
2	0,4	0,8
3	2,3	1,6
4	2,2	1,9
5	4,7	4,5
6	5,1	6,5
7	13,4	14,1
8	33,6	28,8
9	23,0	23,7
10	14,7	17,6

	KK	KVK
Meðaltals-mat á kvarða	7,9	7,9

63. Álag vegna atburða eða aðstæðna sem þú hefur búið við...

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Mjög mikið	Frekar mikið	Hvorki mikið né lítið álag	Frekar lítið	Mjög lítið
a) Í vinnu/námi*	KK	13,7	43,2	26,2	11,2	5,7
	KVK	18,5	40,8	22,2	10,7	7,8
b) Í einkalífi	KK	5,7	20,2	33,7	24,8	15,6
	KVK	9,5	24,1	28,6	21,1	16,6

Af þeim sem svara, þ.e. eru í vinnu og eða námi.

64. Andleg líðan - Undanfarnar 2 vikur...

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Alltaf	Oftast	Rúmlega helming tímans	Tæplega helming tímans	Öðru hvoru	Aldrei
a) var ég glöð/glaður og í góðu skapi	KK	8,1	66,3	14,3	5,3	5,8	0,2
	KVK	6,9	66,9	15,2	4,6	6,0	0,3
b) var ég róleg/ur og afslöppuð/afslappaður	KK	8,8	60,4	16,7	6,9	6,5	0,8
	KVK	7,3	55,9	18,9	8,2	8,9	0,8
c) var ég full/ur af orku og krafti	KK	6,2	43,5	26,0	10,5	10,7	3,1
	KVK	3,5	39,6	25,4	12,7	14,8	4,1
d) leið mér vel og var úthvöld/ur þegar ég vaknaði	KK	7,8	39,3	19,6	13,6	14,8	4,8
	KVK	7,1	38,9	19,9	11,6	16,1	6,3
e) var margt áhugavert að gerast á hverjum degi	KK	9,5	41,8	19,9	9,6	16,7	2,4
	KVK	8,2	39,2	19,8	9,4	20,3	3,0

65. Hversu auðvelt eða erfitt átt þú með að treysta eftirtöldum fyrir persónulegum málefnum? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Á ekki við	Mjög erfitt	Frekar erfitt	Hvorki né	Frekar auðvelt	Mjög auðvelt
a) Maka/unnusta/unnustu	KK	18,5	1,0	3,8	4,4	25,3	47,1
	KVK	21,0	1,4	3,8	4,0	23,6	46,3
b) Öðrum fjölskyldumeðlimum	KK	2,0	5,0	7,9	20,7	39,2	25,2
	KVK	0,9	3,8	7,5	13,3	45,3	29,2
c) Vinum	KK	3,7	4,8	8,8	29,2	37,9	15,7
	KVK	1,8	3,4	8,1	20,6	43,8	22,2
d) Vinnu-/skólafélögum	KK	10,4	11,0	12,3	37,2	23,3	5,7
	KVK	15,2	8,5	11,0	35,9	24,4	5,0

66. Hversu auðvelt eða erfitt átt þú með að fá aðstoð frá .eftirtöldum við að leysa úr vandamálum? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Á ekki við	Mjög erfitt	Frekar erfitt	Hvorki né	Frekar auðvelt	Mjög auðvelt	
a)	Maka/unnusta/unnustu	KK	18,6	1,4	3,1	5,4	26,2	45,2
		KVK	21,2	2,0	4,0	5,1	24,2	43,5
b)	Öðrum fjölskyldumeðlimum	KK	2,7	3,1	6,3	17,9	40,2	29,7
		KVK	1,1	3,5	6,2	13,1	39,4	36,7
c)	Vinum	KK	4,6	3,9	6,4	28,3	39,7	17,1
		KVK	3,1	3,0	5,6	22,2	42,3	23,8
d)	Vinnu-/skólafélögum	KK	12,2	6,7	7,4	35,2	28,7	9,8
		KVK	16,6	5,5	6,3	35,8	26,7	9,1

67. Hversu ánægð/ur eða óánægð/ur ert þú með samband þitt við eftirtalda? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Á ekki við	Mjög erfitt	Frekar erfitt	Hvorki né	Frekar auðvelt	Mjög auðvelt	
a)	Maka/unnusta/unnustu	KK	19,2	0,7	2,3	3,7	22,5	51,5
		KVK	21,2	1,1	3,1	3,1	25,7	45,7
b)	Aðra fjölskyldumeðlimi	KK	1,1	1,3	4,1	7,1	43,6	42,9
		KVK	0,5	1,4	3,3	5,3	42,4	47,0
c)	Vini	KK	1,8	1,0	3,5	15,4	48,5	29,7
		KVK	1,4	1,3	2,8	11,1	47,4	35,9
d)	Vinnu-/skólafélaga	KK	7,8	1,0	3,6	22,6	48,2	16,8
		KVK	13,4	1,9	3,0	19,1	42,6	20,1

Svefn

68. Hversu margar klukkustundir sefur þú að jafnaði á nóttu? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
< 5 klst.	2,2	1,5
5 klst.	5,2	4,4
6 klst.	23,0	17,2
7 klst.	44,8	41,5
8 klst.	20,6	27,3
9 klst.	3,1	5,9
10 klst.	0,8	1,9
> 10 klst.	0,4	0,4

69. Hversu oft hefur þú upplifað eftirfarandi á síðustu 3 mánuðum?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

			Aldrei	Sjaldan	Stundum	Oft	Alltaf/á hverri nóttu
a)	Átt erfitt með að sofna?	KK	26,8	37,2	24,3	10,2	1,5
		KVK	20,4	36,7	25,6	14,5	2,9
b)	Vaknað eftir að hafa fest svefn og átt erfitt með að sofna aftur?	KK	29,5	37,4	23,9	8,1	1,0
		KVK	22,6	35,7	26,3	13,8	1,7
c)	Verið útsofin/n eftir nætursvefn?	KK	4,1	16,3	24,8	46,1	8,7
		KVK	4,5	17,4	25,6	45,8	6,8
d)	Vaknað nokkrum sinnum á nóttu?	KK	19,3	32,2	29,1	14,9	4,4
		KVK	12,5	27,4	30,4	20,9	8,8

Sól og sólböð

70. Hver er húðlitur þinn áður en hann hefur fengið lit vegna áhrifa frá sól eða sólarlampa (ljósalampa og ljósabekks)?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Ljós eða hvítur	80,5	77,6
Ljósbrúnn	17,7	20,4
Brúnn	1,7	2,1
Dökkbrúnn/svartur	0,2	0,0

71. Hversu oft síðustu 12 mánuði hefur þú farið í sólbað?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

			1-3 skipti	4-10 skipti	11-30 skipti	Oftar en 30 skipti	Aldrei	Líklega, aldrei
a)	Á Íslandi	KK	24,4	24,2	10,6	2,4	37,9	0,6
		KVK	23,7	32,1	17,3	6,2	19,3	1,4
b)	Í sólarlandaferð	KK	8,1	14,3	12,3	1,8	61,4	2,1
		KVK	5,5	15,0	14,7	2,7	58,7	3,4
c)	Erlendis en ekki í sólarlandaferð	KK	16,5	8,2	2,8	1,3	68,7	2,5
		KVK	19,1	11,5	3,3	1,0	60,5	4,6
d)	Í ljósum (ljósalömpum eða ljósabekkjum)	KK	6,6	6,3	2,6	1,4	80,9	2,3
		KVK	11,2	9,2	4,2	1,1	70,3	4,0

72. Hversu oft hefur þú sólbrunnið í sólinni eða ljósum síðustu 12 mánuði?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		1-3 skipti	4-10 skipti	11-30 skipti	Oftar en 30 skipti	Aldrei	Líklega, aldrei
a) Í sólbaði á Íslandi	KK	12,1	0,9	0,1	0,0	86,2	0,6
	KVK	18,5	1,5	0,2	0,0	79,0	0,6
b) Í vinnunni á Íslandi	KK	7,5	2,3	0,3	0,0	88,9	0,9
	KVK	4,2	0,4	0,1	0,1	93,7	1,5
c) Í sólarlandaferð	KK	17,9	1,3	0,2	0,2	79,7	0,8
	KVK	16,2	1,6	0,2	0,1	81,0	0,9
d) Á öðru ferðalagi erlendis	KK	9,2	1,0	0,0	0,1	88,9	0,7
	KVK	8,6	0,4	0,1	0,1	89,4	1,4
e) Í ljósum (ljósalömpum eða ljósabekkjum)	KK	6,0	0,5	0,1	0,2	92,4	0,9
	KVK	7,9	0,4	0,1	0,0	90,2	1,4

Bakgrunnur**75. Hver er hjúskaparstaða þín?**

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Einhleyp/ur	16,6	13,0
Í föstu sambandi en ekki í sambúð	7,9	6,8
Í sambúð	19,4	20,6
Gift/kvæntur	51,3	49,5
Fráskilin/n	3,5	5,8
Ekkja/ekkill	1,4	4,2

76. Hversu mörg ár samfelld hefur hjúskaparstaða þín verið eins og hún er í dag?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Minna en 1 ár	10,2	7,9
1–2 ár	9,2	9,9
3–5 ár	12,2	12,8
6–7 ár	5,4	6,7
8–9 ár	4,6	5,0
10–11 ár	4,1	4,8
12–15 ár	6,2	7,9
16–20 ár	7,9	6,9
21–25 ár	5,5	5,6
26–30 ár	5,7	6,5
31–35 ár	6,1	5,4
36–40 ár	5,1	5,0
41–45 ár	3,8	3,4
46–50 ár	3,0	3,1
51+ ár	1,9	2,7
Meira en 11 ár - ekki vitað hve lengi	0,8	0,8
Hef alltaf verið einhleyp/ur	8,4	5,6

77. Hver er kynhneigð þín?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Ég er gagnkynhneigð/ur	97,7	97,9
Ég er samkynhneigð/ur	1,3	1,0
Ég er tvíkynhneigð/ur	0,5	0,9
Ég er óviss um kynhneigð mína	0,5	0,1
Annað	0,1	0,1

Fjölskylda og heimili

78. Hversu mörg börn átt þú? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Ég á ekki börn	29,0	20,2
1 barn	10,2	14,5
2 börn	23,0	26,6
3 börn	22,7	22,8
4 börn	9,8	10,4
5 börn	3,5	3,4
6 börn	1,1	1,4
7 börn	0,5	0,5
8 börn	0,1	0,2
9 eða fleiri börn	0,1	0,0

80. Ert þú meðlagsskyld/ur með barni/börnum sem ekki búa á heimilinu?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Nei	61,7	77,8
Já, með einu barni	5,6	0,9
Já, með tveimur börnum	2,4	0,2
Já, með þremur börnum	1,0	0,1
Já, með fjórum eða fleiri börnum	0,1	0,1
Á ekki börn	29,3	20,9

81. Hverjir eftirtalinna búa á sama heimili og þú?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)*

	KK	KVK
Eiginkona/sambýliskona/kærasta	71,8	3,2
Eiginmaður/sambýlismaður/kærasti	1,1	68,7
Barn/börn mín, 17 ára eða yngri	36,1	41,6
Barn/börn mín, 18 ára eða eldri	13,2	16,6
Foreldri eða tengdforeldri mitt	12,9	8,9
Systkini mitt/mín	8,1	6,0
Annar/aðrir	6,5	5,1
Ég bý ein/n	11,3	11,4

*Í þessari spurningu mátti merkja í fleiri en einn reit og því er summa hlutfallstalna hærri en 100%.

84. Býrð þú í þéttbýli eða strjálbýli?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Þéttbýli með 5.000 íbúum eða fleiri	73,4	73,4
Þéttbýli með 1.000–4.999 íbúum	14,6	14,6
Þéttbýli með 200–999 íbúum	5,7	5,7
Sveit, með færri en 200 íbúum	6,2	6,3

85. Býrð þú í eigin húsnæði, leiguhúsnæði eða annars konar húsnæði?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Í eigin húsnæði	71,3	77,6
Í leiguhúsnæði	11,5	9,9
Í húsnæði sambýlings	1,4	1,8
Í húsnæði foreldra/tengdforeldra	13,3	8,2
Í húsnæði uppkominna barna/tengdabarna	0,3	0,3
Ég bý við búseturéttarform	0,7	1,1
Í þjónustuíbúð fyrir eldri borgara	0,2	0,1
Á dvalarheimili fyrir aldraða	0,0	0,0
Á hjúkrunarheimili	0,0	0,0
Á sambýli	0,1	0,0
Í annars konar húsnæði	1,2	0,8

86. Hver er fjöldi herbergja í því húsnæði þar sem þú býrð?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
1 herbergi/stúdíóíbúð	1,7	1,2
2 herbergi	8,3	8,0
3 herbergi	18,5	21,4
4 herbergi	27,1	28,5
5 herbergi	23,1	22,8
6 herbergi	11,3	10,1
7 herbergi	5,9	4,9
8 herbergi	2,4	1,8
9 herbergi	0,5	0,9
10 herbergi eða fleiri	1,1	0,4

87. Á hvaða bili áætlar þú að heildartekjur þínar á mánuði hafi að jafnaði verið á síðustu 12 mánuðum? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Minna en 75 þús.	5,1	10,7
75–141 þús.	11,7	24,4
142–200 þús.	10,3	17,2
201–279 þús.	12,2	18,1
280–369 þús.	18,7	15,1
370–459 þús.	15,4	6,8
460–529 þús.	8,5	2,8
530–619 þús.	6,6	2,1
620–699 þús.	4,2	1,0
700 þús. eða meira	7,3	1,8

88. Á hvaða bili áætlar þú að heildartekjur allra heimilismanna á heimili þínu hafi verið að jafnaði síðustu 12 mánuði? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Á ekki við, ég bý ein/einn	11,9	14,0
Minna en 75 þús.	0,6	0,7
75–141 þús.	2,4	3,0
142–200 þús.	3,7	4,4
201–279 þús.	5,9	7,8
280–369 þús.	8,1	10,6
370–459 þús.	8,9	8,0
460–529 þús.	10,7	10,4
530–619 þús.	9,7	9,0
620–699 þús.	8,1	7,7
710–780 þús.	7,2	7,7
781–960 þús.	9,5	7,1
961–1.199 þús.	7,1	5,2
1,2–1,5 millj.	3,5	2,9
Meira en 1,5 millj.	2,7	1,4

89. Hversu vel eða illa fjárhagslega stæð telur þú að fjölskylda þín sé miðað við aðrar fjölskyldur á Íslandi? (Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Miklu betur stæð	1,6	1,4
Töluvert betur stæð	13,5	9,2
Svolítið betur stæð	24,3	20,6
Álíka vel stæð	47,0	51,1
Svolítið verr stæð	8,8	12,2
Töluvert verr stæð	3,1	4,4
Miklu verr stæð	1,6	1,0

90. Hversu auðvelt eða erfitt hefur það verið fyrir þig og fjölskyldu þína (ef við á) að ná endum saman fjárhagslega undanfarna 12 mánuði?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Mjög auðvelt	34,8	27,0
Frekar auðvelt	27,9	28,6
Hvorki auðvelt né erfitt	25,4	27,5
Frekar erfitt	10,0	13,7
Mjög erfitt	1,9	3,3

Atvinna og menntun

91. Hver er hæsta prófgráða sem þú hefur lokið?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Barna-, unglínga- eða grunnskólapróf	19,2	20,2
Gagnfræðapróf eða landspróf	13,3	18,5
Stúdentspróf	10,7	13,9
Annað próf á framhaldsskólastigi	27,6	17,0
Tækniskólapróf	4,9	1,2
Grunnpróf úr háskóla	12,9	21,8
Meistarapróf úr háskóla	8,5	6,6
Doktorspróf	1,1	0,3
Meistarapróf í iðn*	1,8	0,3

* Ekki er boðið upp á þennan svarmöguleika í spurningalista en upplýsingar voru teknar saman úr opnu svari um aðra menntun

92. Spurningar um stöðu

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

Ert þú ...		Já	Nei	Líklega Nei
a) íslenskur ríkisborgari?	KK	99,7		0,3
	KVK	99,7	0,0*	0,3
b) launþegi	KK	74,3	18,5	7,3
	KVK	71,1	19,7	9,2
c) atvinnurekandi	KK	19,8	69,0	11,1
	KVK	8,2	75,7	16,1
d) í námi	KK	17,0	69,9	13,0
	KVK	22,3	61,7	16,0
e) heimavinnandi að meginstarfi	KK	4,2	82,4	13,4
	KVK	16,1	68,3	15,6
f) í fæðingarorlofi	KK	1,6	84,8	13,6
	KVK	3,8	78,6	17,6
g) veikur eða tímabundið ófær til vinnu	KK	3,7	83,0	13,3
	KVK	5,2	77,7	17,2
h) á eftirlaunum	KK	8,4	80,9	10,6
	KVK	9,1	77,1	13,9
i) atvinnulaus	KK	2,9	83,6	13,5
	KVK	3,1	79,2	17,7
j) 50–74% öryrki	KK	1,0	85,4	13,6
	KVK	1,2	81,3	17,5
k) 75% öryrki	KK	4,2	83,6	12,2
	KVK	7,0	77,1	15,9

* Spurningalisti fór í prentun á meðan beðið var eftir leyfi fyrir að safna upplýsingum sem byggir eingöngu á úrtaki íslenskra ríkisborgara. Einn karlmaður svarar því til að vera ekki íslenskur ríkisborgari. Óvíst er hvers vegna.

93. Hvað af eftirfarandi lýsir vinnufyrirkomulagi þínu best?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Merkir ekki við	Merkir við
a)	Ekki í vinnu	KK	84,0
		KVK	76,7
b)	Eingöngu dagvinna	KK	56,5
		KVK	50,9
c)	Eingöngu vaktavinna	KK	92,7
		KVK	93,3
d)	Vaktavinna með tvískiptum vöktum	KK	95,9
		KVK	96,8
e)	Vaktavinna með þrískiptum vöktum	KK	98,6
		KVK	97,2
f)	Vaktavinna með föstum kvöldvöktum	KK	99,4
		KVK	98,7
g)	Vaktavinna með föstum næturvöktum	KK	99,3
		KVK	99,4
h)	2–2–3 vaktir	KK	98,2
		KVK	98,8
i)	Bæði dagvinna og vaktavinna	KK	89,1
		KVK	91,7
j)	Annað fyrirkomulag	KK	76,8
		KVK	87,8

94. Hversu marga daga, ef einhverja, hefur þú verið frá launaðri vinnu eða skóla vegna eigin veikinda á síðustu 6 mánuðum?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Hef ekki verið frá vinnu vegna veikinda á síðustu 6 mánuðum	50,4	39,9
Um 1–5 daga	31,2	34,6
Um 6–10 daga	6,7	7,1
Um 11–20 daga	2,3	2,7
Um 21–30 daga	0,9	1,4
Um 1–2 mánuði	1,0	1,5
Um 3–4 mánuði	0,6	0,7
Um 5 mánuði eða meira	0,3	0,3
Hef ekkert unnið eða sótt skóla síðustu 6 mánuði vegna veikinda	1,3	2,4
Hef hvorki verið í vinnu né skóla síðustu 6 mánuði af öðrum ástæðum	5,3	9,4

95. Hvernig hefur þú ferðast til vinnu (eða skóla) undanfarna 30 daga?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Nær daglega	3-4 sinnum í viku	1-2 sinnum í viku	1-3 sinnum á síðustu 30 dögum	Aldrei	Líklega Aldrei	
a)	Akandi í einkabíl eða vinnubíl	KK	67,7	7,4	5,0	4,6	10,0	5,3
		KVK	62,5	7,6	5,8	4,7	14,2	5,3
b)	Sem farþegi í einkabíl eða vinnubíl	KK	4,4	3,9	4,4	10,9	54,3	22,1
		KVK	5,5	2,8	4,2	10,2	54,2	23,1
c)	Gangandi	KK	7,5	2,7	3,4	7,0	58,5	21,0
		KVK	10,4	3,0	4,9	7,7	53,6	20,3
d)	Hjólandi	KK	1,2	1,3	1,3	4,4	68,5	23,2
		KVK	0,6	0,4	1,6	1,8	71,0	24,7
e)	Farþegi í leigubíl	KK	0,2	0,0	0,3	3,2	72,4	23,8
		KVK	0,1		0,2	1,9	72,9	24,9
f)	Með strætisvagni eða öðru almenningsfarartæki	KK	2,3	1,4	2,1	3,0	68,3	22,9
		KVK	2,4	1,4	1,4	3,0	68,1	23,7
g)	Á annan hátt	KK	1,2	0,2	0,4	0,8	71,8	25,6
		KVK	0,6	0,1	0,1	0,4	71,3	27,6

96. Hvert af eftirfarandi starfsheitum lýsir starfi þínu best?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

	KK	KVK
Kjörinn fulltrúi, æðsti emb.maður/-kona eða æðsti stjórnandi	4,1	1,8
Sérfræðingur (með hásk.próf)	18,3	23,1
Sérmennt. starfsmaður (ekki með hásk.próf)	13,3	13,6
Skrifstofukona/-maður	2,0	10,4
Þjónustu-, sölu- eða afgreiðslukona/-maður	9,2	13,5
Bóndi	2,4	1,6
Sjómaður	4,4	0,0
Iðnaðarmaður	17,2	1,5
Sérhæfður iðnverkamaður	3,2	0,4
Bílstjóri, véla- eða vélgæslukona/-maður	6,4	0,3
Verkakona/-maður	4,0	7,7
Ég er í námi eingöngu	5,6	7,9
Ég er ekki í launaðri vinnu	7,6	13,1
Líklega ekki í launaðri vinnu	1,2	3,4
Líklega í launaðri vinnu	1,1	1,7

97. Vinnuaðstæður

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Mjög sjaldan eða aldrei	Fremur sjaldan	Stundum	Fremur oft	Mjög oft eða alltaf	
a)	Er vinnuálagið svo ójafnt að verkefni hlaðist upp?	KK	21,9	22,2	38,2	14,2	3,5
		KVK	26,5	25,5	30,3	13,3	4,5
b)	Verður þú að vinna aukavinnu?	KK	18,6	13,9	34,6	20,1	12,8
		KVK	31,0	19,2	32,9	11,3	5,7
c)	Verður þú að vinna á miklum hraða?	KK	7,3	11,7	44,8	25,8	10,5
		KVK	10,8	16,3	38,6	25,2	9,1
d)	Hefur þú of mikið að gera?	KK	5,9	15,0	40,0	27,3	11,9
		KVK	7,2	14,9	40,0	27,4	10,6
e)	Verður þú að gera eitthvað sem þér finnst að ætti að gera öðruvísi?	KK	18,3	31,2	41,2	7,5	1,7
		KVK	23,1	32,6	35,7	7,2	1,4
f)	Færð þú verkefni að leysa án þess að hafa nauðsynleg bjargráð (svo sem aðstoð eða aðbúnað) til þess?	KK	35,6	30,3	24,8	7,5	1,8
		KVK	41,9	29,9	20,5	5,9	1,8
g)	Gera tveir eða fleiri ósamræmanlegar kröfur til þín?	KK	50,4	27,3	17,4	3,6	1,3
		KVK	56,9	24,9	14,6	2,8	0,8
h)	Færð þú stuðning og hjálp með verkefni hjá vinnufélögum þínum ef á þarf að halda?	KK	5,3	6,4	29,2	31,4	27,7
		KVK	5,6	5,2	24,5	31,9	32,9
i)	Er næsti yfirmaður þinn fús til að hlusta á vandamál, sem við er að glíma í vinnunni, ef á þarf að halda?	KK	7,1	6,0	17,9	30,3	38,7
		KVK	4,6	5,8	13,6	31,8	44,2
j)	Metur næsti yfirmaður þinn það við þig þegar þú nærð árangri í starfi?	KK	6,8	9,0	24,4	31,1	28,6
		KVK	6,2	8,3	20,6	30,1	34,9
k)	Útdeilir næsti yfirmaður þinn verkefnum á hlutlægan og réttlátan hátt?	KK	6,3	6,1	20,9	36,7	30,0
		KVK	4,6	4,6	18,4	40,6	31,9
l)	Gætir næsti yfirmaður þinn réttlætis og jafnræðis í framkomu sinni við starfsmenn?	KK	5,7	5,4	14,7	35,3	38,8
		KVK	4,0	5,0	13,5	36,5	41,1
m)	Valda samskipti þín við næsta yfirmann þér streitu?	KK	57,7	22,5	14,7	3,3	1,8
		KVK	59,9	22,6	10,9	3,6	2,9

98. Hve mörgum klukkustundum verð þú að jafnaði á viku í eftirfarandi verkefni?

(Niðurstöður vísa til hundraðshlutfalls karla og kvenna)

		Líklega 0 klst.	0 klst.	<1 klst.	1–3 klst.	4–6 klst.	7–10 klst.	11–14 klst.	15–19 klst.	20–25 klst.	26–29 klst.	30–39 klst.	40–49 klst.	50–59 klst.	>=60 klst.	
a)	Umönnun barna á heimili	KK	2,3	52,2	4,3	8,0	5,4	6,3	5,6	3,9	4,0	3,1	2,2	1,0	0,5	1,0
		KVK	3,9	42,4	2,7	6,4	5,4	5,0	3,9	2,8	3,2	3,2	4,1	4,4	4,0	8,6
b)	Umönnun annarra heimilismanna	KK	2,6	65,0	10,8	8,4	5,6	2,7	1,7	0,6	0,9	0,6	0,5	0,2	0,1	0,2
		KVK	3,9	53,9	7,8	10,9	8,6	5,6	2,8	1,7	1,7	0,8	0,6	0,5	0,1	1,0
c)	Önnur heimilisstörf	KK	0,9	2,4	8,2	25,2	25,3	19,7	9,5	4,7	2,4	1,1	0,3	0,1	0,1	0,1
		KVK	0,7	0,8	2,1	11,4	15,8	20,5	18,2	10,9	9,4	4,6	2,9	1,2	0,3	1,2
d)	Umönnun aldraðra utan heimilisins og utan vinnu	KK	2,6	82,9	6,9	4,9	1,7	0,5	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
		KVK	4,3	72,8	7,4	9,3	3,8	1,6	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
e)	Umönnun annarra utan heimilisins og utan vinnu	KK	2,6	81,1	7,2	5,4	2,3	0,5	0,3	0,2	0,2	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
		KVK	4,4	72,8	7,2	8,3	4,2	1,8	0,5	0,4	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0
f)	Launaða vinnu á viku	KK	2,3	23,0	0,5	1,1	1,3	2,0	1,7	1,4	1,2	1,8	4,3	28,4	19,6	11,6
		KVK	4,0	27,9	0,2	0,7	1,9	3,9	1,8	2,3	5,7	3,6	12,5	28,0	5,3	2,3
g)	Nám (skólasókn og heimanám)	KK	2,8	74,9	2,5	3,0	2,3	2,1	1,1	1,4	1,3	1,5	2,9	2,2	1,1	1,0
		KVK	4,6	67,1	1,9	3,5	2,7	3,1	2,1	1,9	2,0	2,2	2,6	3,6	1,4	1,3
h)	Horfa á sjónvarp, myndbönd eða mynddíska (DVD)	KK	0,5	1,1	3,2	14,3	20,8	21,6	15,2	9,7	9,1	2,3	1,2	0,7	0,1	0,1
		KVK	0,8	1,2	2,9	15,6	20,1	23,1	15,8	10,1	6,7	1,8	1,2	0,5	0,1	0,2
i)	Nota tölvu í frítíma	KK	1,4	9,6	9,8	23,3	21,9	15,4	8,3	4,1	2,8	1,3	1,2	0,6	0,3	0,2
		KVK	2,3	11,3	16,8	30,2	19,0	11,9	4,0	2,1	1,0	0,5	0,4	0,2	0,1	0,1

Viðauki C. Hlutfall fólks sem svarar ekki tilteknum spurningum

Á næstu síðum er gerð grein fyrir hlutfalli fólks í úrtakinu sem svarar ekki tilteknum spurningum (e. item nonresponse). Fjöldatölur og hlutfallstölur eiga við úrtakið, ekki þýðið. Með öðrum orðum er úrtakinu lýst hér en ekki reynt að yfirfæra þessi hlutföll á þýðið.

Hlutfallstölurnar eru byggðar á óvigtuðum fjöldatölum úr gögnum rannsóknarinnar.

Hluti spurninga er skilyrtur þar sem svör við fyrri spurningum ráða hvort síðari spurningar eigi við eða ekki. (Til dæmis er fólk, sem aldrei hefur reykt, ekki spurt hvenær það hætti að reykja.) Þar af leiðandi eru margir sem svara ekki slíkum spurningum. Þessar breytur eru merktar sérstaklega með kassamerki #.

Notendum gagna er bent á að nota breytuna r_{22} í stað s_{22} , breytuna cm í stað s_{33} , breytuna kg í stað s_{34} , breytuna $aldur$ í stað s_{74} , breytuna r_{79} í stað s_{79} . Ef breytur eru ekki í gagnaskrá er hægt að óska eftir skipanaskrá hjá höfundum skýrslunnar.

Í töflunum, sem fylgja, eru 3–5 dálkar eftir atvikum:

- A. Svára ekki spurningu (%).** Hlutfall úrtaks sem ekki svarar spurningunni eða svarar spurningunni ekki á réttan hátt (of mörg svör eða óskýr svör)
- B. Svára ekki spurningu (n).** Fjöldi einstaklinga sem svarar ekki spurningu eða svarar ekki á réttan hátt
- C. Gild svör (n)** Fjöldi einstaklinga sem svarar spurningu á réttan hátt.
Af því leiðir að $A = B/(B+C)$
- D. Eftir að leiðrétt er eða fyllt er í gagnagöt (%)**. Eins og fjallað er um í kaflanum *Kerfisbundinn svarstill* og víðar þá var unnt að fækka gagnagötum með því að sækja upplýsingar úr öðrum breytum. Eftir að það er gert fækkar þeim sem sleppa að svara tilteknum spurningum. Í dálkum undir þessum lið er hlutfall fólks sem ekki svarar spurningum eftir að leiðrétt hefur verið fyrir stíl eða gagnagötum fækkað með upplýsingum úr öðrum breytum. Þetta hlutfall lýsir oft betur umfangi gagnagata en prósentutala undir lið A.

		A. Svvara ekki spurningu (%)	B. Svvara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s1	Hvernig metur þú almennt líkamlega heilsu þína?	1,3%	75	5831	-	
s2	Er líkamleg heilsa þín betri eða verri en fyrir ári?	1,2%	71	5835	-	
s3	Hvernig metur þú almennt andlega heilsu þína?	1,2%	70	5836	-	
s4	Er andleg heilsa þín betri eða verri en fyrir ári?	1,3%	75	5831	-	
s5	Hefur ...truflað daglegt líf þitt? -					
	Blinda eða verulega skert sjón	9,1%	539	5367	3,4%	
	Heyrnarleysi eða verulega skert heyrn	8,4%	496	5410	3,1%	
	Málleysi eða málskerðing/talskerðing	8,7%	513	5393	2,6%	
	Skert hreyfigeta	8,0%	470	5436	3,3%	
	Þrekleysi	8,3%	488	5418	4,3%	
	Vöðvabólga	7,5%	441	5465	3,9%	
	Verkir í baki/herðum	6,2%	367	5539	3,6%	
	Verkir í handleggjum	9,1%	536	5370	4,7%	
	Verkir í fótleggjum	7,5%	442	5464	3,8%	
	Tíðir höfuðverkir	9,2%	544	5362	4,0%	
	Tannpína	9,6%	565	5341	3,7%	
	Verkir í kvið	9,6%	568	5338	3,9%	
	Andþyngsli	9,1%	540	5366	3,8%	
	Svefnerfiðleikar	7,2%	427	5479	3,4%	
	Þungar áhyggjur	9,0%	530	5376	3,8%	
	Kvíði	8,3%	491	5415	3,7%	
	Depurð	8,9%	528	5378	4,0%	
	Tíðaverkir	54,8%	3238	2668	51,2%	#
		17,4%	540	2568	11,1%	Af konum

Spurning er skilyrt, á ekki við um alla.

s6x	Hefur þú einhvern tíma haft...	A. Svara ekki spurningu (%)	B. Svara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)
	Astma	8,8%	518	5388	3,5%
	Langvinna berkjubólgu, langvinnan lungnateppusjúkdóm eða lungnaþembu	11,6%	685	5221	6,0%
	Kransæðastíflu (hjartaáfall, hjartadrep)	9,2%	546	5360	3,7%
	Kransæðasjúkdóm (hjartakveisu, brjóstverk)	9,7%	575	5331	4,3%
	Hækkaðan blóðþrýsting (háþrýsting)	7,0%	411	5495	3,6%
	Heilaáfall (blóðtappa eða blæðingu í heila)	9,2%	541	5365	3,4%
	Liðagigt (bólgur í liðum, iktsýki)	10,2%	605	5301	5,0%
	Slitgigt	8,6%	510	5396	4,2%
	Vefjagigt	11,2%	662	5244	5,9%
	Langvinna bakveiki	8,1%	478	5428	3,9%
	Langvinnan sjúkdóm í hálsi	9,7%	574	5332	4,0%
	Sykursýki	9,2%	541	5365	3,7%
	Ofnæmi, s.s. nefbólgu, augnbólgu, húðbólgu, fæðuofnæmi og annað	9,3%	551	5355	4,0%
	Magasár (sár í maga eða skeifugörn)	8,6%	510	5396	3,2%
	Skorpulifur eða aðra skerta starfsemi lifrar	9,4%	553	5353	3,4%
	Krabbamein (illkynja æxli, þ.m.t. hvítblæði og eitlaæxli)	8,8%	517	5389	3,1%
	Góðkynja æxli	9,4%	556	5350	3,8%
	Alvarlegan höfuðverk, s.s. mígreni	9,2%	546	5360	3,8%
	Þvagleka eða vandamál við að stjórna þvagblöðru	7,7%	457	5449	3,3%
	Skjaldkirtilssjúkdóm	8,9%	525	5381	3,6%

		A. Svvara ekki spurningu (%)	B. Svvara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)
s7x	Hefur þú einhvern tíma haft...				
	Lömun í fótleggjum	8,6%	509	5397	2,9%
	Lömun í handleggjum	9,0%	531	5375	3,1%
	Augnsjúkdóm	8,0%	470	5436	2,9%
	Ristilkrampa	9,3%	548	5358	3,8%
	Kvef eða umgangspest	7,2%	428	5478	3,5%
	Sípreytu	10,1%	595	5311	4,9%
	Áfengis- eða fíkniefnasjúkdóm	8,7%	514	5392	3,0%
	Langvinnan kvíða/spennu	8,5%	502	5404	3,5%
	Langvarandi þunglyndi	8,9%	525	5381	3,5%
	Önnur vandamál tengd geðheilsu	10,8%	635	5271	4,9%
s8	Hefur sálfræðingur greint hjá þér einhverja eftirfarandi sjúkdóma eða einkenni?				
	Sípreytu	8,9%	526	5380	7,7%
	Áfengis eða fíkniefnavanda	8,9%	523	5383	7,8%
	Langvinnan kvíða/spennu	8,2%	482	5424	7,6%
	Langvarandi þunglyndi	8,7%	512	5394	7,8%
	Önnur vandamál tengd geðheilsu	9,0%	531	5375	7,9%
s9	Hefur blóðþrýstingurinn verið mældur hjá þér á síðustu 2 árum?	3,8%	222	5684	-

		A. Svvara ekki spurningu (%)	B. Svvara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s10	Hefur þú tekið lyfseðilsskyld lyf við-					
	Astma	7,7%	457	5449	3,0%	
	Langvinnri berkjubólgu, langvinnnum lungnateppusjúkdómi eða lungnaþembu	10,2%	603	5303	5,3%	
	Háum blóðþrýstingi (háþrýstingi)	6,5%	382	5524	4,1%	
	Of hárrí blóðfitu (kólesteról)	7,5%	440	5466	3,7%	
	Öðrum sjúkdómum í blóðrásarfærum, s.s. eftir heilaáfall og hjartaáfall	8,3%	490	5416	3,3%	
	Verkjum í liðum (slitgigt, liðagigt, iktsýki)	7,3%	434	5472	3,6%	
	Verkjum í hálsi eða baki	7,9%	465	5441	3,6%	
	Sykursýki	8,1%	481	5425	3,4%	
	Sýkingum (sýklalyf, t.d. pensilín)	7,8%	462	5444	3,4%	
	Magasári (sári í maga eða skeifugörn)	7,8%	463	5443	3,1%	
	Öðrum magavandamálum	7,8%	462	5444	2,8%	
	Skorpulífur eða annarri skertri starfsemi lifrar	8,0%	475	5431	2,7%	
	Krabbameini (krabbameinslyfjameðferð)	7,9%	468	5438	2,8%	
	Alvarlegum höfuðverk, s.s. mígreni	7,7%	455	5451	2,8%	
	Þvagleka eða vandamáli við að stjórna þvagblöðru	7,4%	439	5467	2,8%	
	Skjaldkirtilssjúkdómi	7,5%	443	5463	2,8%	
	Langvinnnum kvíða/spennu	7,3%	433	5473	2,9%	
	Langvarandi þunglyndi	7,8%	462	5444	2,9%	
	Öðrum vandamálum tengdum geðheilsu	7,9%	467	5439	2,8%	
s11	Hefur þú tekið einhver af eftirtöldum lyfjum? -					
	Svefntöflur	6,1%	363	5543	5,4%	
	Nikótínlyf sem fást án lyfseðils	8,4%	496	5410	5,8%	
	Lyfseðilsskyld lyf til að hætta að reykja	8,2%	487	5419	5,3%	
	Ofnæmislyf	8,2%	484	5422	5,5%	
	Getnaðarvarnarlyf/töflur	11,8%	697	5209	9,2%	
	Hormón vegna tíðahvarfa	49,7%	2937	2969	48,1%	#
		9,8%	305	2803	6,9%	Af konum

		A. Svvara ekki spurningu (%)	B. Svvara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s12	Hefur þú tíðablæðingar?					
	Ekki byrjuð að hafa blæðingar	48,9%	2888	3018	-	#
	Blæðingar eru reglulegar	48,9%	2888	3018	-	#
	Blæðingar eru óreglulegar	48,9%	2888	3018	-	#
	Er þunguð núna	48,9%	2888	3018	-	#
	Er með barn á brjósti	48,9%	2888	3018	-	#
	Er á breytingaskeiði	48,9%	2888	3018	-	#
	Er komin yfir breytingaskeið / tíðahvörf	48,9%	2888	3018	-	#
s13	Reykir þú?	5,9%	346	5560	3,2%	
s14	Ef þú ert hætt/ur að reykja, hvað er langt síðan þú hættir?	60,9%	3597	2309	3,2%	#
s15	Ef þú ert hætt/ur að reykja, hvað reyktir þú venjulega mikið? - fjöldi sígarettna á dag	59,8%	3533	2373	4,8%	#
s16	Hvað varst þú gamall/gömul þegar þú byrjaðir að reykja?	39,0%	2301	3605	3,7%	#
s17	Hversu lengi hefur þú reykt að staðaldri? / Hversu lengi reyktir þú að staðaldri?	39,4%	2327	3579	3,7%	#
s18	Hvað reykir þú venjulega mikið? - fjöldi sígarettna á dag	51,9%	3065	2841	2,9%	#
s19	Hversu oft ert þú að jafnaði innandyra þar sem reykt er?	7,1%	418	5488	-	#
s20	Hefur þú einhvern tíma drukkið áfengi?	1,9%	110	5796	-	
s21	Hversu oft á síðustu 12 mánuðum hefur þú drukkið minnst eitt glas af einhverjum drykk sem inniheldur áfengi?	8,4%	499	5407	2,5%	#
s22*	Þegar þú hefur neytt einhverra áfengra drykkja, hversu mörg glös, dósir eða drykki hefur þú að jafnaði drukkið í hvert skipti?	14,8%	874	5032	-	#

		A. Svara ekki spurningu (%)	B. Svara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s23	Hversu oft, á síðustu 12 mánuðum, hefur þú drukkið á einum degi að minnsta kosti 5 áfenga drykki?	9,7%	573	5333	3,6%	#
s24	Hversu oft á síðustu 12 mánuðum hefur þú...					
	fengið þér áfengi til að komast yfir eftirköst drykkju?	10,5%	623	5283	4,6%	#
	komist að því að þú gast ekki hætt að drekka þegar þú varst á annað borð byrjuð/byrjaður?	12,1%	715	5191	6,0%	#
	fundið til eftirsjár eða sektarkenndar eftir drykkju?	12,2%	723	5183	6,1%	#
	ekki getað munað það sem gerðist kvöldið áður vegna þess að þú hafðir drukkið áfengi?	12,5%	741	5165	6,4%	#
	ekki getað gert það sem venjulega er ætlast til af þér vegna drykkju?	12,3%	729	5177	6,2%	#
s25	Hver er fjöldi eigin tanna...					
	í efri gómi	5,2%	305	5601	-	
	í neðri gómi	4,9%	292	5614	-	
s26	Hversu oft ferð þú í eftirlit til tannlæknis?	5,8%	342	5564	-	
s27	Hversu oft burstar þú tennurnar?	3,1%	185	5721	-	
s28	Notar þú, og þá hversu oft, tannþráð til að hreinsa á milli tannanna?	4,9%	287	5619	-	
s29	Hversu oft borðar þú -					
	Rúgbrauð, heilhveitibrauð eða annað gróft brauð	2,1%	125	5781	-	
	Morgunkorn	6,0%	352	5554	-	
	Mjólk eða sýrðar mjólkurvörur	3,2%	189	5717	-	
	Ávexti eða ber	2,4%	143	5763	-	
	Hrátt grænmeti/salat	3,3%	192	5714	-	
	Fisk, fiskrétti	3,0%	175	5731	-	
	Kjöt, kjötrétti	1,7%	103	5803	-	
	Sykrað gos	2,0%	120	5786	-	
	Sælgæti, súkkulaði	3,8%	223	5683	-	
	Soðið eða matreitt grænmeti	3,4%	200	5706	-	
	Kex, kökur	3,4%	200	5706	-	
	Hrísgrjón, pasta eða kartöflur	2,4%	144	5762	-	
	Skyndibita	2,9%	170	5736	-	

		A. Svvara ekki spurningu (%)	B. Svvara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s30	Hversu oft tekur þú -					
	Lýsi, lýsisbelgi	3,0%	176	5730	-	
	Vítamín eða steinefni	5,1%	301	5605	-	
	Önnur fæðubótarefni eða náttúruvörur	7,6%	450	5456	-	
s31	Hversu oft að jafnaði borðar þú -					
	Morgunmat	2,3%	135	5771	-	
	Millibita að morgni	8,2%	485	5421	-	
	Hádegismat	3,5%	207	5699	-	
	Millibita á milli hádegismatar og kvöldmatar	4,5%	266	5640	-	
	Kvöldmat	1,8%	106	5800	-	
	Bitar/snarl eftir kvöldmat	4,1%	241	5665	-	
s32	Viðhorf til mataræðis					
	Ég fæ samviskubít ef ég borða sætindi	4,3%	256	5650	-	
	Ég er sátt/ur við eigin matarvenjur	3,5%	209	5697	-	
	Ég er hrædd/ur um að geta ekki hætt að borða þegar ég byrja á annað borð	5,3%	314	5592	-	
	Mér líður vel eftir að hafa borðað góðan mat	2,8%	164	5742	-	
	Mér finnst ég þurfa að hafa stjórn á því hvað ég borða	4,3%	254	5652	-	
	Ég borða meira þegar mér líður illa	4,6%	271	5635	-	
	Ég borða meira þegar ég finn fyrir streitu	4,8%	285	5621	-	
	Ég reyni að borða hollan mat	2,5%	150	5756	-	
s33*	Hæð í sentímetrum	2,0%	121	5785	-	
s34	Þyngd í kílógrömmum	3,0%	179	5727	-	
s35	Hversu sátt/ur eða ósátt/ur ert þú við eigin líkamsþyngd?	1,4%	84	5822	-	
s36	Finnst þér þú þurfa að léttast eða þyngjast?	1,9%	114	5792	-	
s37	Hefur þú reynt að léttast þig eða þyngja á síðastliðnum 12 mánuðum?	2,7%	162	5744	-	
s38	Hreyfigeta	1,3%	77	5829	-	
s39	Sjálfsmönnum	1,2%	70	5836	-	
s40	Venjubundin störf og athafnir	1,5%	89	5817	-	
s41	Verkir/óþægindi	2,4%	140	5766	-	

		A. Svvara ekki spurningu (%)	B. Svvara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s42	Kviði/dapurleiki/punglyndi	2,6%	151	5755	-	
kvardi	Kvarði bls 20	9,2%	543	5363	-	
s43	Háir heilsufar þitt eða skert athafnageta þér við -					
	Mikla áreynslu	3,7%	220	5686	-	
	Miðlungsáreynslu	3,2%	188	5718	-	
	Lyfta eða bera innkaupapoka	3,1%	181	5725	-	
	Ganga upp nokkrar hæðir í húsi	3,1%	182	5724	-	
	Ganga upp eina hæð í húsi	3,5%	205	5701	-	
	Beygja þig, krjúpa, halla þér fram	3,1%	181	5725	-	
	Ganga meira en einn kílómetra	3,2%	189	5717	-	
	Ganga nokkur hundruð metra	3,9%	228	5678	-	
	Ganga um 100 metra	3,7%	220	5686	-	
	Klæða þig eða fara í bað	2,6%	155	5751	-	
s44	Hefur þú orðið fyrir meiðslum og þurft að leita til læknis eða hjúkrunarfræðings vegna þeirra síðastliðna 12 mánuði?	3,7%	220	5686	-	#
s45	Eftir hvað voru þessi meiðsl?	84,8%	5006	900	3,2%	#
s46	Misstir þú heilan dag eða meira úr vinnu eða skóla vegna þessara meiðsla?	77,9%	4599	1307	3,5%	#
s47	Hversu marga daga af síðustu 7 dögum stundaðir þú erfiða hreyfingu í a.m.k. 10 mínútur?	4,2%	250	5656	-	
s48	Hversu löngum tíma á dag varðir þú yfirleitt í erfiða hreyfingu þessa daga?	45,0%	2660	3246	7,4%	#
s49	Hversu marga daga af síðustu 7 dögum stundaðir þú miðlungs erfiða hreyfingu í a.m.k. 10 mínútur?	5,0%	297	5609	-	
s50	Hversu löngum tíma á dag varðir þú yfirleitt í miðlungs erfiða hreyfingu þessa daga?	34,7%	2049	3857	12,8%	#
s51	Hversu marga daga af síðustu 7 dögum varst þú á göngu í a.m.k. 10 mínútur á dag?	3,5%	206	5700	-	

		A. Svara ekki spurningu (%)	B. Svara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s52	Hversu löngum tíma á dag varðir þú yfirleitt í göngu þessa daga?	19,7%	1161	4745	-	#
s53	Hve löngum tíma á dag varðir þú að jafnaði sitjandi í síðustu viku?	3,2%	188	5718	-	
s54	Hversu langt frá heimili þínu er -					
	Útivistarsvæði	8,7%	512	5394	-	
	Opið náttúrulegt landsvæði sem nýtist til útivistar	9,7%	572	5334	-	
	Vinnustaður þinn (eða skóli)	24,2%	1428	4478	-	
s55	Hversu oft, ef einhvern tíma, nýtir þú þér að jafnaði -					
	Útivistarsvæði	7,5%	443	5463	-	
	Opið náttúrulegt landsvæði	9,8%	577	5329	-	
s56	Hvað af eftirfarandi lýsir best líkamlegri áreynslu í starfi þínu eða námi?	4,1%	242	5664	-	
s57	Líkamlegt þol (úthald) í samanburði við jafnaldra af sama kyni.	2,8%	167	5739	-	
s58	Líkamlegur styrkur í samanburði við jafnaldra af sama kyni.	3,0%	177	5729	-	
s59	Hugsanir og tilfinningar					
	Ég hef litið bjartsýnum augum til framtíðarinnar	3,1%	182	5724	-	
	Mér hefur þótt ég gera gagn	3,3%	195	5711	-	
	Ég hef verið afslöppuð/afslappaður	4,1%	242	5664	-	
	Mér hefur gengið vel að takast á við vandamál	3,6%	213	5693	-	
	Ég hef hugsað skýrt	3,6%	213	5693	-	
	Mér hefur fundist ég náin(n) öðrum	3,7%	220	5686	-	
	Ég hef átt auðvelt með að gera upp hug minn	3,3%	197	5709	-	

		A. Svvara ekki spurningu (%)	B. Svvara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s60	Hversu sammála eða ósammála ert þú eftirfarandi fullyrðingum?					
	Á flestum sviðum er líf mitt eins og best verður á kosið	2,9%	171	5735	-	
	Almennt séð eru lífsaðstæður mínar mjög góðar	2,8%	168	5738	-	
	Ég er ánægð/ur með líf mitt	2,7%	161	5745	-	
	Fram til þessa hef ég náð fram flestum þeim markmiðum sem eru mér mikilvæg	3,1%	185	5721	-	
	Ef ég gæti lifað lífi mínu aftur myndi ég nánast engu breyta	3,4%	202	5704	-	
s61	Tilfinningar, hugsanir og líðan					
	Hversu oft undanfarinn mánuð fannst þér að þú værir að missa stjórn á mikilvægum þáttum í lífi þínu?	2,8%	166	5740	-	
	Hversu oft undanfarinn mánuð varst þú örugg(ur) með þær ákvarðanir sem þú þurftir að taka til að leysa úr persónulegum vandamálum?	4,2%	248	5658	-	
	Hversu oft undanfarinn mánuð fannst þér að hlutirnir gengju þér í hag?	3,0%	178	5728	-	
	Hversu oft undanfarinn mánuð hefur þú upplifað að vandamálin hrönnuðust upp án þess að þú réðir við þau?	2,9%	172	5734	-	
s62	Þegar á heildina er litið, hversu hamingjusama(n) telur þú þig vera?	3,7%	216	5690	-	
s63	Álag vegna atburða eða aðstæðna sem þú hefur búið við -				-	
	Í vinnu/námi	20,6%	1215	4691	-	
	Í einkalífi	3,3%	195	5711	-	
s64	Andleg líðan - Undanfarnar 2 vikur...					
	var ég glöð/glaður og í góðu skapi	2,6%	153	5753	-	
	var ég róleg/ur og afslöppuð/afslappaður	2,9%	169	5737	-	
	var ég full/ur af orku og krafti	3,5%	209	5697	-	
	leið mér vel og var úthvöld/ur þegar ég vaknaði	2,6%	154	5752	-	
	var margt áhugavert að gerast á hverjum degi	3,0%	177	5729	-	

		A. Svvara ekki spurningu (%)	B. Svvara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s65	Hversu auðvelt eða erfitt átt þú með að treysta ... fyrir persónulegum málefnum? -					
	Maka/unnusta/unnustu	4,2%	247	5659	-	
	Öðrum fjölskyldumeðlimum	4,2%	246	5660	-	
	Vinum	4,9%	292	5614	-	
	Vinnu-/skólafélögum	11,5%	680	5226	-	
s66	Hversu auðvelt eða erfitt átt þú með að fá aðstoð frá ... við að leysa úr vandamálum? -					
	Maka/unnusta/unnustu	4,6%	271	5635	-	
	Öðrum fjölskyldumeðlimum	3,9%	232	5674	-	
	Vinum	5,1%	303	5603	-	
	Vinnu-/skólafélögum	11,8%	694	5212	-	
s67	Hversu ánægð/ur eða óánægð/ur ert þú með samband þitt við -					
	Maka/unnusta/unnustu?	5,9%	351	5555	-	
	Aðra fjölskyldumeðlimi?	5,1%	303	5603	-	
	Vini?	5,8%	343	5563	-	
	Vinnu-/skólafélaga?	14,0%	826	5080	-	
s68	Hversu margar klukkustundir sefur þú að jafnaði á nóttu?	3,9%	232	5674		
s69	Hversu oft hefur þú á síðustu 3 mánuðum -					
	Átt erfitt með að sofna?	4,3%	253	5653	-	
	Vaknað eftir að hafa fest svefn og átt erfitt með að sofna aftur?	5,1%	300	5606	-	
	Verið útsofin/n eftir nætursvefn?	4,9%	291	5615	-	
	Vaknað nokkrum sinnum á nóttu?	4,1%	243	5663	-	
s70	Hver er húðlitur þinn		221	5685		
s71	Hversu oft síðustu 12 mánuði hefur þú farið í sólbað? -					
	Á Íslandi	5,5%	326	5580	4,3%	
	Í sólarlandaferð	9,3%	550	5356	6,0%	
	Erlendis en ekki í sólarlandaferð	10,4%	615	5291	6,0%	
	Í ljósum (ljósalömpum eða ljósabekkjum)	8,8%	519	5387	4,6%	

		A. Svvara ekki spurningu (%)	B. Svvara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s72	Hversu oft hefur þú sólbrunnið í sólinni eða ljósum síðustu 12 mánuði? -					
	Í sólbaði á Íslandi	5,1%	302	5604	4,4%	
	Í vinnunni á Íslandi	10,4%	614	5292	9,0%	
	Í sólarlandaferð	7,9%	468	5438	6,9%	
	Á öðru ferðalagi erlendis	8,5%	502	5404	7,2%	
	Í ljósum (ljósalömpum eða ljósabekkjum)	8,5%	504	5402	7,1%	
s73	Kyn	1,3%	74	5832	-	
s74*	Fæðingarár	1,2%	70	5836	-	
s75	Hjúskaparstaða	1,9%	113	5793	1,2%	
s76	Hversu mörg ár samfellt hefur hjúskaparstaða þín verið eins og hún er í dag?	32,9%	1942	3964	2,0%	Fyllt í gagnagötmeð upplýsingum úr s76x
s76x	Meira en 11 ár. Hve mörg ár?	-	-	-	-	
s77	Kynhneigð	3,0%	175	5731	-	
s77x	Kynhneigð, annað	-	-	-	-	
s78	Hversu mörg börn átt þú?	1,4%	85	5821	-	
s78x	Fjöldi barna - 9 eða fleiri, hversu mörg?	-	-	-	-	
s79*	Fæðingarár yngsta barns	19,2%	1135	4771	-	
s80	Ert þú meðlagsskyld/ur með barni/börnum sem ekki búa á heimilinu?	20,7%	1223	4683	5,2%	
s81	Hverjir eftirtalinnna búa á sama heimili og þú? -					
	Eiginkona/sambýliskona/kærasta	2,1%	126	5780	-	
	Eiginmaður/sambýlismaður/kærasti	2,1%	126	5780	-	
	Barn/börn mín, 17 ára eða yngri	2,1%	126	5780	-	
	Barn/börn mín, 18 ára eða eldri	2,1%	126	5780	-	
	Foreldri eða tengdforeldri mitt	2,1%	126	5780	-	
	Systkini mitt/mín	2,1%	126	5780	-	
	Annar/aðrir	2,1%	126	5780	-	
	Ég bý ein/n	2,1%	126	5780	-	
s81x	Á heimili - Aðrir, hverjir?	-	-	-	-	
s82	Hversu margir búa á heimili þínu að þér meðtöldum/meðtalinni? -					
	Börn 17 ára og yngri	41,4%	2443	3463	30,5%	
	Fullorðnir 18 til 66 ára	27,8%	1643	4263	16,9%	
	Fullorðnir 67 ára og eldri	57,1%	3374	2532	46,6%	

		A. Svara ekki spurningu (%)	B. Svara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s83	Póstnúmer	2,0%	117	5789	-	
s84	Býrð þú í þéttbýli eða strjálbýli?	1,9%	115	5791	-	
s85	Býrð þú í eigin húsnæði, leiguhúsnæði eða annars konar húsnæði?	1,3%	78	5828	-	
s85x	Annars konar húsnæði, hvaða?	-	-	-	-	
s86	Hver er fjöldi herbergja í því húsnæði þar sem þú býrð?	0,9%	54	5852	-	
s87	Heildartekjur á mánuði	6,4%	376	5530	-	
s88	Heildartekjur allra heimilismanna á mánuði	10,1%	598	5308	9,0%	
s89	Hversu vel eða illa fjárhagslega stæð telur þú að fjölskylda þín sé miðað við aðrar fjölskyldur á Íslandi?	5,7%	339	5567	-	
s90	Hversu auðvelt eða erfitt hefur það verið fyrir þig og fjölskyldu þína (ef við á) að ná endum saman fjárhagslega undanfarna 12 mánuði	3,5%	207	5699	-	
s91	Hæsta prófgráða	10,0%	593	5313	2,8%	
s91x	Önnur menntun, hver?	-	-	-	-	
s92	Staða? -					
	Íslenskur ríkisborgari?	1,6%	95	5811	1,2%	
	launþegi	14,7%	869	5037	2,0%	
	atvinnurekandi	20,7%	1221	4685	2,1%	
	í námi	22,4%	1321	4585	2,4%	
	heimavinnandi að meginstarfi	21,6%	1273	4633	2,6%	
	í fæðingarorlofi	23,7%	1400	4506	2,9%	
	veikur eða tímabundið ófær til vinnu	23,2%	1371	4535	2,9%	
	á eftirlaunum	16,6%	980	4926	2,5%	
	atvinnulaus	24,5%	1448	4458	3,8%	
	50–74% öryrki	24,7%	1461	4445	4,3%	
	75% öryrki	22,1%	1304	4602	3,5%	
s92x	Staða - annað, hvað?	-	-	-	-	

		A. Svara ekki spurningu (%)	B. Svara ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s93	Vinnufyrirkomulag -					
	Ekki í vinnu	8,2%	482	5424	3,9%	
	Eingöngu dagvinna	8,2%	482	5424	3,9%	
	Eingöngu vaktavinna	8,2%	482	5424	3,9%	
	Vaktavinna með tvískiptum vöktum	8,2%	482	5424	3,9%	
	Vaktavinna með þrískiptum vöktum	8,2%	482	5424	3,9%	
	Vaktavinna með föstum kvöldvöktum	8,2%	482	5424	3,9%	
	Vaktavinna með föstum næturvöktum	8,2%	483	5423	3,9%	
	2-2-3 vaktir	8,2%	482	5424	3,9%	
	Bæði dagvinna og vaktavinna	8,2%	482	5424	3,9%	
	Annað fyrirkomulag	8,2%	482	5424	3,9%	
s93x	Annað vinnufyrirkomulag, hvað?	-	-	-	-	
s94	Tími frá launaðri vinnu eða skóla vegna veikinda á síðustu 6 mán.	11,0%	647	5259	-	
s95	Hvernig hefur þú ferðast til vinnu (eða skóla) undanfarna 30 daga? -					
	Akandi í einkabíl eða vinnubíl	25,9%	1532	4374	20,7%	
	Sem farþegi í einkabíl eða vinnubíl	41,6%	2457	3449	21,3%	
	Gangandi	39,0%	2305	3601	21,1%	
	Hjólandi	42,9%	2536	3370	21,4%	
	Farþegi í leigubíl	43,2%	2549	3357	21,2%	
	Með strætisvagni eða öðru almenningsfarartæki	42,1%	2488	3418	21,0%	
	Á annan hátt	50,3%	2973	2933	28,8%	
s95x	Á annan hátt til vinnu, hvernig?	-	-	-	-	
s96	Hvert af eftirfarandi starfsheitum lýsir starfi þínu best?	10,2%	602	5304	3,9%	

		A. Svára ekki spurningu (%)	B. Svára ekki (n)	C. Gild svör (n)	D. Eftir að fyllt er í gagnagöt (%)	
s97	Vinnuáætlun -					
	Er vinnuálagið svo ójafnt að verkefni hlaðist upp?	35,8%	2112	3794	-	#
	Verður þú að vinna aukavinnu?	35,9%	2122	3784	-	#
	Verður þú að vinna á miklum hraða?	35,6%	2101	3805	-	#
	Hefur þú of mikið að gera?	35,4%	2091	3815	-	#
	Verður þú að gera eitthvað sem þér finnst að ætti að gera öðruvísi?	35,6%	2105	3801	-	#
	Færð þú verkefni að leysa án þess að hafa nauðsynleg bjargráð (svo sem aðstoð eða aðbúnað) til þess?	35,8%	2115	3791	-	#
	Gera tveir eða fleiri ósamræmanlegar kröfur til þín?	35,9%	2118	3788	-	#
	Færð þú stuðning og hjálp með verkefni hjá vinnufélögum þínum ef á þarf að halda?	36,1%	2134	3772	-	#
	Er næsti yfirmaður þinn fús til að hlusta á vandamál, sem við er að glíma í vinnunni, ef á þarf að halda?	38,3%	2262	3644	-	#
	Metur næsti yfirmaður þinn það við þig þegar þú nærð árangri í starfi?	38,9%	2297	3609	-	#
	Útdeilir næsti yfirmaður þinn verkefnum á hlutlægan og réttlátan hátt?	40,2%	2372	3534	-	#
	Gætir næsti yfirmaður þinn réttlætis og jafnræðis í framkomu sinni við starfsmenn?	39,5%	2331	3575	-	#
	Valda samskipti þín við næsta yfirmann þér streitu?	38,8%	2289	3617	-	#
s98	Hve mörgum klst. verð þú að jafnaði á viku í -					
	Umönnun barna á heimili	14,3%	846	5060	8,9%	
	Umönnun annarra heimilismanna	15,7%	927	4979	10,3%	
	Önnur heimilisstörf	9,2%	546	5360	7,8%	
	Umönnun aldraðra utan heimilisins og utan vinnu	14,4%	852	5054	8,7%	
	Umönnun annarra utan heimilisins og utan vinnu	14,8%	872	5034	9,0%	
	Launaða vinnu á viku	15,0%	888	5018	9,5%	
	Nám (skólasókn og heimanám)	17,3%	1020	4886	11,2%	
	Horfa á sjónvarp, myndbönd eða mynddiska (DVD)	8,5%	504	5402	7,5%	
	Nota tölvu í frítíma	10,9%	641	5265	7,4%	

Spurning er skilyrt (á ekki við um alla).